National Library
Bibliothèque Nationale
JUIL JULY 20 1977
NEWS
TION DES NAUX

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editoral Office: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx ,N.Y. 10466; Chicago — Editor A. LAMBERTS, P.O. Zox 1890, Chicago, Ill. 60690, U.S.A.; California—Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 27 SESTDIENA, 1977. GADA 9. JŪLIJS 27. GADS

SATURDAY, JULY 9, 1977

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Militāra sadursme nenovēršama

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Pasaules prese aizvadītajā nedēļā noklusēja kādu necilu, bet manuprāt zīmīgu notikumu Kanadas Atlantijas okeana ostas pilsētā Halifaksā Priekšlaicīgā pensijā aizgāja kāds Kanadas kaŗa flotes viceadmirālis. Mums nav svarīgs viņa vārds, turpat 30 gadu ilgais neaptraipītais kalpojums savai valstij un tautai, bet gan svarīgs ir tas apstāklis, kādēļ viņam bija jāaiziet piespiedu pārāgrā atpūtā.

Tāpat kā leģendārais amerikāņu kaŗavīrs ģenerālis Makartūrs, Kanadas Atlantijas flotes viceadmirālis bija atļāvies ignorēt „labas uzvedības reglamentu" un pateikt to, kas tam uz sirds un par ko viņš ir pārliecināts. Mūsu šīsdienas Makartūrs, neprasot priekšniecības atļauju, preses pārstāvjiem norādīja, ka Rietumu pasaules militārā sadursme ar Pad. savienību ir neizbēgama un notiks laika sprīdī starp 1979. un 1984. gadu. Rietumiem ir jābūt laikus sagatavotiem. Ignorēt draudošās briesmas nozīmētu pašnāvību. Nenovēršamā austrumu un rietumu militārā sadursme būs izšķirīga. Šai sadursmei gatavojoties, rietumiem ir jāmobilizē jau tagad ne vien visi militārie spēki, bet arī jādara viss iespējamais morālās un ideoloģiskās gatavības nodrošināšanai. Rietumiem ir jāatveŗ acis nenovēršamu briesmu priekšā.

Acīm redzot Kanadas admirāļa praviešojums par Rietumu pasaules nenovēršamo sadursmi ar Pad. savienību vēl mūsu muža dienās nav bijis pa prātam augstākajai vadībai. Un tā mūsu admirālis aizsūtīts priekšlaicīgā pensijā. Tas tomēr nenozīmē, ka viņa balss ir apklusināta. Mēs mēģināsim ar viņu tikties šī laikraksta slejās. Pagaidām paturēsim prātā pravietisko pareģojumu un brīdinājumu.

Kāda šodien izskatītos pasaule, ja Trumens neiedomājamā auvredzībā nebūtu apklusinājis ģenerāli Makartūru? Vēstures kļūdas nav labojamas. Diemžēl, no vēstures kļūdām politiķi nemēdz daudz ko iegaumēt.

Pasaule vēl vienmēr dzīvo maldīga miera illūzijā. Vašingtonas un Maskavas sarunas par stratēģisko atomieroču ierobežošanu ir iestigušas savstarpējas neuzticības un melīgu argumentu purvā. Nav ticams, ka stāvoklis uzlabosies pēc gaidāmās Kārtera tikšanās ar komūnistu dižvadoni Leonīdu Brežņevu. Šī lielvaru līderu draudzīgā iepazīšanās konference notikšot vēl šogad. Jātur abi īkšķi, lai pēc šīs konfrontācijas Kārters, dabūjis negaidītu pļauku, nepagrieztu Brežņevam arī otru vaigu.

Par sensāciju varētu uzskatīt Kārtera izšķiršanos, ar kuŗu pārtraukta B-1 lidmašīnu produkcija. Šī supermoderno bumbvežu radīšana izmaksātu 25 bilj. dolaru. Tā ir astronomiska cena, bet salīdzinot ar to, cik vērta ir Rietumpasaules politiskā nākotne — tā ir tikai sīkmauda. Jācer, ka Kārtera motīvi nav bijuši neattaisnojama taupība. Vēl ļaunāka būtu tuvredzība, ja ne aklums. Jādomā, ka prezidents Kārters ir paklausījis amerikāņu militāro spēku vīru gaišākām galvām un izšķīries balstīt ASV un visas rietumu pasaules drošību uz elektroniski vadītām raķetēm bezpilotu minilidmašīnām — moderniem superieročiem, kas spēj izbēgt ienaidnieka radara ierīcēm un citiem atvaires ieročiem. Amerikāņu ultrapatrioti Kārtera atteikšanos no B-1 bumbvežu programmas projekta uzskata par grūti izskaidrojamu, pārsteidzīgu soli, vēl jo vairāk tādēļ, ka Maskava B-1 bumbvežus uzskatīja par piedauzības akmeni SALT līguma parakstīšanai.

Jācer, ka Kārters nav mēģinājis izdabāt Maskavai un ka viņu ir vadījis veselais saprāts un nepielūdzamās dzīves īstenība. Ka tas tā, to apstiprina fakts, ka tanī pašā laikā, kad Kārters pārsteidza pasauli ar B-1 projekta atmešanu, senāta slepenā sēdē ASV likumdevēji piekritis jauna ieroča ieskaitīšanai amerikāņu bruņoto spēku arsenālā. Šis ierocis nav nekas kā zinātnisko fantaziju īstenotie nāves stari. Tie spēj iznīcināt vai paralizēt ikvienu dzīvu būti, bet tanī pašā laikā nesagrauj pilsētas, tiltus, dzelzceļa līnijas u.c. stratēģiskas ierīces.

Šķiet, Maskavai lielāku pārsteigumu sagādājuši minētie nāves stari, bet ne B-1 bumbvežu projekta atmešana. Zīmīgi, ka padomju prese tieši aizvadītajā nedēļā sāka žultaini propagandas kaŗu pret Džimiju Kārteru. Tā nerunā vairs par Džordžijas baptistu, bet sauc prezidentu vārdā kā aukstā kaŗa restaurētāju un pasaules miera lielāko ienaidnieku. Šīs naida akcijas pamatā droši vien ir Kārtera ciešā iestāšanās par cilvēka tiesību respektēšanu. Arī ASV ārlietu ministra Vēnsa nepiekāpība sarunās ar Gromiko Maskavai ir grūti norijams kumoss. Bet ne tas vien.

Brežņeva otrreizējā debija Pad. savienības prezidenta amatā notika Parīzē. Šajā misijā Brežņeva plāni par Francijas atvilkšanos no NATO alianses pavisam neselmējās. Brežņevam par pārsteigumu prezidents Žiskārs deklarēja, ka cilvēka tiesību respektēšanu Francija uzskatīs par mērauklu turpmākās rietumu un austrumu politiskās un saimnieciskās attieksmēs. „Bezkaunīgie" franču komūnisti savukārt atteicās akceptēt Brežņevu par globālā komūnisma augstāko virspavēlnieku. Maskavas uztverē eurokomūnisms ir bīstama novirzīšanās no sarkanā evaņģelija pamatdoktrīnas.

Vēl rūgtāks patiesības ābols Brežņevam bija jānogaršo Belgradā. Vecīgais dienvidslavu diktātors Tito uz Maskavas proponētajiem četriem izlīguma projektiem atbildēja ar noteiktu nē! Tas nozīmē, ka Tito noraida Brežņeva iecerēto lomu pašā Austrumeiropas sirdī un citās sarkanās imperijas vasaļvalstīs.. Kremļa invāzijas gadījumā Tito piedraudējis ar nesaudzīgu partizānu kaŗu. Šajā kaŗā dienvidslavi nebūšot vieni. Kāds spēcīgs draugs esot solījis neierobežotu atbalstu. Kas gan varētu būt šis spēcīgais draugs? Vašingtona vai Pekinga?

Nav domājams, ka Brežņevs lēktu no prieka gaisā par Kārtera pieteikto Vašingtonas un Pekingas diplomātisko attieksmju normālizēšanas pasteidzināšanu.

Mēs neko daudz nezinātu par eļļas bagāto mazo Afrikas valstiņu Gabonu un tās galvaspilsētu Libervilli, ja pagājušā nedēļā tur nebūtu pulcējušies Melnā kontinenta 49 valstu politiskie vadoņi. Gadījās, ka šajā Melnā kontinenta galotņu apspriedē Sudānas prezidents Jafars Numeirijs asi nosodīja Pad. savienības dēkas Afrikā. Jaunais sociālistiskais imperiālisms cenšoties pārvērst Afriku par neaprobežotu konfliktu arēnu. Ideoloģiskā konflikta sekas būs jāizbauda nevienam citam kā pašiem afrikāņiem.

Ja paši afrikāņi nosoda Pad. savienības iespiešanos Afrikā, tad tas ir jau reāls solis Kremļa ekspansijas apturēšanai šajā telpā.

Atstāsim Vidējos austrumus, Eiropu un citus starptautiskos sarežģījumu mezglus tuvākai apskatei citā reizē. Konstatēsim, ka lielvaru konfrontācija ir reālitāte, kas droši vien nonāks līdz militārai sadursmei, kuŗā ne pasaule, ne cilvēce bojā neaizies. Uzvarētāji nebūs nāves stari, brīnumbumbveži, raķetes vai citi ieroči. Uzvarētāja būs tā ideoloģija, kas nodrošinās pasaulei paliekamu mieru, taisnību un tiesības visām tautām un valstīm, visiem cilvēkiem visā pasaulē.

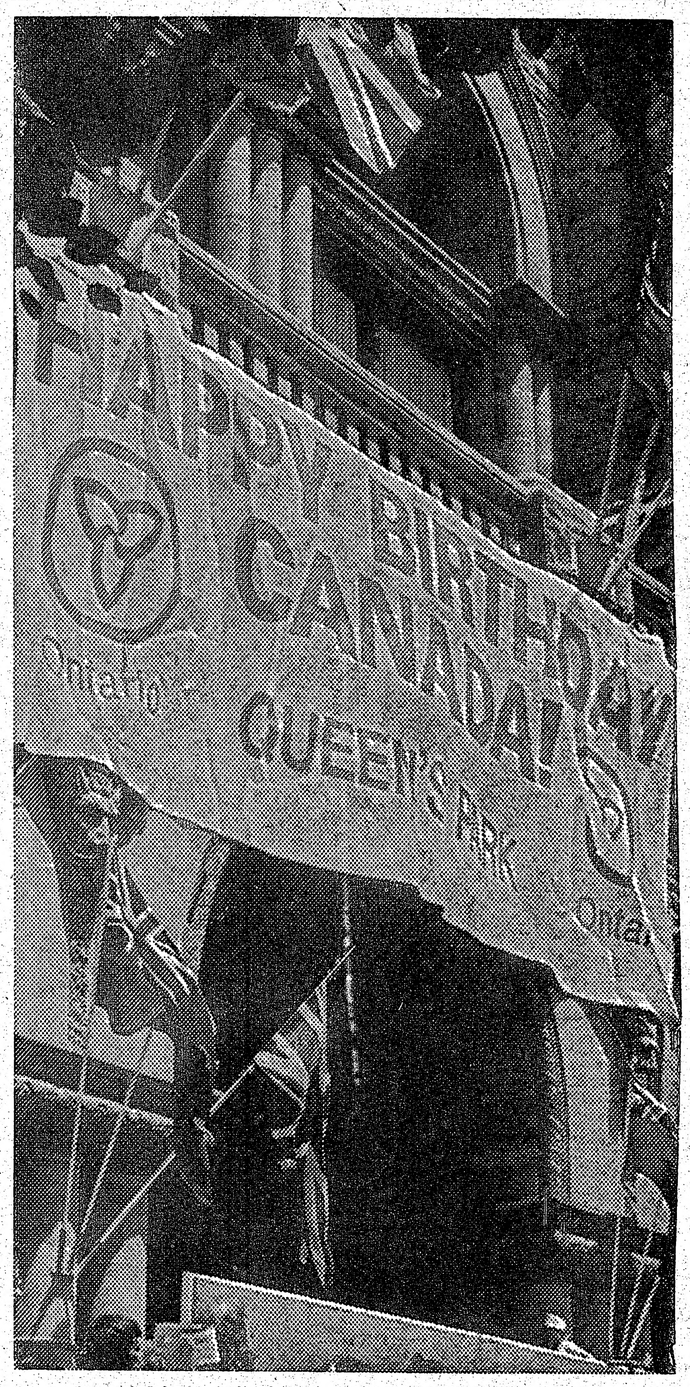

Kanada 1. jūlijā nosvinēja savu 110. dzimšanas dienu, ko vēstīja arī lielais plakāts un daudzie karogi pie Ontario parlamenta ēkas Kvīnsparkā, Toronto. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Kanadas dzimšanas diena

Auto tauŗu skaņas ievadīja Kanadas 110. dzimšanas dienas svinības Otavā, kad desmitiem tūkstoši kanadiešu parlamenta ēkas priekšā sumiāja jubilāri. 15 minūtes gaisā šāvās raķetes, kas kaisīja ugunīgos ziedus, kuŗus papildināja negaisa zibeņi.

Lietus gāzes brīžiem mēģināja izjaukt svinības, bet tās nespēja pūlī mazināt svinību noskaņu. Kanadas jātnieku policija klātesošo skaitu lēš — 50.000. Tie pulcējās uz zālājiem un ielās, Otavas centrā traucējot satiksmi visu nakti. Arī nākošā dienā 25.000 cilvēku stāvēja 1,5 jūdzes gaŗā parādes ceļa malās. Tikai vakarā daļu no priecīgajiem skatītājiem lietus uz pus stundu padzina, bet palikušie tūkstoši vienojās himnā O Canada.

Pagājušajā gadā valdība taupības dēļ šim gadījumam nedeva līdzekļus, bet seperātistu uzvara Kvebekas vēlēšanās spieda valdību šogad izdot 3,5 milj. dolaru, no kuŗiem 500.000 dol. izdoti sarīkojumam parlamenta laukumā un pārējie visā Kanadā.

Kas par to, ka, saņemot ziņu par komūnisma idejisko un fizisko bankrotu, pats Leņins savā stikla zārkā apgrieztos uz otriem sāniem!

Aleksandrs Ķegumnieks

ATZĪST, KA IR 5000 NEMIERNIEKU

Polijas komūnistu valdības augstākās izglītības viceministrs prof. Jānušs Gorskis sarunā ar Daily Telegraph pārstāvi atzinis, ka Polijā ir ap 5000 studentu, kas neapmierināti ar pastāvošo iekārtu un dzīves apstākļiem. Daži no šiem nemiernieki esot ar galēji kreisiem, daži ar galēji labiem ieskatiem, No konējā Polijas stud. skaita — 480.000 oficiāli atzītais nemiernieku skaits tātad sastāda apmēram vienu procentu. Britu laikraksta korespondents tomēr ir pārliecībā, ka faktiskais režīmam naidīgo poļu studentu skaits ir daudz lielāks.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1977. GADA 9. JŪLIJS, 27. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevēja — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave. Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad. A. Lamberts, P. O. Box 1890, Chicago, Illinois 60690, U.S.A.. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 29 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol. 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numura cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Ar cirvi pie saknēm

Aleksandrs Zaube

Neaizmirsīsim mums nodarīto

PĀRDOMAS PAR 14. JŪNIJA NOTIKUMIEM

Kaut pagājuši jau 36 gadi kopš baigajām jūnija dienām, tomēr vēl arvien uzaust atmiņā šie notikumi, ka vienā pašā naktī no 13. uz 14. jūniju tika lielā steigā un nežēlastībā aizvesti 30.000 mūsu tautas labākie dēli un meitas. Būtu vēl saprotams, kā tas notiek politiskām iekārtām mainoties, ka tie bijuši iesaistīti kādos notikumos, bet ko bija jauna darījuši sirmgalvji un zīdaiņi. Šī ir lielākā, līdz šim nepiedzīvotā traģēdija mūsu tautas vēsturē, kuŗu mēs nevaram un nedrīkstam aizmirst, kamēr vien latviešu tauta dzīvos.

Bet kā tad ir ar mums pašiem šeit brīvībā? Nesen mēs pulcējāmies savos dievnamos un aktos, lai skumjās atcerētos vēl joprojām neattaisnojamo un nesodīto pārestību mūsu tautai un tēvzemei. Mūsu visu svētākais pienākums ir neaizmirst, bet atcerēties tos, kas cietuši un cieš. Vai mūsu pienākums nav aiziet uz dievnamu pateikties Dievam, ka esam brīvībā?

Tomēr, gadiem ejot, arvien tukšāki kļūst baznīcu soli. Parastais aizbildinājums: ko tad tur nu ies, tas viss sen bijis, vienas un tās pašas runas.

Prof. P. Jurēvics kādā no savām grāmatām ir rakstījis zīmīgus vārdus: „Kamēr būs latvieši, kas nesīs sevī 14. jūnija traģēdijas apziņu un dzīvos saskaņā ar to — tik ilgi mēs vēl nebūsim zuduši un mēs vēl varam celties par jaunu."

Nozīmīgus vārdus ir teicis arī mocekļa nāvē mirušais bijušais Latvijas skautu priekšnieks ģenerālis Kārlis Goppers, kad viņu, čekas saņemtu, no Centrālcietuma veda uz noslepkavošanu:

„Neviens upuris lai nav par lielu, ko nespētu nest savai tautai un tēvzemei. Reiz Dieva un cilvēku priekšā slepkavām būs jādod norēķins. Lai Dievs jums palīdz sagaidīt brīvības dienu."

Atcerēsimies šos patiesos vārdus, neaizmirsīsim neko, bet cīnīsimies, kā to darījuši mūsu varoņi.

Latvija Amerikā 11. jūnija numurā ļoti labi un pareizi par to ir pateicis A. Vilks rakstā „Bīsties piedošanas."

Otrs tikpat labs raksts ir Vanagu Kārlim 14. jūnija pārdomām. Vai jaunieši izprot mūsu goda parādu komūnisma upuriem? Taisnība viņam, — vai mēs, kas brīvībā esam nokļuvuši, vairs nejaudājam saprast, ko nodarījis mūsu naidnieks? Vai esam pienācīgi rūpējušies par jaunatnes audzināšanu? Vai esam pienācīgi rūpējušies, lai tā zinātu un izprastu varmācību un pazemojumus, ko pret viņas tēviem un mātēm paveica Maskavas čekisti un viņu kalpi, kas vēl šodien apspiež mūsu tautu un tēvzemi, kas tur cietumos nevainīgus cilvēkus? Tāpat — vai esam pietiekami darījuši, lai jauniešos nostiprinātu nacionālo pienākumu — pārņemt cīņu un vadību, kad būsim jau paguruši.

Nevainosim jaunatni, ja mēs paši nebūsim spējuši izaudzināt darba turpinātājus. Darīsim visu, kas mūsu spēkos, tad mēs pastāvēsim.

Sirsnīgs paldies A. Vilkam un Vanagu Kārlim par labajiem un patiesajiem vārdiem.

Lasītāju vēstules

VAIRĀK SKAISTUMA UN SMALKJŪTĪBAS

Izstaigājot Karavānas paviljonus un apbrīnojot katras tautības sniegumu, latvieši, šķiet, bija visnabadzīgākie — īpaši labas izdomas ziņā. Viens neapstrīdams princips vienmēr ir jāpatur par vadlīniju, turpmāk plānot Karavānas uzdevumus: katram jārāda savas tautas labākie un skaistākie sasniegumi.

Bija skaisti, ka mūsu mazo meitenīšu grupa dziedāja līgo dziesmas, bet daudz iespaidīgākas būtu bijušas koŗa dziesmas kopā ar kādu no mūsu orķestriem. Mums ir daudz skaistu taubasdeju, tāpēc nebūtu jārāda tādas, kur puikas ar pleciem grūstās vai sitas ar dūrēm, cīnoties par meiteni. To pašu var izteikt daudz skaistākā veidā.

Tie, kas domā, ka viss primitīvākais un prastākais jārāda arī citiem kā savas tautas gara mantojums, neapzinās, ka mēs tiksim novērtēti paši kā primitīva un prasta tauta. Mums pašiem dau'zkas ir vērtīgs no tiri vēsturiskā viedokļa, bet rādīt to citiem būtu smalkjūtības trūkums.

Arī ērmīgā vecmeitas ideja tālu stāv no skaista humora, ja tāds tur mēģināts parādīt. Toties „Tūdaliņ, tagadiņ", deja bija ļoti labi izdevusies un ir jāpatur.

Dekorējumi ar alus mucu un piedzērušām Jāņu mātēm derēja mums pašiem par sevi pasmieties, bet nevajadzēja likt gan citiem smieties par mums.

Jāņu dienas apraksts angļu valodā kā „Johns day June 24" neko labu neinformē par mums kā civilizētu Rietumeiropas tautu. Visām tautām šī diena ir kā Svētā Jāņa Kristītāja diena, kas simbolizē jauna laikmeta vēstījumu. Kur šī nozīme pazudusi mums kā kristīgai tautai? Lasītājam un skatītājam šeit likās, ka kristiānisma 2000 gadu vēsture mūs nemaz nebūtu skārusi. — ks

VILKS AVJU BARĀ

No Karavānas 50 mītnēm vairākas izcēlās ar priekšzīmīgu iekārtojumu, īpaši parādot savas tautas un zemes seno godību un tās iznīcināšanu komūnistu jūgā. Pilnīgāko ieskatu priekšķaŗa sasniegumu vēsturē parādīja Budapešta, Prāga, Poltava, tāpēc ar izbrīnu vēroju Pad. savienībā ražoto izstrādājumu (kustārnaja rabōta) reklāmēšanu un pārdošanu Volgas novietnē; pārējos stendos bija izstādīti te darinātie.

Kā var vilku uzņemt viņa upuŗu vidū? Brīvības alcējām tautām derdzas tāda komūnistu propagandas iespiešanās ideoloģiskā ziņā pret mūsu apspiedējiem tēvzemē. Vai Karavānas vadībai šeit nebūtu kāds vārds sakāms?

Lidija Vīka Toronto

NEPAMATOTS RAKSTS

T. Puisāns Latvija Amerikā 23. numurā raksta par Latgolas Atmūdu, it kā M. Bukšs būtu sarakstījis grāmatu ar tādu nosaukumu.

Īstenībā Bukšs ir rakstījis par Latgaļu Atmūdu, nevis zemes atmodu. Raksts nepelna atbildi, jo ir rakstīts ienaidā pret mūžībā aizgājušo autoru.

K. Krusts Denverā, ASV

PIEZĪMES PIE T. PUISĀNA RAKSTA

„Latgolas atmūda" — ar tādu virsrakstu laikrakstā LA 11. jūnija numurā ievietots T. Puisāna raksts par M. Bukša grāmatu „Latgaļu atmūda". T. Puisāns raksta, ka tās saturs atklājot paradoksus, kuŗi vairāk atgādinot satiru nekā nopietnus faktu vērtējumus. Bukšam esot nepilnīgas zināšanas vēstures filozofijā, historiografijā un metodikā. Bukšu degradējošo vārdu rinda gaŗa, kļūdainais grāmatas nosaukums atkārtojas. T. Puisāna vārdi izklausās kā autoritātīvs, katēgorisks, neapstrīdams spriedums. Nav jābūt vēsturniekam, lai T. Puisāna rakstā saskatītu trūkumus. Bukšs nekur neko neapgalvo. Savus spriedumus viņš pamato uz faktiem, bet kur tie ir trūcīgi vai nemaz nav pieejami, to arī pasaka. No T. Puisāna sagaidījām vēsturnieka argumentāciju un ziņu avotos uzrādītas kļūdas. Tas pats ir, runājot par seperātismu, koloniālismu u.c. Nespēdams apgāzt Bukša pierādījumus, T. Puisāns izsaka nepamatotus apvainojumus un neko nepierāda. Tas viss parāda tikai Puisāna trūcīgās zināšanas par apcerēto tematu.

Jāpabrīnās par T. Puisāna mērauklām attieksmē uz Fr. Kempu. Paša fantazijā radītais Kempa tēls nav fakts. Savu rakstu T. Puisāns sauc par apceri. Rindu ziņā T. Puisāna rakstā par pašu latgaļu atmodu nav neviena paša vārda. T. Puisāns nemaz nepiemin par drukas aizliegumu, par mātes skolu pie vērpjamā ratiņa, par latgaļu pulcēšanos un organizēšanos Sv. Pēterburgā un pēc tam dzimtenē, par drukas aizlieguma atcelšanu un grāmatu izdošanu, par latgaļu atmodas ievadītāju braucieniem uz Rīgas Latviešu biedrības vasaras sapulcēm u.c. „Latgaļu atmūdā" ir daudz vienkopus savākta tikai retajam zināma materiāla.

Kopš latgaļu atmodas sākumiem nav pagājis pat 100 gadu, tāpēc nevietā runāt par 700 gadu posmu.

„Lielākais no visiem varoņiem, protams, ir Fr. Kemps," ironizā T. Puisāns.

Kemps bija pirmais latgaļu avīzes Gaisma izdevējs un redaktors, viens no ievērojamākiem latgaļu atmodas darbiniekiem, bet Bukšs vairāk rakstījis par Franci Trasunu un viņa darbību. Fr. Trasuns izcelts pāri citiem jau ar to, ka titullapā lasāmi Latvijas satv. sap. 1922. gadā viņa teiktie vārdi: „Mēs gribim breiveibu un mēs gribim poši byut nūteicēji par sovim idealim un sovu dzeivi" (mēs gribam brīvību un mēs gribam paši būt noteicēji par saviem ideāliem un savu dzīvi).

Bukša grāmatā T. Puisāns atradis „stipru satiras piegaršu".

Jāzeps Rudovičs Hamiltonā

Kultūras nozares darba jubileja

200. IESKAŅOJUMS SASNIEDZ INTERESENTUS

Jau no seniem laikiem dziesmu svētkos satikušies draugi, kaimiņi un organizāciju vadītāji. Bijis ko runāt par veikto un apsvērt jaunas ieceres. Šādām pārrunām Ķelnes dziesmu svētku laikā satikās DV RV valdes Kultūras daļas vadītājs Oskars Baltputnis ar savu referentu LSK skaņu lenšu bibliotēkas lietā Edgadu Retigu.

Neredzīgo kara draugu garīgajai aprūpei vajadzēja latviešu laikrakstu ziņas, aktuālitātes, aprakstus. Pārrunu brīdī aprūpes lieta likās tik nepieciešama, vajadzīga un interesanta, ka minētie darbinieki stājās pie jaunas idejas īstenošanas. Kuiltūras nozares vadītājs Baltputnis īsi pēc svētkiem iegādājās privātām vajadzībām labu kasešu atskaņotāju, turpretim referents Retigs veselu gubu kasešu un vajadzīgās pārsūtīšanas etvijas.

Pirmajā brīdī pieteicās 10 neredzīgie tautieši uz jaunā ieskaņojuma klausīšanos. Pirmo ielasījumu Baltputnis bija sevišķi rūpīgi izdarījis. Nonākot Memingenā un pirmo reizi to atskaņojot, tomēr bija tehniskas dabas defekts, kādēļ jaunā atvija atkal nonāca Pinebergā pie Hamburgas, lai no jauna turpinātu jaunākā laikraksta ielasīšanu. Šoreiz darbu uzņēmās DV Hamburgas nod. sekretārs un reizē Hamburgas latviešu ev. lut.. draudzes priekšnieks Matīss Bergholcs. Memmingenas pirmais kontrolpunkts ziņo, ka ieskaņojums ir veiksmīgs — diemzēl, 2. sliede palikusi neizpildīta, tādēļ ieskaņojums jāatkārto. Tā ar trešo mēģinājumu jaunie amatieŗu fototechniķi Baltputnis un Bergholcs uzrāda pilnvērtīgu labas kvalitātes laikraksta „Latvija" ieskaņojumu. Šai laikā Retigs Memingenā apzinājis visus pirmos 10 neredzīgos interesentus. Pasta pārsūtāmās kasešu etvijas sagatavotas pārliekamām adresēm. Skaņu lenšu bibliotekārs Ignāts Jakovelis saņem neredzīgo vajadzībām kā dāvanu kasetes un gatavus pārsūtīšanas materiālus. Bibliotēkāra pienākums ir ik nedēļas 90 minūšu garo kasešu ielasījumu kopiju veidā pavairot un izsūtīt neredzīgajiem interesentiem.

Tā līdz šim laikam jau ielasīti 200 ieskaņojumi. Neredzīgo tautiešu vajadzībām ieskaņošanas redakcijai ziedoti un arī regulāri piesūtīti gandrīz visi trimdas laikraksti. Neredzīgo interesentu skaits ir jau trīskāršojies. Neredzīgo fonētiskais pasts ir par brīvu. Laikrakstu aktuālitāšu ielasījumus iespējams saņemt visiem neredzīgiem latviešiem brīvajā Eiropas daļā.

Šajā jaunajā 4 gadu darba posmā sirsnīga pateicība pienākas visiem augšminētajiem aprūpes un kultūras darbiniekiem. Oskara Baltputna privātais atskaņotājs pēc 2 gadu rēgulāras intensīvas lietošanas beidzot nu pavisam atsacījies darboties. Lai darbs netraucēti ritētu joprojām, šim nolūkam DV RV valde iegādājās labu skaņu lenšu aparātu. Bez tam DV Rietumvācijas valde rēgulāri ziedojusi laikrakstus — „Latvija" un „Latvija Amerikā". DVF valde ziedo laikrakstu — „Londonas Avīze", ASV DV valde ziedo laikrakstu „Laiks", Austrālijas DV zemes valde ziedo „Austrālijas Latvieti", laikrakstu „Brīvība" ziedo LSDSP. Visiem augšminētajiem laikrakstu ziedotājiem par to sevišķi liela pateicība. 17. jūnijā 200. DV kultūras nozares laikrakstu ieskaņojums sasniedz Memmingenas bibliotēkāru un kopiju meistaru Ignātu Jakoveli. Dienu vēlāk, 18. jūnijā, neredzīgie draugi var klausīties jaunākos laikrakstu aprakstus izcilā dikcijā. Katrā DV nodaļā var pieteikties jauni neredzīgie interesenti laikrakstu ieskaņojumu bezmaksas saņemšanai.

Arnolds Vilipsons

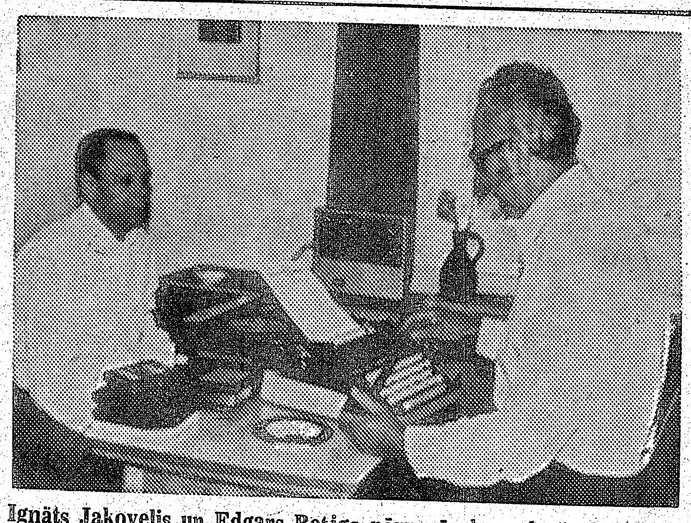

Ignāts Jakovelis un Edgars Retigs pārrunā skaņu lenšu bibliotēkas darbību neredzīgajiem.

Bibliografija par etniskajām grupām

To sastādījušas četras Toronto studentes: Džaneta Maksvella, Baņuta Rubesa, Indra Sabanska un Dorotija Džina Todda. Bibliografiju, Resource List for a Multicultural Society, kas aptver 626 lappuses, financējušas Ontario izglītības un kultūras un atpūtas ministrijas, un tajā sakopotas ziņas par vairāk nekā 180 etnisko grupu bibliografiskiem materiāliem. Nodaļa par latviešiem aizņem 5 lappuses. Indra Sabanska ar māsu Rutu un citiem studentiem 1975. gadā strādāja ar Opportunity for Youth līdzekļiem, lai pētītu etnisko grupu uzskatus par valdības ierosināto imigrācijas politiku — Kanadas darbaspēka un immigrācijas ministrijas izdoto Zaļo grāmatu.

IZNĀKUSI

MAG. PHIL. AL. KALNIŅA

rakstu izlase (1.25 dol) un papildinājumi pārskatam „Par latviešu valodas pareizrakstību" (kopā ar pārskatu 1 dol.). Grāmatiņas pasūtināmas grāmatu galdiem vai tieši autoram (Al. Kalniņš: 1711 N. Rose St., Kalamazoo, Mi. 49007, U.S.A.). Grāmatu galdiem, ņemot grāmatiņas komisijā, 30 — 50% atlaide. Tā pati atlaide, pērkot reizē vismaz 5 eksemplārus.

Pasakas skaņu lentēs

APGĀDA „PINCE" IZDEVUMS AUSTRĀLIJĀ

Ir jauki, ja kādreiz var rakstīt ne tikai par nākotnes nodomiem, bet par piepildījumu. Mums visiem rūpes sagādā mūsu visjaunākās paaudzes iemācīšanās latviski runāt un lasīt. Trūkst mazajiem piemērotu grāmatu, un, ja arī grāmatas būtu, trūkst palīgu, kas bērnam lasītu priekšā un palīdzētu tikt pāri lasīšanas grūtībām. Vecākiem bieži vien nav laika, lielie brāļi un māsas negrib ar mazajiem „noņemties" un, diemžēl, ne katrā ģimenē vairs ir vecmāmiņa un vectētiņš. Īsti laikā tāpēc nāk jauno Austrālijas latviešu pasākums — bērnu izpratnei piemērotu skaņu lenšu sagatavošana.

Sākums esot meklējams 1976. gadā, kad Sidnejā sākušies radio raidījumi latviešu valodā. Anita Apele un Vita Kristovska neatlaidīgi „cīnījušās", lai šo raidījumu ietvaros iekārtotu ap. mēram 15 — 20 minūtes bērnu programmai. Kad nu tas panākts, Anita Apele uzņēmusies raidījumu sagatavošanu un, sapulcinājusi ap sevi gan latviešu teātŗa aktieŗus, gan skolotājus un citus „labus cilvēkus", drīz vien iepriecinot bērnus, gan tikai Sidnejas radio raidījuma dzirdamības ietvaros, ar „Krikša piedzīvojumiem".

Lai arī citi bērni varētu šo programmu dzirdēt, rosīgie un uzņēmīgie darbinieki nodibinājuši apgādu „Pince", iemaksājuši katrs 100 Austrālijas dol. un laiduši tautās pirmo skaņu lenšu komplektu: pasaku „Sniegbaltīte", kas ieskaņota uz divām kasetes tipa lentēm, 20 minūšu posmos, piemērota bērniem apm. 2 — 10 gadu vecumā. Pasaku stāsta rūķis Labrencis, kas atnācis ciemā pie Pinces Melnkažoces. Labrenča stāstījumu drīz pārņem aktieŗi, un dzirdama gan Sniegbaltītes, gan niknās pamātes, gan burvju spoguļa un rūķīša balsis. Bērniem patīk klausīties pasakas, un tās, ko tie sevišķi iemīl, ir jāstāsta aizvien tieši tiem pašiem vārdiem. Šajā ziņā ieskaņojums pilnā mērā atbilst bērnu gaumei, jo pamāte aizvien saka tos pašus vārdus, rīķīši dzied to pašu dziesmu, un beigās princis aizved Sniegbaltīti tajā pašā staltajā zirgā uz savu pili. Stāstījums ir dzīvs un raits, vārdi bērniem viegli saprotami. Jāpiemetina, ka viena otra valodas kļūda vēl būtu novēršama.

Skaņu lentes jau sasniegušas Angliju, kur tās dabūjamas DVF grāmatnīcā (72 Queensborough Terrace, London, W2 3SP), pārrēķinot 7 Austr. dolarus attiecīgā valūtā. Citam sūtījumam vajadzētu būt jau Zviedrijā. Tuvāku informāciju sniedz un pasūtinājumus pieņem Apgāds „Pince" 71, Ely Street, Revesby, NSW 2212, Australia.

Kāpēc apgādam dots „Pinces" vārds? Ne jau tādēļ, ka to būtu dibinājuši kaķu mīlētāji! Pamatā esot Sidnejas latviešu nama kaķīte melnā Pince. Tā aizvien sagaidot un izvadot latviešu skolas bērnus, un tā bērniem veltīto raidījumu nolēmuši pieteikt Pinces Melnkažoces vārdā, kam gluži dabiski sekojusi vārda izvēle apgādam. Apgāda vadītāja ir Anita Apele, viņas palīdze — Vita Kristovska, sekretārs — Uldis Siliņš, korektrise — Lidija Budule, grafiķe — Astra Lāce, skaņu meistari — Elmars Liepiņš un Jānis Grauds.

Lentēm ir pievienota Astras Lāces illustrēta brošūra par raidījumu. Kādi ir „Pinces" nākotnes nodomi? Daudz un dažādi — ja tikai pietiktu līdzekļu. Vispirms — bērnu dziesmu un rotaļu ieskaņojums, tad „Sprīdītis" (pa pusei jau ieskaņots), Krikša „serija", U. Siliņa „Dzidzis un Sargeņģelis" un vēl daudz kas cits.

Cerēsim, ka jauno pasākumu atbalstīs latviešu sabiedrība, sevišķi mūsu jaunās ģimenes, skolas un audzinātāji. Atskaņojamais aparāts „Cassette" ir samērā lēts un viegli darbināms. Skaņu lenšu atskaņošana var būt ļoti vērtīgs mācību līdzeklis ģimenēm, kas dzīvo tālu no latviešu centriem, kā arī tām, kur viens no vecākiem ir sveštautietis. Un arī katra ģimenes māte varēs netraucēti veikt savus neskaitāmos darbus un pienākumus, ja bērni tajā pašā laikā varēs klausīties pasaku par skaisto Sniegbaltīti, mācīties rotaļas un dziesmas ar rūķi Labrenci un paciemoties pie kaķenītes Pinces.

A. L.

BIBLIOGRAFIJA

ALA Žurnāls 20. nr., iznāk trīs reizes gadā Alīdas Cīrules redakcijā. Mākslinieka Ilmāra Rumpētera vāks un nodaļu virsraksti. Tekstā Ādolfa Sprūdža un Voldemāra Korsta raksti, veltīti Latvijas brīvībai. Ievadā piemiņas raksts ALA bijušajam priekšsēdim Ādolfam Lejiņam, kas mira š.g. 23. martā. Vairāki atsevišķi raksti veltīti kultūra un trimdas skolai. Chronikas daļā ALA mūža biedru saraksts. 1255 — 1404. Žurnāls iespiests uz 64 lappusēm, ar daudz foto attēliem tekstā.

Confrontations With Tyranny (Six baltic plays) Alfreda Straumaņa redakcijā, kas devis arī īsu ievadrakstu. Izd. Waveland Press, Inc. Ilinojā, 368 lp. Cena 15 dol. Čeki rakstāmi uz apgāda vārda: Box 400, Prospect Heights, Illinois 60070, U.S.A. Pasūtinot piecus un vairāk eksemplārus, 20 proc. atlaide.

DV Mēnešraksts, 3. numurs (maijs-jūnijs). DV centrālās valdes izdevums, atb. red. Raimunds Čaks. Redakcijas kollēģijā Silvija Ancāne, Guna Ikona, Austra Liepiņa un Jānis Treijs. Eduarda Dzeņa vāks. 80 lp.

Lidija Lideka

ESI MANS CIEMIŅŠ

Nāc, esi mans ciemiņš, —
Lai sniegi kupenas veļ!
Ceļa jūtis un raibu
dūraiņu raksti
Vedīs tevi uz manām mājām.

Līksma nogrābšu sniegu
no lievenēm,
Sals vizošām puķēm
piebērs rūtis. —
Ar tasi kafijas, tik brūnas
kā acis manas,
Es tevi gaidīšu ciemos . . .
Mēs tērzēsim par visu,
Par visu citu, —
Bet sevi aizmirsīsim. —
Atvadoties,
Ilgi uz lievenēm stāvēsim siegā,
Krītošā sniegā. —
Un varbūt tev liksies — tu stāvi
Zaļi baltās egļu rindās,
Kur saule ieskatās zagšus,
Un pazarēs spīd
dzintara sveķi, —
Un tu bijīgi turi delnās
Divas mazas rokas
raibos dūraiņos
Un reibsti no brūnām,
priecīgām acīm . . .
Nāc, es mans cieminš!

Anda Kukse
ar uzslavu beigusi Toronto universitāti, iegūstot B.Sc. gradu ķīmijā un bioķīmijā. Viņa turpina studijas graduēto skolā. Ir korporācijas Spīdola locekle.

Abitūrijs jasminu pavēnī

Meijām pušķotajā Minsteres latviešu ģimnazijas sarīkojumu zālē š. g. 18. jūnija pēcpusdienā pulcējās tautieši, lai izvadītu dzīvē vidējās izglītības ieguvējus. Garīgo aktu vadīja prāvests O. Sakārnis un māc. Fr. Kristbergs. MLĢ direktors E. Silkalns sveica Bonnas valdības pārstāvi, ministeriāldirigentu Fuchsi un izteica pateicību Vācijas federātīvajai valdībai Bonnā, zemes valdībai Diseldorfā un Minsteres pilsētai par lielo atbalstu skolai.

Ministeriāldirigents Fuchss savā uzrunā nodeva sveicienus skolai un absolventiem Vācijas iekšlietu ministra Maihofera un visas valdības vārdā un izteica prieku, ka varot piedalīties šādas vienreizējas skolas abitūrija svinībās. Vācu valdība atzīstot skolas darbu, tā atbalstīšot arī turpmāk latviešu mērķus, un novēlēja šādā garā darbotjes arī turpmāk.

Direktors paziņoja, ka skolu beiguši 8 audzēkņi ar gatavības apliecībām un 5 ar internām MLĢ liecībām. Pēdējie jau ieguvuši vidējo izglītību citās zemēs, Minsterē papildinājušies latviskās zinībās.

Audzēkņi saņēma grāmatu un skaņu plašu veltes, ko bija ziedojusi skola, DV org., LKJS un dzejnieks Spoģis.

LCP pr-dis mag. Ā. Šilde apsveica absolventus un labākajam nacionālā stājā, kā arī mācībās — Jānim Zeidakam no Vankuveras, Kanadā — pasniedza Fraternitas Latviensis gadskārtējo balvu $100 apmērā. Zeidaks Minsterē mācījās 3 gadus un ieguva gatavības apliecību.

Akadēmiskās vienības „Austrums" Austrālijas kopas balvas — labākajai absolventei un labākajam absolventam dabzinību priekšmetos — saņēma Sabīne Beca un Jānis Zeidaks, katrs DM 125.

LCK Izglītības daļas vad. prāvests M. Lizdiks, izvadot jauniešus, kā Latviešu Trimdas Kopības Vācijā balvu katram pasniedza pa Piebalgas saktiņai.. Sveicēju pulkā bija daudzu organizāciju pārstāvji un skolas draugi.

Priekšnesumu daļā abitūrientus sveica paši mazākie tautskolnieki, MLĢ koris, Minsteres vīru koris M . Zandberga vadībā un MLĢ koklētāju un dziedātāju ansamblis.

Skolu beidza 13 audzēkņi:

Rita Baltgalve, Sabīne Beca (Betz), Biruta Berklāva, Olafs Bērziņš, Šarlote Cerpa, Edgars Grava, Andris Kancāns, Raiko Milanovičs, Ruta Platā, Māris Racibarskas, Kora Siljakova, Gundega Tracuma un Jānis Zeidaks.

—xy

Minsteres latviešu ģimnazijas 32. izlaiduma absolventi. No kreisās: Kora Siljakova, Ruta Platā, Šarlote Cērpa, Sabīne Bece un Biruta Berklava. 2. rindā: Rita Baltgalve, Edgars Grava, Māris Racibarskas, Raiko Milanovičs, Andris Kancāns un Jānis Zeidaks. Pārējie ziediem aizsegti.

Belgradā apcietināti cilvēka tiesību aizstāvji

Kā 30. jūnijā ziņoja lielais Klīvlandes dienas laikraksts The Plain Dealer, Dienvidslavijas politiskā policija apcietinājusi un izraidījusi divus Klīvlandes ukraiņus, Andreju Fedinski un Ādamu Miszalu, kas patvērušies Vīnē. Abi 29. g. vecie ukraiņi pēc apcietināšanas pa tālruni informējuši ukraiņu grupas vadītāju Osipu Zinkeviču, kas savukārt ziņojis apcietināto ukraiņu ģimenēm Klīvlandē. Abi ukraiņi devušies uz Belgradu, lai iestātos par cilvēka tiesībām Ukraiņā, atgādinot Helsinku vienošanos. Dienvidslavu policija apcietinājusi viņus viesnīcā, kur tie gatavojuši preses konferenci, lai informētu brīvo pasauli par Pad. savienības pārkāpumiem pret cilvēka tiesībām. Ferdinskis ir angļu valodas skolotājs Klīvlandes vidusskolā, bet Miszals projektu direktors Klīvlandes Manpower departamentā. Tie abi izlidojuši no Klīvlandes 22. jūnijā uz Belgradu, kur paredzējuši uzturēties septiņas dienas.

Ģerboņi Minsteres latviešu ģimnazijas atbalstam

Zviedrijas tautietis Imants Vabulis nozīmējis un ar vairāku zviedru uzņēmumu atbalstu iespiedis 2000 gab. Latvijas ģerboņi (krāsains, pielīmējams novelkot, uzraksts: Latvija). Izmantojams galvenokārt automobiļu apzīmēšanai.

Ģerboņus viņš nodod pārdošanā par labu Minsteres latviešu ģimnazijai, sākot ar DM 5, Zkr. 8, £1 vai $2 gabalā. Ģerboņi dabūjami skolā un grāmatnīcās. Skolai ir banku konti:

Kanadā: Latvian Credit Union,
Konta nr. 4759
491 College St.,
Toronto, Ont. M6G 1A5.

ASV: Latvian Credit Union,
Konta Nr. 758,
504 Grand Ave., N.E.,
Grand Rapids, Mich. 49503.

AIZRĀDĪJUMS:

Minsteres latviešu ģimnazijas vasaras brīvdienās no 7. jūlija līdz 19. augustam no pirmdienas līdz piektdienai pl. 10—11 skolas birojā allaž dažūrēs kāds skolotājs, atskaitot Londonas dziesmu svētku nedēļu no 25. līdz 29. jūlijam. Skolas telefons 0251-23475. Zvanot norādītajos laikos, iespējams izkārtot vēlīnus skolēnu pieteikumus jaunajam mācību gadam, kā arī ārzemju tautiešiem, kas vasarā apceļos Vāciju, sarunāt skolas telpu apskati.

Pad. savienības milzīgā bruņošanās un amerikāņu piekāpība

Pasaules politiskais saspīlējums pašlaik sasniedzis lielu intensīvitāti sakarā ar Pad. savienības milzīgo bruņošanos, kas vēl vienmēr pieaug. Šī pēc skaita otra supervalsts nu ir tapusi par pirmo supervalsti, vismaz militārā potenciāļa ziņā, pārspējot savu sāncensi ASV gandrīz visos bruņošanās laukos. Amerikāņu valdība un tās atbalstītāji politiķi gan cenšas tautu nomierināt ar paskaidrojumiem, ka amerikāņu ieroči esot daudz labāki un precīzāki, taču grūti būs kādu pārliecināt, ka ASV 9000 tanki kā apbruņojums varētu līdzināties tagadējiem apm. 40.000 krievu tankiem, no kuriem daudzi ir prāvāki par ASV tankiem.

Diezgan nozīmīgs ir arī fakts, ka Vietnamas karā amerikāņu ieroči sacentās ar krievu ieročiem, pie tam amerikāņi pazaudēja. Jāņem arī vērā, ka ASV pēc Vietnamas kara samazinājušas savus bruņotos spēkus uz apm. 2 milj. vīriem, bet Pad. savienība savā kolosālās bruņošanās kampaņā tādus ir palielinājusi līdz 4,5 milj., tā pārspējot savu pretinieku divi ar pus reizes.

Pavisam maz cerams, ka krievu iebrukumu Eiropā ar konvencionāliem ieročiem (tanku un motorizētām divīzijām kā arī gaisa floti) amerikāņi mēģinātu apturēt ar stratēģisko atomieroču palīdzību. Stāvoklis pēc pašu amerikāņu ekspertu pētījumiem pašlaik ir tāds, ka padomju un amerikāņu pilnas jaudas atomkarā ASV zaudētu turpat pusi no saviem iedzīvotājiem un lielāko daļu no savām industrijām, kamēr krievi, pateicoties labi izveidotai gaisa aizsardzībai un ielišanai pazemē, amerikāņu eventuālā pretuzbrukumā zaudētu tikai apm. 20 proc. no savām industrijām un apm. 10 milj. dzīvību, tas ir, tikai vienu sesto daļu iedzīvotāju (ap 60 milj.), tikpat cik boļševiki paši apkāvuši, uzturot savu diktatūru.

Protams, ka amerikāņi tādu risku neuzņemsies, un drīzāk atdos Rietumeiropu, lai tikai ar krieviem varētu sadzīvot. Protams, ka amerikāņi atkal tiktu piemānīti.

Solītās sadzīves un sadarbības vietā Kremlis uzsāka „auksto karu" un tagadējā „detante" — eksistēs tikai tik ilgi, kamēr amerikāņi sniegs Pad. savienībai milzīgo tehnisko palīdzību.

Daži amerikāņi gan plāno bruņošanās sacensību atjaunot un Pad. savienību pārspēt. Tā ir atkal jauna ilūzija. Būs ļoti grūti vai neiespējami panākt ASV kongresā lēmumu milzīgām budžeta summām efektīvas bruņošanās programmas īstenošanai. Ja ASV tādu jaunu bruņošanās sacensību uzsāktu, krievi nepaliktu uz vietas, bet vēl straujāk dzītu uz priekšu savas bruņošanās programmas. Atliek vēl sarunas par atbruņošanos un ieroču kontroli, kādas ievadīja jau Niksons, iejūsmināts no sava padomnieka Kisingera teorijas, ka šis esot „sarunu laikmets". Tādā kārtā ASV labprātīgi, sekojot Kisingera padomiem, aizlaida sev priekšā visagresīvāko lielvaru visos bruņošanās laukos, tāpat labprātīgi un vienpusīgi lielā mērā atbruņojot ASV un nojaucot arī jau iebūvētās gaisa aizsardzības ierīces.

Vēsture jau daudzreiz pierādījusi, ka visas lielvalstu sarunas par atbruņošanos vai ieroču kontroli izrādījušās par māņiem. Pilnīgu bankrotu piedzīvoja Tautu Savienības sasauktā 1932. gada vispārīgā Atbruņošanās konference, — neviens ložmetējs, neviena zemūdene netika likvidēta!

Krievi var berzēt rokas un vīpsnāt par amerikāņiem, kuŗi SALT sarunu rezultātā „iesaldēja" vai pat stipri ierobežoja savas bruņošanās programmas. SALT II sarunas sekmēsies tikai tad, ja amerikāņi atkal piekāpsies.

Šajā drūmajā vēstures brīdī mūs var mierināt tikai divi apstākļi: Pad. savienības un Sarkanās Ķīnas dziļais konflikts un nupat amerikāņu izgudrotā radioaktīvā bumba, par ko šinīs dienās ziņoja televīzijā. Ar radioaktīvo bumbu varētu apturēt ikvienu Pad. savienības iebrukumu, jo tā var iznīcināt veselus karapulkus, nesagraujot celtnes, industrijas u.t.t. Tāds ierocis tiešām varētu likvidēt karus, arī atomkarus.

Prof. Kārlis Dzelzītis

Olgas Tiltas stipendijas

Latviešu centrālā komiteja Vācijā saziņā ar Minsteres Latviešu ģimnazijas stipendiju komisiju piedāvā O. Tiltas vārdā nosauktas stipendijas, skaitā trīs.

Skolotāja Olga Tilta mirusi Austrālijā 1976. g. 11. augustā nepilnu 89 gadu vecumā, atstājot MLĢ mantojumā lielāku naudas summu. Stipendiju nolūks ir sniegt īpaši izraudzītiem jauniešiem atbalstu vienam gadam MLĢ apmeklēšanai, reizē godinot arī nelaikes piemiņu.

Stipendijas lielums ir 300 vācu markas mēnesī, un tā palīdz segt uzturēšanās izdevumus internātā.

Stipendijas var pieprasīt 15-19 g. jaunieši, skolai attiecīgi atrakstot un nosūtot divas

(Turpinājums 17. lp.)

Sociālisma slazdā

1976. gadā Poseva apgādā Frankfurtē/M publicēta grāmata krievu valodā ar nosaukumu „Slazds". Tās autors — tehnisko zinātņu doktors Anatolijs P. Fedosejevs, ar dažādiem Pad. savienības augstiem ordeņiem un atzinības diplomiem apbalvots zinātnieks un pētniecības institūta ilggadējs vadītājs. Viņa pētniecības rezultātus, sevišķi īsviļņu elektronikas laukā, pārņēmusi Padomju Kara ministrija un lieto vienīgi savām vajadzībām kā no pārējās pasaules slēpjamus zinātnes atradumus.

Lai gan bagātīgi ar slavu un materiāliem līdzekļiem apgādāts, ieskaitot sevišķi augstu atalgojumu, Fedosejevs tomēr nav bijis kompartijas loceklis un klusībā lolojis domu, kā tikt vaļā no nemitīgās uzraudzības un kā atbrīvoties no diktātoriski noteiktā virziena viņa pētniecībā. Pēc vairākkārtīgām neveiksmēm viņam tomēr 1971. g. izdevies piedalīties kādā uz Franciju izlaistā zinātniskā delegācijā, un no tā laika viņš dzīvo Anglijā, kur brīvi turpina savu zinātnisko darbību.

Viņa Anglijā sarakstītā grāmata Slazds ļoti vispusīgi tēlo dzīvi Pad. savienībā. Rāda to kā īpatnēja veida slazdu, no kura nevar tikt ārā ne paši tās iekārtas vadītāji, ne tai pakļautā tauta.

Paraugam sniedzam vienu šīs grāmatas nodaļas tulkojumu:

„PSRS tautu izolācija no ārpasaules un PSRS pilsoņu — vienam no otra".

„Sociālisma ekonomiskā baze ir nonākusi absolūtā pretrunā ar ļaužu dzīvi, jo sociālisms noved valsti tādā iekārtā, kas ir pilnīgā pretstatā ar sociālistiskām idejām. Sociālisma propagandētā cilvēka atbrīvošana no citu cilvēku ekspluatācijas ir pārvērtusies par visnekaunīgāko, cietsirdīgāko un pilnīgāko cilvēka (zemākās šķiras un vidusmēra) ekspluatāciju, ko izdara sistēmas virsslānis. „Cilvēks ar lielo brutu" ir pārvērties par tukšu skaņu. Sociālistiskā brīvība ir pārvērtusies par mežonīgu apspiešanu. Vienlīdzība un brālība — par nevienlīdzību. Sociālistiskās „visnārīgās bagātības" vietā iestājusies nabadzība. Izrādās, ka tā saucamie sociālisma ideāli ir tikai vārdi bez satura. Sociālisms un marksisms nav zinātne, bet kļuvis par sava veida reliģiju, pie tam visai primitīvu.

Tāda veida attīstība ir novedusi sociālisma, marksisma un ļeņinisma ideoloģiju pie pilnīga bankrota pašu zemē. Tas nav palicis nenamanīts valdītājiem un valdītāju kastai. Viņiem arī zināms, ka aiz robežām šīs „idejas" vēl ir stipras, tāpēc ka ļaudis nekam netic, kamēr paši nav baudījuši savas reālizētās idejas.

Arī pētnieki paši grib pārliecināties, pirms atzīst kādu eksperimentu, sevišķi, ja tas attiecas uz svarīgām koncepcijām, tāpēc zinātnieki neapmierinās tikai ar faktiem, ko devuši citu pētnieku atradumi. Nevaram vainot tos, kas netic sociālisma neizbēgamam bankrotam, kaut arī šo bankrotu jau piedzīvojuši 240 miljoni cilvēku.

Tas viss PSRS valdītājiem it labi zināms, tāpēc, ideoloģijas bankrotam pieaugot, viņi izmanto visus līdzekļus, lai traucētu sociālisma pārbaudi un rezultātu salīdzinājumu ar ideoloģijas solījumiem. Tā tas notiek ne vien pašu zemē, bet arī ar tautām ārpasaulē. Cilvēks, kas dzimis cietumā un cietumā dzīvo, var uzskatīt savu dzīvi par normālu un, vēlēdamies labāko, tieksies vienīgi uzlabot savu cietumu (viņš, protams, nezinās, ka atrodas cietumā) un necentīsies to sagraut. Ja viņš nekā nezina par to, kas notiek aiz viņa cietuma sienām, viņam pat var būt aizdomas, ka tur klājas vēl grūtāk, sevišķi, ja viņa soļeki un griba būs izsūkta, par ko rūpējas cietuma pārvalde.

Zināms, arī viņam, kā katram cilvēkam, var rasties ziņkāre ielūkoties ārpasaulē. Tomēr jāšaubās, vai šī tieksme būs caurmēra cilvēkam pietiekami stipra, lai pārvarētu tos šķēršļus, par kādiem gādājusi cietuma pārvalde.

Slikti var klāties cietumam un tā valdītājiem, ja tieksme pēc brīvības nebūs vienā vien cietuma iemītniekā. Ja visi cietuma iemītnieki vienprātīgi un apzināti tiektos pēc brīvības, tad cietumam būtu jāsabrūk, tāpēc PSRS valdītāji, kā visi uzticamie cietuma sargi (sevišķi, ja tas tik liels), izmanto visus līdzekļus, lai savus ieslodzītos izolētu tiklab no ārpusaules, kā arī vienu no otra. Nav grūti saskatīt, kā šī izolācija augusi un pilnveidojusies, sākot ar divdesmitiem gadiem.

1. Kādus ideoloģiskās izolācijas veidus lieto pret iespaidiem no ārpasaules? Vispirms, tā ir tīri fiziska izolācija: tūkstošiem kilometru garš četrrindu stiepļu žogs, papildināts ar bruņotu sargu posteņiem, slēptu mīnu joslām, dresētiem suņiem un visādiem technikas brīnumiem, lai izveidotu „slēgtu robežu". Jābrīnās, ka vienam otram tomēr vēl izdodas tikt ārpasaulē. Dažos gadījumos cilvēka prāts sasniedz ģeniālitātes līmeni. Salīdzinot ar cietumu sienām ārzemēs, PSRS robeža šķiet pat tiesi nepārejama. Tās uzturēšanai izdod kolosālus līdzekļus, bet valdītājus tas neuztrauc, jo 240 miljoni ieslodzīto paši to uzbūvē un apgādā ar ekspluatācijai vajadzīgiem līdzekļiem. Otra pasaules kara laikā šī izolācija, zināms, vietvietām bija traucēta, bet pēc tam atkal diezgan sekmīgi restaurēta agrākajā stāvoklī.

2. Atļauja izbraukt uz ārzemēm (pēc visai rūpīgas pārbaudes) dota ļoti niecīgam ļaužu skaitam. Amerikāņu skaits, kas apmeklē PSRS, simtkārtīgi pārsniedz to personu skaitu, kam atļauts izceļot un apmeklēt zemes citās pasaules malās, nemaz nepieminot tos amerikāņus, kas apmeklē citas zemes.

Ir jautājums, kāpēc Pad. savienība vispār ielaiž ārzemniekus, pie tam relātīvi it lielā skaitā? Galvenais iemesls, zināms, ir vajadzība pēc ārzemju valūtas. Ja valūtas būtu pietiekami, PSRS robežas pārietu tikai diplomātijas pārstāvji un techniski speciālisti. Bez tam, Valsts drošības komisariātam — VDK — čekai — ir pirmklasīga izvēle gan psiholoģisku (iebiedēšana u. c.), gan satiksmes (maršrūti) līdzekļu un noteikumu, lai turētu izolācijā pašu zemes ļaudis un „pūstu miglu acīs" aizrobežas viesiem.

3. Korespondences cenzūra. Sarakste ar ārpasauli tiek cenzēta un vajadzības gadījumā arī iznīcināta. Tiem, kas sarakstās ar ārzemēm, korespondenci pārbauda vietējā pasta nodaļā, lai vēstuli no ārzemēm nevarētu saņemt nepārbaudītu arī tanī gadījumā, ja tā iemesta pasta kastītē kaut kur PSRS territorijā.

Visai ievērojama nozīme arī terroram un iebiedēšanai. PSRS iedzīvotāji baidās sarakstīties ar ārzemēm, tāpēc ka tas kaitē viņu lojālitātei. Bieži vien pat labākie draugi un tuvākie radi šī iemesla dēļ atsakās no sarakstīšanās.

Ārzemju tūristu izolāciju vēl atvieglo tas, ka PSRS iedzīvotāju lielākā dala savas īstās domas un apstāklus slēpj no ārzemniekiem. Vēl nav aizmirsti Staļina laiki, kad sastapšanās ar ārzemnieku (kaut vai tikai gadījuma vai dienesta izpildīšanas dēļ), noveda spaidu darbu nometnē vai kapā.

Šāda nostāja ļoti maldina daudzus ārzemju tūristus, kas pieraduši pie valsirdīgām sarunām. Viņi nevar saprast, ka pat vienkārša PSRS pilsoņa runa, pie tam pilnīgi konfidenciāla, arvien būs nepatiesa, tā stāstīs visādas pasakas, slavinot valsts gādību un sociālismu. Tas izskaidrojams ar to, ka daudzi atzīst par pieklājīgāku un savai pašcieņai par pieņemamāku melot sociālismam par labu nekā teikt rūgto patiesību: viņiem taču jāsadzīvo ar sociālismu. Cilvēka dzīvei vajadzīga kaut kāda morāla baze.

4. Cenzūra visai literātūrai, ko ieved PSRS, — avīzēm, žurnāliem, grāmatām, jebkurai techniskai literātūrai, gramofona platēm, magnetofona lentēm u.t.t. Praktiski tas viss paliek aiz robežas. Pat tīri tech-

(Turpinājums 6. lp.)

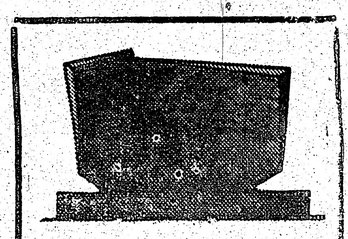

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto

Starp Eglinton un Davisville

Prasīt pēc E. J. Hopp

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

DV viru kora koncertā 4. jūnijā Milvokos bija ieradušies arī tāli viesi — V. Aufmanis no Austrālijas (vidū) un V. Reboks no Vācijas. Kreisajā pusē milvokietis Ž. Butkus draudzīgā sarunā ar „pārnovadniekiem". Foto: V. Jaunkalnietis

Vladimira cietums

Visnelabvēlīgākie dzīves apstākļi visā Vladimira cietumu sistēmā ir 1. blokā. Kameras mazas, grīdas — cementa; vēdināšanas iespēju nav. Apkure iekārtota apbrīnojami muļķīgi, un arī ne visās kamerās. Kur par to domāts, tur centrālās apkures radiātori novietoti pie sienas pretī logam, diezgan paaugstu no grīdas. Tādā kārtā aukstais gaiss, kas plūst no loga puses, vispirms sasniedz cietumnieku, kas strādā loga tuvumā. Pēc tam gar radiātoru, kur tas mazliet sasilst, tas kāpj augstāk un gar griestiem atkal nonāk pie loga. Cietumniekus šis siltums neskar, un tie strādā apm. 10 — 12 gradu C temperātūrā.

Līdz 1975. gada pavasarim politiskiem ieslodzītiem nebija Vladimira cietumā jāstrādā. Kaut arī ieslodzījuma režīms bija bargs un nežēlīgs, fiziski nepiepūloties, cietumnieki varēja labāk izmantot trūcīgās pārtikas devas doto enerģiju. „Tekošo notikumu chronika" Nr. 36, 1975. gada 31. maijā ziņo, ka Vladimira cietumā politiskie cietumnieki tiekot nodarbināti piespiedu kārtā. Padomju kriminālo tiesību 37. p. par „labošanas nometnēm" nosaka, ka ikvienai sodītai personai ir jāstrādā, kā izņēmumus minot „bīstamos valsts noziedzniekus", t. i. tos, ko mēs apzīmējam par „pārliecības, ticības un politiskiem" apcietinātiem. Tiem ir aizliegts uzturēties kopā ar citiem ieslodzītiem, kas viņu nodarbināšanu saimnieciski izdevīgos darbos ļoti apgrūtināja. 1975. gada pavasarī padomju vara pārdomāja un atzina, ka spaidu darbi var būt efektīgs politisko ieslodzīto spīdzināšanas līdzeklis. Kāds no politiskiem cietumniekiem slepus izsūtījis ziņojumu, kā šie spaidu darbi noorganizēti:

Lai ieslodzītie nebūtu jāpārvadā, darba telpas iekārtotas tajā pašā mitrajā, aukstajā un nehigieniskajā 1. blokā. Guļamās lāviņas sacel gar sienām; vidū noliek galdu un tam apkārt solus. Gaismu dod tikai nepietiekami stiprā elektriskā spuldze, jo logs aizrestots.

Darbs ir ļoti sīks: mazu radio aparātu daļiņu samontēšana kādas Maskavas radio fabrikas uzdevumā, ar ko cietums nolīdzis līgumu. Darba apstākļi gluži neviemēroti: nepietiekama gaisma sīko daļu salikšanai; tas pārpūlē acis un jau pēc stundas rada stipras galvassāpes; telpā uz katru strādātāju nav pat minimālā telpas kvadrātūra, tā vienmēr ir auksta un

(Turpinājums 18. lp.)

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības namā 11. jūnijā DV apvienība rīkoja godināšanas vakaru visiem apvienības biedriem, kam šinī gadā apritējuši vai aprit „apaļie gadi". Tādi bija pavisam deviņi: Elza Bērziņa Aleksandra Balode, Jānis Pērkons, Elvīra Brūna, Alīda Krūmiņa, Jānis Šoks, Jānis Sulainis un Aleksandrs Grīnbergs. Visi godināmie bija arī klāt. Viena no jubilārēm — Irma Dankere dzīvo pašreiz Kalifornijā, bet 80 gadu aizvadījušais Ansis Ēversons miris. Viņu godināja ar īsu klusuma brīdi. Vakaru atklāja un uzrunu teica apvien. priekšnieks A. Balodis. Ikviennam jubilāram bija savs „aizbildnis", tas raksturoja, kā katram dzīvē veicies dienās baltās un nebaltās, bet O. Jansone pastāstīja, kas par ikvienu „rakstīts zvaigznēs", izskaidrojot horoskopu. Jubilāri saņēma veltes — grāmatas un DV mēneša raksta abonementu. Runas un dziesmas turpinājās pie kopējā azaida galda.

● Nelielās Grand Hevenas latviešu ev. lut. draudzes garīgo aprūpi turpmāk veiks Grand Rapidu un apkārtnes māc. Jānis Mednis.

● Kvinteta Staburadze dziesmu vakars 13. jūnijā Latviešu biedrības namā notika DV apv. izkārtojumā. Jauno meiteņu skanīgās balsis, mūzikālitāte, šarms un dabiskā izturēšanās bija no tiem motīviem, kas izraisīja jo dzīvu atsaucību un aplausus, tā ka vajadzēja dot piedevas un atkārtot. Dziesmu vakaru atklāja DV apv. sarīkojumu daļas vad. R. Bergmanis un to noklausījās ap 120 personu. Programmā bija vairākas okupētās Latvijas autoru komp. dziesmas. Vienu dziesmu kvintets nodziedāja, godinot aizvesto piemiņu. Vai tas iederējās šāda vakara programmā, paliek jautājums. Pēc koncerta bija ziedi, aplausi un aicinājums iegriezties Grand Rapidos vēl kādreiz nākotnē. Pateicības vārdus par atsaucību teica kvinteta mūzikālais vadītājs K. Upenieks.

Sociālisma slazdā

(Turpinājums no 5. lp.)

niska literātūra cieš cenzūras dēļ, tāpēc ka ārzemju autori nerūpējas, lai darbā neiekļūtu kāda politiski iekrāsota rinda. Avīzes, žurnāli un grāmatas, ko izdod komūnistiskās zemēs, šai ziņā nekādi neatšķiras no „kapitālistiskās" literātūras un bez žēlastības pakļautas cenzūrai, ja vien tanīs pamanīta kāda „nepareiza" doma.

Tā ka tehnisku žurnālu iznīcināšana dažu komūnistiskai cenzūrai nepieņemamu rindiņu dēļ liekas neracionāla, pēdējos gados tehniskos žurnālus un grāmatas pārspiež, izņemot no satura visus ideoloģiskos „maldus" un gandrīz visu reklāmu (lai gan tai svarīga nozīme, sevišķi inženieriem). Tāda cenzēta eksemplāra pārspiešana gan prasa daudz līdzekļu, bet taupa valūtu un atļauj lietot kapitālistisku literātūru, ko var papildināt ar saviem komentāriem un piezīmēm.

5. Ārzemju radio raidījumi tiek traucēti, un arī tas prasa daudz naudas. Traucētāja svilpieni un kaucieni liedz saprast arī pašu raidījumus.

6. Sociālistisko zemju filmu rūpīga izlase, pielaižot tikai filmas ar pārbaudītiem komūnistiskiem uzskatiem, nemaz nerunājot par parasto kapitālistisko kīnoprodukciju. Milzīgs daudzums nopirktu un ekrānam neatļautu filmu glabājas speciālās krātuvēs Maskavā. Tās krāj un sarga kā slepenākos uzņēmumus.

7. Ārzemju informāciju (laikrakstos un žurnālos) cenzūra sīki izvērtē, jo kaut ko no tās zināmā veidā un daudzumā izlieto PSRS avīzēs un žurnālos. No visa šo ziņu plūduma, vienu ziņu noklusējot un otru pasvītrojot, apstākļus un notikumus var parādīt pavisam pretējā gaismā, pie tam tādā, kas derīga PSRS ideoloģijai un kaitē pretiniekam.

8. Pašas mazākās avīzes, žurnāla vai grāmatas cenzūra ir katrā PSRS stūrī. Kas vien ideoloģiski nesaskan ar centra diktētiem atzinumiem, tiek svītrāts bez žēlastības. Cenzori, kas pielaiduši kādu novirzīšanos, zaudē darbu un tiek sodīti.

9. Referātu, publisku lekciju cenzūra, ieskaitot tīri tehniskus priekšnesumus. Cenzūrai pakļauti arī koncerti, teātŗa izrādes, baleti, operas, mūzikas opusi, dzejoļi, gleznas, televīzijas un radio raidījumi.

10. Sludinājumu, afišu u.t.t. cenzūra.

11. Katru PSRS režoto kinofilmu cenzē, neatkarīgi no tās garuma vai satura. Lasītājiem grūti apjēgt, cik miljoniem rubļu izmet atkritumu kaudzē vienīgi aiz bailēm no cenzora. Visiem cenzoriem gan zināma dzīves gudrība: par pārāk sirdīgu cenzēšanu būs mīksts bāriens vai piezīme, bet par nepilnīgu filmas izvērtēšanu zaudēs darbu un saņems sodu.

12. Visi PSRS cilvēku dzīves etapi ierakstīti VDK (čekas) arhīvos. Šie ieraksti sākas ar cilvēka dzimšanas atzīmi „Zaksā" (Civīlstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļā) un turpat beidzas ar viņa nāvi. Cilvēka dzīves laikā šie ieraksti turpinās darba vietā vai milicijā, kad viņš sāk strādāt un izpilda 4—8 lappušu formulāru — anketu. Šinīs anketās atspoguļojas visa viņa dzīve; tā redzama ierakstos, milicijas aktos, dzīvokļa pārvaldē katrā dzīves vietā, darba grāmatiņās u.t.t.,u.t.t. Cilvēkam pašam nezinot, VDK (čeka) var sastādīt daudz pilnīgāku biografiju nekā viņš pats. Cilvēks var kaut ko aizmirst, neatzīmēt, bet čekai viss sameklējams.

Tādā veidā čeka slepeni ietekmē visu cilvēka dzīvi, kas nelaimīgā kārtā nokļuvis šīs iestādes interešu sfairā. VDK dod speciālas instrukcijas visām organizācijām un iestādēm, ar kuŗām zināmais cilvēks nāk sakarā. Cilvēka cīņa ar šo uzraudzību ir bezcerīga, tāpēc ka viņš neredz un nezina savu „aizbildni". Visu rīko nevis persona, bet sistēma. Tā čeka bez sevišķām pūlēm izkārto katra cilvēka uzraudzību: viss ir valsts rokās, — visi VDK rokās.

13. Pusbrīvprātīga spiegošana. Tā kā visas sabiedriskās organizācijas — kompartija, komsomols, pionieŗi, arodbiedrības, sporta biedrības, klubi, grupas u.t.t. ir valsts iestādes, tad katra no tām ir valsts ideoloģijas kopēja ar uzdevumu izplatīt šo oficiālo ideoloģiju, spiegot un sargāt no nevēlamas ietekmes, t. i. gādāt par vajadzīgo izolāciju. Par kaut kādu pretpadomju virziena izdarību vai izteicienu izpelnās ne tikai bārienu vai sodu pats vadītājs, bet var rasties noteikti sarežģījumi arī citiem šīs organizācijas locekļiem. Pus gadsimta ilgajā audzināšanā, kas savienota ar terroru un iebiedēšanu, izveidojusies plaša pusbrīvprātīgo spiegošanas un ziņošanas sistēma. Tā savukārt izolējusi PSRS pilsoņus vienu no otra.

14. Pilsoņu savstarpējai rīdīšanai pamatā rases, reliģijas, īpašuma vai dienesta atšķirības. Zināms, tā notiek paklusām, pat slepeni, tomēr ir ļoti noteikti organizēta. Lasot padomju žurnālus, sevišķi satiriskos, mēs izzinām, ka kāds mazāka posteņa darbinieks, administrātors vai priekšnieks ir nelietis, spekulants, kukuļņēmējs, muļķis vai nevīža. Pilsoņiem iedvešs, ka jebkuŗš inženieris, inteliģents vai zemāks priekšnieks ir turams aizdomās, ka viņa darbība noteikti jāuzmana un īstā laikā jāatklāj viņa ļaunie nolūki. Tai pašā laikā, zināms, tiek mācīts, ka partijas organi, VDK aģenti un it sevišķi KPSS CK ir tautas interešu sargātāja. Ar šādu kauzustiku reālizē gudro pamācību — „skaldi un valdi!"

Šī ārkārtīgi labi izstrādātā sistēma prasa daudz līdzekļu un sevišķi lielas pūles, bet slavējami kalpo pašreizējās varas stabilizācijai un tautas nemiera apspiešanai. Lai šī sistēma darbotos bez traucējumiem, vajag ļoti daudz izlases darbiniekū, kas tomēr paši par sevi ir sistēmas visvieglāk ievainojamā daļa, pakļauta ne vien kļūdām, bet arī kaitīgas ideoloģijas ietekmei. Šīs sistēmas grandiozā uzbūve slēpj sevī arī lielāko draudu valstij.

15. Aizliegti visi streiki, demonstrācijas, sapulces, klubi, pulciņi un kollektīvi iesniegumi, ko varētu organizēt vai rīkot pēc tautas iniciātīvas. Citiem vārdiem — aizliegts it viss, kas varētu kaut kā saistīt vai savstarpēji apvienot ļaudis.

Visi rakstu pavairojamie līdzekļi: tipografijas un kopējamās ierīces, lielāka formāta rakstāmmašīnas ar spēcīgāku piesitienu (var izgatavot vairāk norakstu), fotostati — pakļauti noteiktai uzskaitei un apsardzībai. Tās iestāžu nodaļas, kur atrodas attiecīgas ierīces, var apmeklēt tikai ar sevišķām atļaujām vai dienesta apliecībām. Pēc darbu izbeigšanas šīs ierīces pārbauda, ieslēdz un aizzīmogo. To izdara sevišķas uzraudzības personas, kas sastāda pārbaudes aktu, parakstās sevišķā žurnālā un nodod atslēgas sardzei. Viss šo iestāžu vai nodaļu parsonāls pakļauts sevišķi rūpīgai informācijas pārbaudei un pastāvīgai kontrolei.

Ja kāds gribētu iegūt savā rīcībā vienkāršu pavairojamo aparātu, tad, vispirms, to nevarētu nopirkt, jo parastā pārdošanā tādu mantu nav; otrkārt, par tādu cilvēku tūliņ sāktu interesēties VDK organi.

Parastiem mašīnraksta birojiem noteikti jāatrodas sevišķā telpā. Apmeklētāji var sarunāties ar biroja darbinieku tikai pa mazu lodziņu. Tur tādi paši slepenības noteikumi kā iestāžu tā saucamajā Pirmajā nodaļā, kam VDK funkcijas, lai gan administrātīvi tā pakārtota iestādes vai uzņēmuma direktoram."

Jānis Kronlins

Daiļamatniece Jūlija Langenfelda iepazīstina Rīgas paviljona apmeklētājus ar latvisko sedziņu un prievīšu aušanu. Viņai jau 81 mūža gads. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Trauksme Maskavā

PRETESTIBAS KUSTIBA PIEAUG

Maskavas vīru rīcība rāda, ka viņu pēdējā laikā asā nostāja cilvēka tiesību jautājumā nav tikai pret prezidentu Kārteru un amerikāņu valdības priekšlikumiem atbruņošanās jautājumā vērsts taktisks manevrs, bet to rada lielas bažas par rietumu ideoloģiskās ietekmes pieaugšanu padomju varas lokā. Rietumu raidītāju informācijas atbalstīta, padomju režīma pretinieku kustība pieaug spēkā, kaut arī vēl arvien ir nelielā skaitā. Šī krievu intellektuāļu kustība pēdējā laikā atradusi kopēju bazi ar nacionālās neatkarības cīnītājiem nekrievu zemēs, kā Baltijas valstīs, Ukrainā, Kaukazā un citur, tāpat ar reliģiskās brīvības prasītājiem, kā baptistiem. Politbirojs ir nobažījies, ka lipīgajām pretestības idejām drīz varētu pievienoties arī līdz šim pasīvā krievu strādnieku masa, un tas tad ievadītu padomju režīma galējo sairšanu.

Augstākā ranga čekists kompartijas ārvalstu sakaru vadītājs Boriss Ponomarevs, kas pērngad apmeklēja Angliju, pagajušajā nedēļā brīdināja būt piesardzīgiem pret rietumvalstu piekopto „ideoloģisko sabotāžu". Politikā nepiedzīvojošos padomju pilsoņus vajagot apgaismot, ka ideoloģiskā apstrādāšana, ko viņi ik dienas saņemot no dažādām rietumu valstīm, tiekot veikta pretpadomju propagandas nolūkā. Padomju savienības ārlietu ministrija par galvenajām vainīgajām šajās akcijās nosauca Radio Liberty un Brīvās Eiropas raidītāju Minchenē. Iebildumi tika izteikti, kaut saturā mazāki, arī pret BBC krievu valodas raidījumiem, Izreālas balsi, Kanadas raidītāju un Rietumvācijas Deutsche Welle.

Pirms sešām nedēļām Leonids Brežnevs, runādams padomju arodbiedrību 16. kongresā, bija asi uzbrucis disidentiem, un pēc tam šos uzbrukumus ar papagaiļu čaklumu atkārto funkcionāri visās republikās. Latvijā tūlit pēc Brežņeva runas partijas žurnāls Padomju Latvijas Komūnists pārdrukāja marta numurā jau janvārī Maskavas žurnālā Komunist iespiesto Augusta Vosa rakstu, kuŗā deviņās lappusēs Voss gandrīz vai pazemīgi sūdzas, ka visādi rietumu nelieši izmantojot Helsinku vienošanos *ideoloģiskai cīņai pret* padomju dzimteni.

Voss raksta, ka Latvija „jau ilgus gadus ir pastiprinātu naidīgu uzbrukumu objekts." Visādi „graujoši radiocentri" izgāžot „melu straumes" un daudzi ārzemju latvieši, kas „ierodas mūsu zemē kā ārzemju tūristi, jūrnieki vai speciālisti", piekopjot rietumu propagandu, daudzinādami „demokratiju, humānismu un progresu". Voss piebilst, ka „pēdējos gados šie kontakti manāmi paplašinājušies". „Antisovjetisma speciālisti" mēģinot Latvijas darbaļaudis „ideoloģiski ietekmēt ar savu emisāru starpniecību". Voss ir spiests atzīt, ka „tomēr mūsu pilsoņu vidū sastopami nenobrieduši un politiski nesagatavoti cilvēki", kas diemžēl noticot „buržuāzisko propagandistu pasaciņām."

Tālāk Voss žēlojas, ka komūnistu pretinieki mēģinot atmodināt nacionālistiskās jūtas, sakūdīt uz naconālu nesaticību, melīgi apgalvot, ka padomju republikas zaudējot savas nacionālās īpašības u.t.t.

Vosam būtu pats pēdējais laiks atzīt, ka viņa sulainiskā izdabāšana krievināšanas politikai ir visģlēvākā trijās Baltijas valstīs un viņu nicina pat tie latviešu komūnisti, kam vēl atlikušas kādas piederības jūtas pret latviešu tautu.

Tālavā

pārdodama vasarnīca.

Zvanīt 368-8458, Toronto.

VASARNĪCA

izīrējama

ar 1. jūliju, 10 jūdzes dienvidos no Perry Sound, pie 69. ceļa. Ezers.

Zvanīt vakaros no 8-11

1-705-378-2290

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5
T. L. Kred. sab.

HAMILTONAS NODAĻA

16 Queen Street North,
Hamilton, Ont. L8R 2T8

T. L. Kred. sab.

LONDONAS NODAĻA
R. Bērziņa mājā

M A K S Ā

A) 8% pensionāriem par ne mazāk kā $2000.00 noguldījumu bez dzīvības apdrošinājuma, aprēķinot procentus katru mēnesi.

B) 8% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00.

8% par 3 gadu termiņa noguldījumiem ne mazāk par $1000.00.

Procentus aprēķina par ceturkšņiem, dzīvības apdrošinājums līdz $2000.- procentuāli atkarīgs no biedra vecuma iemaksāšanas brīdī. Naudu var izņemt pirms termiņa, maksājot 1% sodu par izņemto naudas daļu.

9% par 3 gadu termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00 (% saņemot termiņa beigās). Dzīvības apdrošinājums ar tiem pašiem noteikumiem kā iepriekšējiem noguldījumiem.

C) 8,5% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk kā $2000.00.

8,5% par 3 gadu termiņa noguld. ne mazāk kā $1000.00.

9,25% par 5 g. termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00. Procentus pieskaita vienreiz gadā bez dzīvības apdrošinājuma. Noguldījumus var izņemt tikai pēc termiņa izbeigšanās.

I Z S N I E D Z

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10.000.00, māju obligācijas līdz $75.000.

Toronto birojs atvērts no pirmdienas — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vak., piektd. no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp. Vasaras brīvlaikā, no 15. jūnija līdz 15. sept., birojs sestdienās slēgts.

Tālrunis 922-2551

Hamiltonas birojs atvērts otrd. un ceturtd. no 6.30 vak.—9 vak.

TĀLRUNIS 529-7939

Londonas birojs atvērts trešd. no pl. 7 vak. — 9 vak.

Laikraksta

LATVIJA AMERIKA

atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī spiestuvē

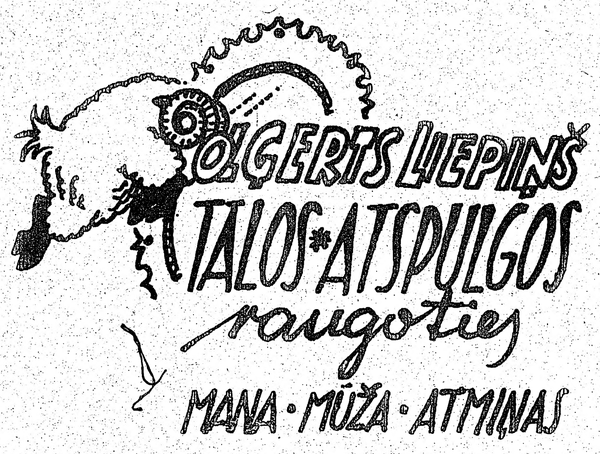

(5. turpinājums)

Sirmo kungu apbedīja Lāčplēša kapos, kad 1944. gada vēlā rudenī apkārt jau dunēja lielgabali. 1905. gadā Kr. Valters kā policijai zināms nevarēja piedalīties revolūcijas vadībā, bet arī P. Stučka tolaik nebija Latvijā.

Nikolajs darbojās par sūtniecības vadītāju Vīnē. Tur viņš bija saticis kādu Austrijas aristokratu dzimtas locekli un ieguvis to par mūža biedri. Pēc ilgu gadu laimīgas laulības viņš tagad, tāpat kā es, cieš zem atraitņa sloga. Viņa dēls darbojas Apvienotajās Nācijās, kuŗas vada, kā zināms, bijušais Vīnes žīdu baņķieris Valdheims.

Tante Emma bija dzimusi Galviņa, labi iekoptajās Kokneses Mežriju mājās. Viņas brālis Kārlis vēlāk uzcēla namu Rīgā. Visu Kārļa ģimeni ar sievu un bērniem aizveda Baigajā gadā, tāpat kā manu māsīcu Elinoru, arī advokātesi, un viņas vīru plkv. Fogelmani. Komūnisti radniecību un citus tuvus sakarus neņem vērā, izņemot dažus gadījumus. „Kultūras ministrs" Kalpiņš bija Viļa Lāča svainis, viņa sieva Vera kādreiz pazīstamā sarkano reportiere. Tirdzniecības ministrs Tabaks, ja nemaldos, bija znots komūnistiskajam slimo kases darbiniekam Jablonskim.

Nāk prātā mūsu patiesā „meža rija" kā asociācija Mežriju mājas vārdam. 1919. gada pavasarī, kad komūnistu zilbikši joņoja pa lielceļiem uz austrumiem, ceļmalas mājās ņēma zirgus un dažreiz pat cilvēkus līdz. Dūškupu zirgi bija paslēpti kaimiņa Līču Jansona purviņā, netālu no mājām, īstā „meža rijā", kā Jāņa Briesmīgā vaidu laikos. Bez abiem saimniekiem tos sargāja vēl brālēns Jūlijs Vedējs, vēlākais iecirkņa priekšnieks Rīgā, izcilā hokejista tēvs, kam bija medību bise un kas bieži grasījās šaut. Jūlijs noslīka, makšķerēdams trimdā Vācijā. Jansonu aizveda Maskavas ordas, kas 1941. gadā pie mums trakoja, tāpat kā 16. un 18. gadsimtā. „Pasaules labotāji" nevarēja, lūk, ciest, ka kaimiņš braukāja pa pagastu vecā zaļā automobilītī. Tagad krieviem itālieši un Rokfellers gan sacēluši lielas autorūpnīcas, bet visā Maskavā joprojām vēl esot tik kādas desmit benzīna pildītavas...

BRĀLĒNS POLĪTISKĀS PĀRVALDES PRIEKŠNIEKS

Līdz šim vairāk gadījies stāstīt par mātes radiem, kas ietekmējuši manu bērnību un jaunos gadus. Sava nozīme bija arī tiem, kas cēlušies no tēva celma. Gan personiski savā emocionālajā aizgādā ņemdams, arvien labvēlīgi man ar skatienu sekoja tēva mīļās māsas Annas dēls Voldemārs Beķers, zvērināts advokāts. Viņa tēva Pēteŗa krietno raksturu, uzņēmību un bagātīgo paraugu apkārtējo zemnieku novadam citā vietā attēlojis mans otrās pakāpes brālēns agronoms Jānis Mierkalns. Smilts zeme un neauglīgie purvainie lauki tika meliorēti, nogrāvoti, slīkšņa deva tīru ūdeni, ko piegādāja ar vēja spēku, ap māju šalkdami pacēlās augļu dārzi, raža tika ievākta arvien kuplāka, tā ka saimniecības vārds „Audzāres" pilnā mērā attaisnojās.

Voldemārs pēc vecuma bija prāvās Beķeru ģimenes otrs dēls, kas kļuva par mantinieku, kad vecāko dēlu — tirgotāju Atašienā 1919. gadā aiz nervoza untuma lika nošaut nenosvērtais plkv.-leitnants Bruņenieks. Jānis Ezergailis tolaik kalpoja armijas sakaru dienestā par telefonistu, un viņam zināms, ka vadība centās šo brēcošo notikumu noklusēt, kas neizdevās tikai tāpēc, ka upuŗa brālis bija tiesībnieks un virsnieks ar nopelniem Latvijas atbrīvošanā. V. Beķers jau iepriekš bija pielicis savu roku saimniecības celšanā, cita starpā, iekārtodams toreiz tik retu vīna darītavu lietpratēja Taukuļa vadībā, kas pa daļai sagādāja līdzekļus paša studijām.

Tērbatā mācīdamies, brālēns Voldemārs apskatīja un aprakstīja Narvas ūdenskritumu, kas darbināja pāris fabrikas. Viņa entuziasta daba un praktiskie aprēķini, iespējams, sagatavoja ceļu vēlākajai Daugavas būvei — Ķeguma spēkstacijai Latvijas laikā.

Pašapzinīgās, atturīgās dabas dēļ, kas bija pretēja mīļigajam, vienkāršajam „Audzāru tētiņam", Voldemārs nebija apkaimiešos visai populārs, viņu uzskatīja par iedomīgu un fantastu. Dažā ziņā viņš tiešām bija impulsīvs (1905. gada revolūcijas laikā nolicis Ļaudonas baznīcā uz altāŗa savu izstāšanās rakstu no kristīgas baznīcas, kuŗas klēpī vēlāk atnāca atpakaļ). Tāpat dažkārt tas gāja savam laikam pa priekšu. Krievijas ķeizariskajai zinātņu akadēmijai Beķers iesniedza divus ierosinājumus: 1) studiju par pakārtotības principu dabā un sabiedrībā un 2) hipotezi, ka dažādās veco reliģiju un vēsturnieku rakstos sastopamās ziņas par milzu plūdiem un nogrimušiem kontinentiem nav tukšas leģendas, bet dibinās uz ģeoloģiskiem faktiem.

Tikai tagad sākušās karstas diskusijas pēc angļu pulkveža Čērčvorda grāmatas par bojā gājušu pasaules daļu Mu, kas esot bijusi teiksmainā Atlantīde (salīdz. arī dāņa Danekera un amerikāņa Blumriča grāmatas par seniem telpas ceļotājiem uz Zemes). Sociloģiskām saitēm, par ko interesējās Bekers, savās studiiās zināmu nozīmi piešķīris pazīstamais angļu vēsturnieks Toinbijs. Lielas tautas dēļiem jau pavisam citas izredzes kļūt plaši pazīstamiem! Lai nu kā, bet latvju kultūrai jau priekš 1. pasaules kaŗa bija savi pionieŗi... Kad skatāmies vecajā uzņēmumā, kur Dūškupu izmūrētajos vārtos stāv baltos studenta svārkos Voldemārs ar savu krusttēvu, nepazinēis var vaicāt: „Kas tie tādi? Aristokrati? Ministri?" — Nē, tur ir latviešu zemnieks un zemnieka dēls — malēnieši...

Kaŗā Beķers aizgāja ar cara armiju līdz pat Peremišļai, to laiku grūtajās sauszemes cīņās dabūdams smagu reumatismu uz visu mūžu. Skatu vienmēr uz dzimtenes pusi vērsdams, viņš sūtīja lauc'niekiem ralīgā austriešu gūstekņus, kas, cita starpā, iekārtoja arī parka ceļus ap Audzārēm un uzposa ģimenes kapsētu.

Kad 1919. gadā no Liepājas sākās Latvijas atbrīvošana, Voldemārs ir Kalpaka un Baloža stābā. Saglabājies virsnieku grupas uzņēmums no tā laika: pirmajā rindā virsltn. Bekers, kpt., vēlāk ģen. Bolšteins (vēlāk robežapsardzības priekšnieks, nonāvējās pēc boļševiku okupācijas 1940. gadā), plkv. Balodis, viņa adjutants Stalbe (vēlākais Siguldas pulka komandieris), kopved's Skujiņš (boļševiku deportēts), virsltn. Tone (vēlākais pulkvedis, Kurzemes divīzijas stāba priekšnieks). Valdība uztic Beķeram svarīgo diplomātisko uzdevumu: braukt uz Zviedriju un tur vervēt brīvprātīgos Kurzemes frontei, jo valdīja ieskats, ka Latvija nebūs atkaŗojama bez plašas ārzemju palīdzības. Pēc tam viņš atgriežas uz Vidzemes fronti, un pēc Cēsu uzvarām iejāj nacionālā kaŗaspēka priekšgalā Rīgā līdz ar Zemitānu.

Pēc nacionālās valdības vēlēšanām V. Beķers uzņemas nepateicīgo, bet svarīgo uzdevumu organizēt pirmo Latvijas politisko pārvaldi, kuŗai bija jāapkaro boļševiku spiegu un citu aģentu nemitīgā darbība jaunajā valstī. Komūnisti zina, ka viņu pretdabiskā kārtība var pastāvēt tikai ar neatslābstošu „modrību" un naudas ieguldījumiem, ka propagandai nepieciešami meli, viltība un krāpšana, ka kriminālisti ir vinu īstie laudis. Destruktīvajai darbībai veltīta galvenā uzmanība, tāpēc vajadzīga liela intelligence un enerģija šī ļaunuma apkaŗošanai. Visā Latvijas neatkarības laikā to arī sekmīgi veica ar samērā šauriem līdzekļiem un nelieliem darbinieku kadriem.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Gadskārtējās Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā notiks 23. un 24. jūlijā Niagarā, un tās rīko īpaša rīcības komiteja priekšsēža Friča Barkāna vadībā, piedaloties Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā pārstāvjiem. Sestdien, 23. jūlijā, pl. 6.30 vak. paredzēta kabarē programma, piedaloties Laimdotai Gleškei-Anšmitai un Lilijai Gleškei ar dziesmām pašu kokļu un ģitaras pavadījumā. Piedalās arī pianists Pēteris Zariņš. Pl. 8 vak. draudzības balle, spēlējot Runčiem no Hamiltonas Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē, Niagaras centrā pie ūdenskrituma. Turpat rezervējamas istabas Jaunatnes un draudzības dienu apmeklētājiem. Svētdien Port Vallerā Ontario ezera krastā sacensības, sporta spēles, peldēšanās un saulošanās, bet vakarā ugunskurs un atvadu balle. Tuvāka informācija pie rīcības komitejas priekšsēža Friča Barkāna, 4804 Montrose Rd., Niagara Falls, Ont. tālr. (416) 358-9989 vai LNJAK pārstāvja Ērika Egliša Toronto, tālrunis 425-5118.

● Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometnes pirmo posmu atklāja 3. jūlijā ar 44 dalībniekiem. Nometnotāji ar māc. J. Cālīti un nometnes vad. J. Ozolu priekšgalā ieradās atklāšanas dievkalpojumā pie Kritušo karavīru pieminekļa. Draudzes māc. I. Gaide piedalījās 7. Rietumu krasta dziesmu svētkos Losandželosā kā mācītājs un solists. Dievkalpojumā Saulainē svētrunu teica Sv. Andreja draudzes māc. J. Cālītis, bet lūgšanu — teoloģijas studente Laima Lagzdiņa no ASV, kas iepriekšējā gadā bija arī Saulaines nometnes vadītāja. Pēc dievkalpojuma visi devās uz karogu laukumu, kur uzvilka Kanadas, Latvijas un Saulaines karogus, visiem kopīgi nodziedot Dievs, svētī Latviju. Nometnes dalībniekus, vadītājus, darbiniekus un viesus uzrunāja Saulaines pārvaldes priekšnieks G. Tannis un nometni oficiāli atklāja Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Koncis. Pēc tam nometnes vadītājs J. Ozols iepazīstināja ar nometnes darbiniekiem un novēlēja visiem jauku vasaru. Nometnes pirmais posms ir no 3.—17. jūlijam, kam sekos otrs — no 17. — 31. jūlijam un trešais posms no 31. — 14. augustam. Speciālā programma latviski nerunājošiem bērniem Saulainē nenotiks, bet tā šovasar paredzēta Sidrabenes hometnē. Bērnu un sporta svētki Saulainē notiks 30. un 31. jūlijā. Sestdien, pl. 10.30 no rīta atklāšana, sekojot sporta spēlēm un vakara sarīkojumam, svētdien, pl. 10.30 no rīta dievkalpojums, pēc tam priekšnesumi, nodarbību novietnes, volejbola sacīkstes un svētku nobeigums.

● Sidrabenes bērnu un jauniešu vasaras nometni atklās 10. jūlijā pl. 5 pēcp. ar dievkalpojumu māc. J. Cālīša vadībā. Nometnes pirmais posms no 10. jūlija līdz 23. jūlijam,, 2. posms no 24. jūlija — 6. augustam, latviski nerunājošiem bērniem no 7. — 20. augustam, bet volejbola skola no 7. — 13. augustam un basketbola skola no 14. — 20. augustam. Sidrabenes nometnes bērnu svētki notiks 24. jūlijā un sporta svētki 14. augustā.

● Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā 17. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums ar viesa prāv. Dr. V. Sandera no Vācijas piedalīšanos. Prāvests pašlaik uzturas savas meitas un znota inž. N. Zoldnera ģimenē Otavā. Prāv. Dr. V. Sanderam šoruden apritēs 92 mūža gadi, un viņš arvien vēl veic savus amata darbus. Tālavā prāvests viesojies jau divreiz iepriekšējos gados ar savu dzīvesbiedri Elfrīdu, kura pērngad mirusi. Viņas pelnu urnu prāvests aizvedis uz Liepāju, kur tā apglabāta turienes Centrālkapos. Pēc dievkalpojuma notiks draudzes pēcpusdiena draudzes mājā, kur viesus uzņems Tālavas dāmas. Tālavas pārvalde aicina visus piedalīties, kas pazīst prāvestu, it īpaši agrākos liepājniekus.

● Latviešu biedrības valde piešķīrusi 200 dol. atbalstu Diždanča 16 dejotājiem ceļa izdevumu segšanai uz 7. Rietumu krasta dziesmu svētkiem Losandželosā kas kopā ar TLB dāmu komitejas 300 dol. piešķīrumu ir 500 dol. Diždancis Z. Miezīša vadībā piedalījās trīs vakarus ar priekšnesumiem Rīgas paviljonā Karavānas laikā, kā arī 25. jūnijā Sidrabenes Līgo svētku sarīkojumā.

● Lai pasargātu Sv. Jāņa baznīcas jaunās ērģeles no lielākām temperātūras maiņām un lai vasaras karstajās dienās dievlūdzējiem būtu vēsāks gaiss, draudzes padome pieņēmusi arch. E. Taņņa un inž. A. Makovska izstrādātu baznīcas vēdināšanas iekārtas projektu, ko iekārtos vēl šovakar. Vēdināšanas iekārta izmaksās ap 5000 — 6000 dol. un to segs no ērģeļu fonda līdzekļiem un citiem ziedojumiem. Draudzes padome meklē pirkt lietotas klavieres, kuras vasarā paredzēts lietot Saulainē nometnes sarīkojumos un Draudžu dienu laikā, kas notiks no 21. — 28. augustam Saulainē. Ziemā klavieres novietos dievnama balkonā.

● Markdēles, Ont., slimnīcā 30. jūnijā mirusi 82 g. vecumā Valentīna Hāna. Aizgājēju no Dandalkas apbedīšanas mājas uz Dandalkas kapiem 2. jūlijā izvadīja māc. A. Briedis. Kapsētā atvadvārdus sacīja Latviešu lauksaimniecības biedrības valdes priekšsēdis Ž. Bukovskis, apbedīšanas mājā ērģeles spēlēja Bukovska, kā arī dziedāja solo. Nelaikei paliek Dandalkā meita Lidija un znots Kārlis Spalviņš, kur viņiem ir lauksaimniecība, un divi mazbērni — Ilze un Toms.

● Laikraksta Latvija Amerikā iepriekšējā numurā „Līgo svētki Saulainē" atreferējums papildināms, ka „par uguņošanu rūpējās auto pārdošanas firmas Robertsons pārstāvis Hansis Plaude".

● DV Toronto nodaļas makšķernieku sacensības notiks 10. jūlijā Simko ezerā pie Millera. Makšķerniekiem un to viesiem sapulcēšanās ezera krastā pl. 7 no rīta. Sacensību nobeigums pl. 12 dienā. Bez vispārējām balvām būs arī nodaļas ceļojošā kausa izcīņa. Sacensības vadīs Valters Īvans, tālr. 259-7404.

● DV Toronto nodaļas rīkotā zaļumballe un meistarsacīkstes šaušanā 16. jūlijā, bet DV sacensības Kanadas mērogā 30. jūlijā. Abas sacensības notiks TLMM īpašumā Bērzainē.

● Volkswagen Canada Ltd. prezidents Brunis Rubess 29. jūnijā ievēlēts par Harvarda Business School Toronto kluba prezidentu. Viņš beidzis šīs universitātes kursu ar A.M.P. grādu un ir ilggadējs Toronto kluba biedrs, pērngad būdams šī kluba viceprezidents.

Internacionālais sarīkojums Toronto saliņās, ko no 1. — 3. jūlijam rīkoja CHIN radio raidītājs sadarbībā ar Molsona alus darītavu, šogad pulcināja pavisam 190.000 apmeklētāju. Programmā piedalījās arī latviešu un lietuviešu tautas deju kopas. Vislielāko uzmanību izpelnījās „Miss Bikini" skaistumkonkurss, kurā piedalījās 30 meitenes „bikini" tērpos. Attēlā pa kreisi redzama šī gada „Miss Bikini", 18 g.v. Luīze Lavrija no Toronto, kas ieceļojusi no Īrijas. Viņai lenti apliek pagājušā gada uzvarētāja Džūlija Morrisona.

Foto: Aleksandrs Kalniņš

Apmeklētāju tūkstoši Toronto saliņās

CHIN etniskās radio stacijas 11. gadskārtējais sarīkojums Toronto saliņās šogad bija izdevies vislabāk, kā to liecināja milzīgais ļaužu pieplūdums Centrālā salā trīs dienas no vietas.

Tā kā sarīkojums ir Kanadas dzimšanas dienas sarīkojumu virknē, tam bija dots kopējs nosaukums — Vienotība un sadraudzība. Tas sākās jau piektdienas rītā, kad kā pirmie publikas priekšā stājās vācieši ar savām švābu dejām. Tiem sekoja austriešu, poļu, grieķu, ukraiņu, kroātu un slovaku tautas deju priekšnesumi.

Valsts sekretārs Džons Roberts oficiāli atklāja šo lielsarīkojumu, novēlot visiem etnisko grupu sacensoņiem labas sekmes. Viņš arī cildināja daudzkultūras pasākuma lielo rosību Ontario provincē.

Pēc īsas uzrunas, Toronto etnisko grupu deju ansambļi turpināja savu programmu, ko mākslinieciski izvērtēja sakarā ar Molsona alus darītavas rīkoto folkloras sacensību.

Lielajā dejotāju virknē piedalījās arī latviešu deju kopa Daugaviņa. Tai pašā laikā uz otras skatuves risinājās mūzikāli priekšnesumi. Uz trešās skatuves valdīja liela jautrība, jo tur notika Molsona izsludinātā polku sacensība, kā arī kāpostu un ābolkūku ēšanas sacensības. Jautro noskaņu pavairoja ukraiņu sieviešu koris un švābu Donavas deju kapella. Arī jodelētājiem bija dota iespēja parādīt publikai savu neparasto māku. Parallēli apmeklētājus uzjautrināja kāda visai izskatīga dejotāja ar savām orientālajām „vēderdejām".

Sestdien lielākais notikums bija „Miss Island 77" izraudzīšana. Šo godu izpelnījās kāda jauna un izskatīga jamaikiete. Lielu ievērību guva arī Molsona rīkotās „limbo" sacensības, tāpat „disco" deju sacensības.

Vislielākā rosība „piknikā" bija svētdien, 3. jūlijā. Jau agrā rīta stundā Toronto ostmala pildījās ar izbraucējiem, kas gaŗās rindās gaidīja uz mazajiem kuģīšiem, lai tos pārvestu uz Toronto saliņām. Vismaz 20.000 torontiešu priecājās kopā ar dejotājiem, dziedātājiem un „Miss Bikini" skaistumkonkursa dalībniecēm — 30 izskatīgām meitenēm, bikini peldkostīmos. Uzvarētājas pasludināšanu gaidot, laiks pagāja ātri, vērojot lielo un krāšņo tautas deju parādi. Spriežot pēc publikas aplausiem, lietuviešu tautas deju kopa Gintaras guva vislabākos panākumus ar savām labi iestudētajām dejām. Loti iespaidīgi savu nacionālo mākslu parādīja arī nelielā, bet labi saliedētā portugaļu dejotāju grupa no Hamiltonas.

Un tad gandrīz nemanot bija pienācis lielais brīdis — „Miss Bikini" sacensības rezultātu paziņošana. Ar lielu aurošanu un citām trokšņainām izdarībām pūlis sajūsmā sveica „Miss Bikini 77" — Luīzi Lavriju.

A. K.

Aicinājums volejbolistiem

Jaunatnes un Draudzības dienu volejbola turnīrs Draudzības balvu izcīņai vīriešu un sieviešu vienībām notiks 24. jūlijā Garden City Beach ,Port Weller, Ont. Turnīru organizē LSAK, vadītājs Ivars Leja. Sacensības tiesās licencēti tiesneši. Komandas turnīram lūdz pieteikt pie Ivara Lejas 671 — 7th Ave., Hamilton, Ont. L8V 1Z1, tel. (416) 383-6038, līdz 21. jūlijam. Vienību vadītāji lūgti ierasties 24. jūlijā pl. 10 no rīta laukumā, lai saņemtu sacensību noteikumus. Tad pat turnīra sākums.

Rīcības komiteja

Skautu un gaidu vecāku padome izsaka paldies tautiešiem, kas atbalstījuši 3. lielās nometnes mantu loterijas rīkošanu. Izloze notiks 22. jūlijā pl. 19 Latviešu namā, Toronto.

Cien. tautieši, arī Jūs varat piedalīties izlozē. Samaksu par saņemtām biļetēm lūdzam nokārtot līdz 15. jūlijam.

Sv. Andreja latviešu draudze lūdz līdz 15. jūlijam norēķināties par kultūras mantu loterijas biļetēm. Izloze 24. jūlijā Sidrabenē.

ARĢENTĪNA IZDOD

Arģentīna izdod agrāko SS virsnieku Edvardu Rošmani, kuŗu apvaino 40.000 žīdu nogalināšanā Rīgas geto, Latvijā, raksta Toronto laikraksts The Toronto Star 5. jūlija numurā. Edvards Rošmanis izceļojis 1948. gadā uz Arģentīnu ar viltotu pasi. Nav tuvāk zināms, kā viņa identitāte atklāta, kad un kur viņš apcietināts, tikai zināms, ka viņu deportēs uz Rietumvāciju. Pēc Otra pasaules kaŗa starp vācu immigrantiem Arģentīnā atrodoties vairāki, kuŗus meklējot kaŗa noziegumos, vispazīstamākais bijis Ādolfs Eichmanis, kuŗu Izraēlas aģenti nolaupīja un aizveda uz Izraēlu tiesāšanai, kuŗ viņam izpildīja nāvessodu. Interesanti, ka Arģentīnai ar Rietumvāciju nav izdošanas nolīguma, bet Rošmani izdošot, lai uzlabotu attieksmes ar Rietumvāciju.

Paldies

visiem, kas mani atcerējušies 19. jūnijā.

Žanis Unāms,

Latviešu preses biedrības goda biedrs, Oldenburgā, Vācijā.

Kultūras sakari un baznīcas viedoklis

INTERVIJA AR ARCHIBĪSKAPU ARNOLDU LŪSI

Laikā no 22. līdz 25. jūlijam Londonā, Anglijā, notiek Latvijas ev. lut. baznīcas virsvaldes plenārsēde, piedaloties virsvaldes locekļiem no Amerikas, Austrālijas, Kanadas un Eiropas zemēm — Anglijas, Vācijas un Zviedrijas. Sakarā ar šo sēdi sniedzam archibīskapa un Baznīcas virsvaldes prezidenta Arnolda Lūša interviju, kurā viņš atbild uz dažiem rakstveidā lūgtiem jautājumiem.

JAUTĀJUMS: Baznīcas Gada grāmatā lasām, ka Baznīcas virsvaldē ir 21 loceklis. Vai tie visi ir vēlēti un vai šāds samērā liels locekļu skaits neapgrūtina virsvaldes darbību?

ATBILDE: Pašreiz virsvaldē darbojas tikai 2 locekļi, kas skaitās šī amata pildītāji uz kontinuitātes pamata un bijuši virsvaldē jau archibīskapa T. Grīnberga laikā. Visi pārējie virsvaldes locekļi izraudzīti vēlēšanu ceļā — pa zemēm un pa apgabaliem. Īsteni pārstāvētas vēl nav vienīgi draudzes Dienvidamerikā, bet cerams, ka nākotnē arī šo jautājumu izkārtosim. Visvaldes plenārsēde notika 1972. g. maijā, Toronto, plēnuma uzdevumus veic virsvaldes prezidijs piecu personu sastāvā. Svarīgākos jautājumos, protams, prasām visu virsvaldes locekļu atsauksmi vai lēmumu. Balsošana parasti notiek rakstveidā, tāpēc samērā prāvais locekļu skaits virsvaldes darbību neapgrūtina.

J.: Kāpēc izšķīrāties sēdi sasaukt Eiropā? Virsvaldes locekļu vairums taču dzīvo Amerikas kontinentā.

A.: Sēde notiek Eiropā, lai liecinātu par mūsu vienību pāri dažādu zemju un kontinentu robežām. Sēde notiks pirms Eiropas latviešu dziesmu svētkiem. Virsvaldes locekļiem, kas nedzīvo Eiropā, radīsies iespēja satikt paziņas, kas gadiem ilgi nav satikti, apmeklēt vietas, no kurienes tie izceļoja uz tagadējām patvēruma zemēm.

J.: Kādi būs svarīgākie jautājumi šai svarīgajā apspriedē?

A.: Svarīgākie jautājumi, protams, būs tie, kas saistās ar mūsu baznīcas darbību nākotnē. Savam ziņojumam par paveikto un nākotnē darāmo kā moto esmu izvēlējies apustuļa Pāvila vārdus: „Kā mirēji — un redzi: mēs dzīvojam; kā tādi, kam nav ne nieka, un kam tomēr ir visas lietas; kā nabagi — kas dara daudzus bagātus". Sēdē spriedīsim par to, kā saglabāt un kā vēl vairāk padziļināt savu vienību un kā nodrošināt draudzēm garīgo aprūpi arī tad, kad mācītāju skaits būs samazinājies. Tā ir viena no svarīgākām problēmām. Ordināciju pašreiz gaida 4 kandidāti, kas beiguši teoloģisko izglītību. Apmēram tāds pats skaits ir ordinācijas gaidītāju, kuri teoloģisko izglītību ieguvuši Latvijas universitātē vai vietējās mācības iestādēs, bet dažādu iemeslu dēļ līdz šim mācītāja tiesības mūsu baznīcā nav ieguvuši. Cik zināms, tad teoloģiju studē un darbam mūsu baznīcā nopietni gatavojas tikai 3 jaunieši. Šis skaits ir pārāk mazs, lai visām draudzēm varētu sniegt pietiekami labu garīgo aprūpi.

J.: Kas, pēc jūsu domām, būtu jādara, lai pavairotu teoloģijas studentu skaitu un jaunatni ieinteresētu garīdznieku darbam latviešu draudzēs?

A.: Tie ir jautājumi, kas, pirmkārt, saistās ar jaunatnes kristīgās audzināšanas darbu vispār. Draudzēm pašām par to būtu jādomā, meklējot ceļus un iespējas, kā jaunatni iesaistīt kristiešu garīgā kopībā un baznīcas darbā. Teoloģijas studijas ir saistītas ar ieceri kalpot latviešu draudzēs, un tas prasa labas latviešu valodas zināšanas, kā arī prāvus materiālos līdzekļus, jo mēs nevaram gaidīt, lai mācītājus mūsu baznīcai izskolotu, piemēram, amerikāņu sinodes, kas uztur teoloģijas seminārus un mācības iestādes. Tāpēc visām mūsu draudzēm, tāpat atsevišķiem kristiešiem, būtu ar ziedojumiem jāatbalsta Baznīcas rītdienas fonds. Teoloģijas studentu skaitam varbūtēji pieaugot, fonda pašreizējie līdzekļi būs izsmelti dažu gadu laikā, jo katru gadu šim mērķim izdodam apmēram 12.000 dol. Baznīcas nākotnei jābūt visu draudžu kopējai lietai.

J.: Latviešu sabiedrībā tagad daudz diskutē par kultūras sakariem, par braucieniem uz okupēto Latviju un citām tamlīdzīgām problēmām. Vai par tām runāsit arī virsvaldes plenārsēdē?

A.: Šīs problēmas baznīcas darba aprisēs neizvirzās pirmajā vietā, bet gaŗām paiet tām laikam nevarēsim. Ņemot vē-

(Turpinājums 12. lp.)

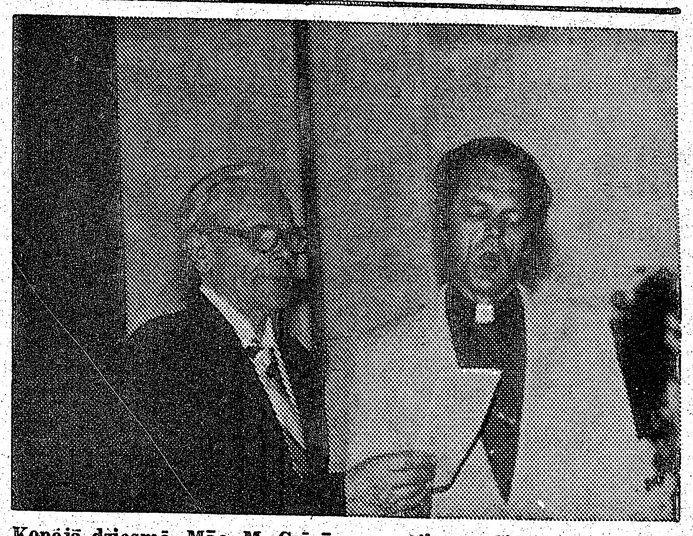

Kopējā dziesmā. Māc. M. Grīvāns un Čikagas Ciānas draudzes māc. V. Vārsbergs.

Mācītājs Grīvāns Čikagā

Šā gada martā no okupētās Latvijas izlaistais mācītājs Maksimilāns Grīvāns ieradās Čikagā 14. jūnijā. Lidlaukā viņu sagaidīja Čikagas latviešu organizāciju pārstāvji. Vakarā mācītājs Grīvāns piedalījās visu Čikagas latviešu draudžu rīkotajā latvju tautas sēru dienas — 14. jūnija aizvesto piemiņas dievkalpojumā.

Svētdien, 19. jūnijā, māc. Grīvāns spredikoja Čikagas latviešu Ciānas ev. lut. draudzes dievkalpojumā.

Pēc dievkalpojuma māc. Grīvāns stāstīja draudzes locekļiem par saviem pārdzīvojumiem. 1944. gada rudenī viņa piederīgajiem izdevies pārkļūt uz Zviedriju, bet viņš pats palicis Latvijā. Grīvāns pirmo reizi apcietināts 1948. gada februārī un apvainots pretpadomju darbībā, par ko notiesāts ar desmit gadiem ieslodzījumā. Grīvāns nosūtīts uz kādu soda nometni Mordavijā, bet pēc tam uz citām Sibirijā. Atsvabināts pēc astoņiem gadiem 1956. gadā, bet 1958. gadā apcietināts par jaunu, šoreiz apvainojot par mēģinājumu izsūtīt uz Zviedriju manuskriptu par kristīgo vajāšanām Romā. Iestādes to uzskatījušas par Pad. savienības iekārtas apvainošanu. Grīvāns par to notiesāts ar astoņiem gadiem. Viņš atkal nosūtīts uz to pašu soda nometni Mordāvijā, kur pirmo reizi, un šoreiz tur pavadījis visus astoņus gadus. Vēlāk Grīvāns prasījis atļauju izbraukt pie piederīgajiem uz Zviedriju, bet tā viņam liegta. Viņam pat neesot dota atļauja braukt uz dēla bērēm.

Pēc demonstrācijām brīvajā pasaulē un vēstuļu akcijas uz padomju iestādēm viņam šā gada martā dota atļauja izbraukt uz Zviedriju. „Tikai ticība uz Dievu palīdzēja man visu pārciest un Dieva žēlastība man palīdzēja izkļūt brīvajā pasaulē. Mans pienākums ir stāstīt visiem par kristīgo vajāšanām Pad. savienībā un tās okupētajās zemēs", teica mācītājs Grīvāns.

Atbildot uz klausītāju jautājumiem, māc. Grīvāns norādīja, ka, lai gan tur oficiāli pastāvot ticības brīvība, reliģiju apspiežot visiem līdzekļiem. Daudz gan atkarīgs no vietējo iestāžu vadītājiem. Uz jautājumu, vai starp latviešiem ir arī „labi komūnisti", Grīvāns atgādināja, ka, lai gan deklarācijas par komūnismu ir jaukas, praksē tās ir pierādījušās pilnīgi nederīgas. Ideālistiski komūnisti var būt tikai naivsam naīvi cilvēki, bet pārējie ir karjēristi un tos cienīt nevar.

Mācītāja Grīvāna uzturēšanās ASV paredzēta četrus mēnešus. 16. jūlijā viņš piedalīsies Apspiesto tautu nedēļas parādē Čikagā.

V. Jaunkalniete

Juris Dzeguze - sešdesmitgadnieks

Vīru ansambļa Kalvis mūzikālajam vadītājam Jurim Dzeguzem 8. jūlijā apritēja sešdesmit gadu. Varam droši teikt, kā pāri trīsdesmit gadiem sniedzas arī Dzeguzes nepārtrauktā mūzikālā darbība. Tāpat līdzīgi jāizsakās par Dzeguzes otru mīlestību teātri, kur it sevišķi jāpiemin pirmā latviešu teātŗa izrāde Vinipegā jubilāra iestudējumā. Tā bija Blaumaņa Trīnes grēki, ko izrādīja 1949. gadā.

Juris Dzeguze

Juris Dzeguze dzimis 1917. g. 8. jūlijā Rāmuļu Lielmaņos. Tēvs Arvīds, māte Anna, dzimusi Slavieša. Pēc Rāmuļu pamatskolas Juris vienu gadu mācās Rīgas Baznīcas ģimnazijā, pēc tam dodas uz Cēsīm, kur nobeidz Cēsu vidusskolu. Paralēli vidusskolai mācās arī Cēsu mūzikas skolā. Te viņa dziedāšanas skolotāja ir plaši pazīstamā Antonija Siliņa, kuŗa ievadījusi mūzikas laukā nevienu vien latviešu mūziķi. Tā arī Juris Dzeguze, Cēsu mūzikas skolas zināšanu bruņots, iestājas Latvijas valsts konservātorijas dziedāšanas klasē, kur mācās pie prof. Stotta. Diemžēl, kaŗš izjauc jaumā mūziķa turpmākos nodomus, tāpat kaŗš aizdzen Juri Dzeguzi tālā svešumā — Vācijā. Pēc kaŗa 1945. g. Juri Dzeguzi sastopam Gīzenes nometnē, kur viņš nodibina un vada dubultkvartetu. Vēlāk viņš pārceļas uz Dīburgu, pēc tam uz Darmštati un Babenhauzenu, kur vada jauktus koŗus. 1948. g. 17. septembrī Hanavas dziesmu dienās, kur piedalījās tikai jauktie koŗi, Juris Dzeguze vada plašo kopkoŗi kopā ar Ernestu Brusubārdu, Tikļu Ilsteri un Metu Muižarāju-Vīgneri.

1949. g. iecelo Kanadā, kur vispirms apmetas Vinipegā, nodibinot jauktu koŗi Vinipegas 75 g. jubilejai. Tanī pašā laikā aktīvi darbojas ar teātŗa grupu, ar kuŗu, kā jau minēju, iestudē Blaumaņa Trīnes grēkus. 1950. g. pārceļas uz Toronto un, Edgara Kraujiņa pierunāts, 1951. g. 19. martā uzņemas vīru ansambļa Kalvis mūzikālo vadību. Šai mūzikālai vienībai Juris Dzeguze veltī visu savu brīvo laiku, uzmanību, pacietību un uzcītību. Viņa pūles atmaksājas bagātīgi, un vēl šodien redzam Kalvi kā vienu no mūzikāli nopietnākām vienībām visā latviešu trimdas mērogā. Dzeguzem pieder arī nopelni daudz labu vīra koŗa dziesmu pasargāšanā no aizmirstības, piem., Graubiņa Bite un Gaisa dārzi, Vītola Nogrimušā pilsēta, Kalnāja 18. novembris u.d.c. Atmiņā palikuši arī daži vienreizēji latviešu vīru koŗa dziesmu tulkojumi, piem. Vītola Trīs nāves, Dārziņa Es zinu, Norviļa Vasara, Keniņa Dzelmju snauda u.c. Daudzinot latviešu dziesmu, Kalvis ir izbraukājis visu Amerikas kontinentu, gūdams tautiešu atzinību, atsaucību un mīlestību. Gadi paiet, arī Kalvja vīri nekļūst jaunāki, un sešdesmit gadu slieksni nupat pārkāpa arī viņu slavenais pirmais tenors — par excellence — Arturs Bērziņš. Taču Kalvja vadonis Juris Dzeguze vēl šodien izskatās un izturas tikpat jauns un skaists kā agrāk. Vai bagāts — nezinu. „Wie macht man das?" jautātu komponists Jānis Cīrulis. Savukārt, kad Vīgneru Ernestam jautāja viņa gaŗā mūža un dzīvības spēju noslēpumu, viņš atbildēja: „Esmu prātīgi dzīvojis. Sava mūžā izdzēru tikai vienu pudeli alus kopā ar Alfredu Kalniņu 5. dziesmu svētkos. Bet esmu vienmēr mūziku klausījies un tai līdzi dzīvojis. Tas palīdz!"

Es nezinu, kā ar to alu, bet kādreiz vēlā vakarā atskan telefons un Juris Dzeguze steidzīgi jautā: „Vai dzirdēji? Nu, ko tu sakī?" Pēc tam seko radio viļņu gaŗums un sekojoša programma. Viņš vienmēr seko līdz jaunākajai mūzikai un aktuālitātēm. Tāpat tas latviešu koncertos, kur pašā pēdējā rindā vienmēr pamanīsim Dezuzes veiklo gaitu un vērīgās acis. Viņam nekas nepaiet gaŗām. Viņa atklātā valoda viņam nav daudz draugu sagādājusi, taču jādomā, ka gluži no trimdas goda mielastiem vēl viņš izstumts nav.

Ar atzinību jāpiemin jubilāra dzīvesbiedre, kas ir liela koŗa dziedātāja jau no Latvijas laikiem. Viņas mierīgais un saprotošais raksturs daudz reizes neitrālizējis Juŗa vētraino temperamentu. Arī viņa darbojas kā patstāvīga māksliniece tēlotajā mākslā, bet ja kāds grib drošu un pareizu nošu pārrakstu, tad runājiet ar „Emmīti".

Ko vēlēt Jurim Dzeguzem septītā desmitā ieejot? Vai mājīgu mieru kādā palmu taciņā? Nē — lai vētra pūš un bangas augstāk svaida, latviešu dziesmu paužot un daudzinot.

Imants Sakss

Arī Rietumvācijas latviešu runā par savu centru

TREŠĀ ORGANIZĀCIJU SANĀKSME MINSTERĒ

LCK sasauktajā Vācijas latviešu organizāciju sanāksmē Minsterē jūnija vidū apskatīja šādus organizāciju iesniegtus tematus: ārpusskolas jaunatnes darbība; latviešu centri; starptautiskā sadarbība; Gaismas akcija; technisko zinātņu kongress Vācijā; ELJAs Vācijas nodaļas plāni; attieksmes ar okupētās Latvijas pārstāvjiem.

Sanāksmi vadīja LCK sabiedriskās nozares vadītājs J. Kadelis. Atklājot LCK priekšsēdis A. Cipulis norādīja uz jaunajām problēmām, kas radušās pēc 30 trimdā pavadītiem gadiem, tāpēc to atrisināšanai nepieciešama visu tautiešu sadarbība. Patiesībā paaudžu plaisa nav nemaz tik plata kā reizēm liekas. Jaunā paaudze ir liels spēks, kas nākotnē vairāk izmantojams.

A. Cipulis ziņoja arī par LCK vispārējo darbību, izceļot sagatavošanos Centrālajiem Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Londonā jūlija beigās. Izglītības nozares vadītājs M. Lizdiks uzsvēra latviskās audzināšanas nepieciešamību novietnēs. Tā daļēji apsikusi tur, kur nepastāv papildskolas. Arī bērnu vasaras nometnes noorganizēšana Vācijā vairs nav iespējama, vecāki izrāda maz intereses, un bez pašu piemaksām nometni nevar izveidot. Latviskās audzināšanas centrs ir Minsteres latviešu ģimnazija.

Ar MLĢ problēmām iepazīstināja direktors E. Silkalns un internāta vadītājs I. Balodis. Ar jauno mācību gadu notiks kā skolēnu, tā skolotāju maiņa. Ap 20 skolēnu aizies, ieskaitot abitūrientus, bet paredzams, ka tikpat nāks vietā. Kaut arī pieteikušies 30, visi neatnāks, tāpēc audzēkņu skaits lēšams aptuveni 100. No skolotājiem, skolas zelta pamata, vecie aiziet, jauni nāk vietā.

Ād. Šilde iepazīstināja ar PBLA darbu, kas galvenokārt vērsts uz Baltijas valstu jautājuma izvirzīšanu starptautiskos forumos. Belgradas konferencei izstrādāti un iesniegti trīs memorandi; sagatavošanas konference sākās jau 15. jūnijā.

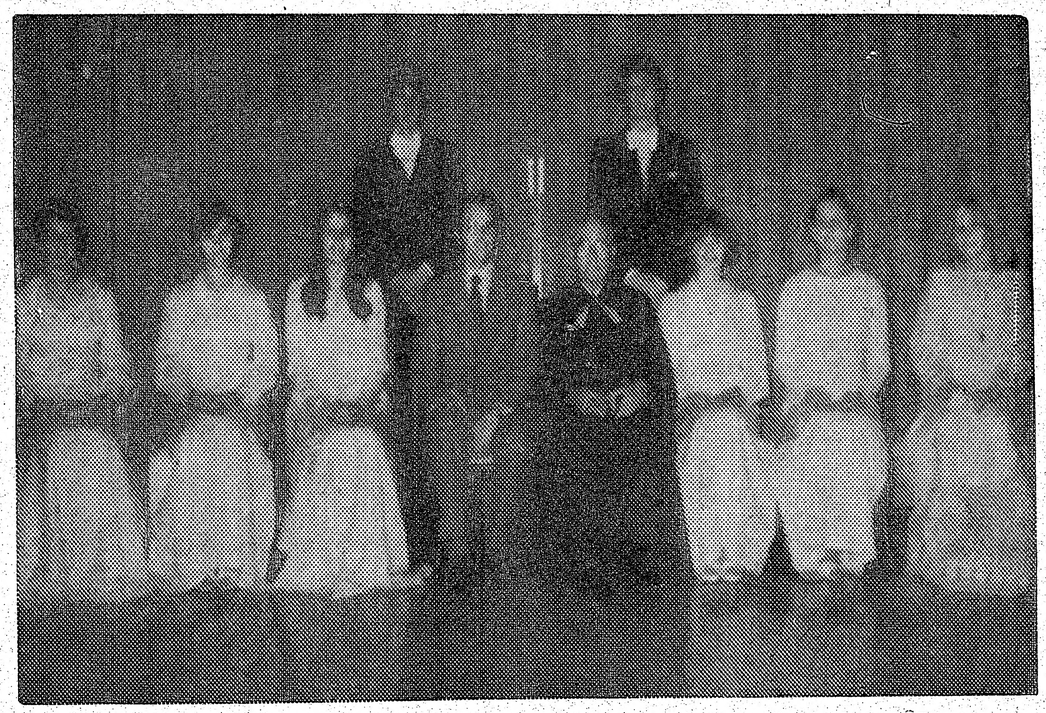

Mācītājs Edgars Lange iesvētīja Otavas Miera draudzē 6 jaunavas un 2 jaunekļus. Attēlā no kreisās: Margareta Alute, Andrea Alute, Ingrīda Purviņa, draudzes priekšnieks Elmārs Alutis, māc. E. Lange, Judīte Janitena, Ilze Edele un Anna Kaufmane; aizmugurē — Richards Janītens un Arnolds Stirājs.

Par ārpusskolas jaunatnes darbību referēja I. Balodis, norādot uz sporta nodarbību un sacīkšu nepieciešamību, arī sanāksmes, sagaitas un kongresi nepieciešami.

Par latviešu centru runāja Svilāns (ELJA), minot, ka par latviešu centru izvirzījusies Minstere, kur atrodas skola, internāts, LCK birojs, DV Rietumvācijas valdes birojs, bet tie visi atrodas īrētās telpās. Ir pienācis laiks latviešiem pašiem iegūt savu centru, lai viss būtu novietots vienkopus: skola, internāts, biroji un, protams, būtu arī piemērotas sarīkojumu telpas.

Starptautiskā sadarbība Vācijā atstāta pilnīgā novārtā, norādīja A. Ludriksons (JKS). Ir nepieciešama informācijas apmaiņa, sacensības sportā, tautas deju dejošanā, mūzikā u.c. ar starptautiskajām organizācijām, mūsu kaimiņu tautām un vāciešiem. Viņš aicināja iestāties vācu politiskajās partijās, jo demokratija bez politiskajām partijām nav iespējama.

Par Gaismas akciju informēja P. Kļaviņš, izceļot, ka mums jāiegūst vairāk informācijas par dzīvi Latvijā un par katru atsevišķu cilvēku. Palīdzība jāiesūta bez muitas starpniecības. Gaismas akcijā var iesaistīties ikviens, bet palīdzības sniegšanā varam balstīties tikai uz pašu spēku. Gaismas akcija ir darba kopība kristīgo principu īstenošanai.

J. Liepiņš informēja par technisko zinātņu kongresu, kas paredzēts Vācijā, Minsterē, 1979. gadā. Tā organizēšana uzticēta Vācijas kopai, kuŗa jau uzsākusi priekšdarbus.

Pa jauniešu darbošanos un ELJAs Vācijas nodaļu informēja tās priekšsēdis J. Kaža un izteicās, ka organizācijas vadībai neesot izdevies apzināt visus Vācijas latviešu jauniešus un iesaistīt par biedriem. Esot labi izdevies seminārs Āchenā pavasarī, bet Vasarsvētku sarīkojums Minchenē bijis vāji apmeklēts.

Attieksmes ar okupētās Latvijas pārstāvjiem apskatīja J. Leitītis, izejot no DV viedokļa un LCP pagājušā gada sesijā pieņemtās rezolūcijas. A. Cipulis sanāksmes beigās aicināja organizācijas gatavoties LCP vēlēšanām 1978. g. pavasarī, izplatot Tautas kopības kartes un nominējot kandidātus LCP locekļa amatam.

Sanāksmē piedalījās 8 organizāciju 31 pārstāvis un viesis Ādolfs Kēlers no Ziemeļamerikas.

P. B.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

20. — 28. augustam Saulainē Latviešu draudžu dienas 77.

22. oktobrī ALT Vašingtonas ansambļa dives viesizrādes, R. Blaumaņa Trīnes grēki, Bickford Park vidusskolā.

5. nov. pl. 7.30 vak. Latviešu namā Preses balle, rakstu un mākslu jampamps. Informācija, ieejas un galda kartes tel. 766-0806.

27. novembrī Dainas koŗa tautasdziesmu koncerta atkārtojums.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 1977./1978. G. SEZONAS KONCERTI

25. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall bass-baritons Kārlis Bauers-Zemgalis, no Šveices.

13. novembrī pl. 2 Sv. Andreja baznīcā Bruno Skultes Daugava. 120 izpildītāju. Apvienots Ņujorkas latviešu un Rotas koris Konektikatā, solisti, teicēji, ērģeles. Diriģents — Andrejs Jansons.

26. janvārī, 1978. g., pl. 8 vak. Town Hall, čelliste Linda Alļe no Filadelfijas, ASV

1978. GADĀ

14. janvārī komp. Imanta Saksa JUBILEJAS KONCERTS.

SV. KATRINAS (St. Catharines)

16. jūlijā pl. 9 no rīta Bērzainē DV Toronto nodaļas internās meistarsacīkstes šaušanā. Vakarā zaļumballe. Deja.

NIAGARA

23. un 24. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas.

ŠELBURNA

13. augustā DV Druvas un Bramptonas nodaļas rīko šaušanas sacensības un zaļumu balli M. Kalniņa saimniecībā.

5. novembrī Šelburnā Legionā zālē DV Druvas nod. rīko Varoņu piemiņu un nodaļas 15 gadu darbības atceri.

Kā Rigā dzīvo jaunās strādnieces

KĀDĀ KOPMĪTNĒ VĒLU VAKARĀ

Rīgas laikrakstos starp pastāvīgiem slavinājumiem šad tad iesprūk pa rakstam, kuŗā atainota pavisam pretēja īstenība. Padomju Jaunatnē Skaidrīte Treiliņa, okupētās Latvijas lielākās rūpnīcas VEF darbiniece, raksta par kādu jauno strādnieču kopmītni Maskavas rajonā (Latgales priekšpilsētā) Berjozka. Viņa savā rakstā māca un kaunina jaunās strādnieces, kā arī pārmet tām slinkumu un nevīžību pret savu apkārtni.

„Vēlā vakarā kopā ar Maskavas rajona tautas brīvprātīgo kārtības sargu stāba locekļiem klauvēju pie kopmītnes Berjozka durvīm. Klauvēju — tas tikai izteiksmes labad, jo vēl ap pulksten 22 durvis bija laipni atvērtas katram nācējam. Visos logos spīdēja gaisma, skanēja mūzika. Un nācēju tiešām bija daudz, pa lielākai daļai — puiši. Bet vai tikai līgavaiņi un draugi? Vai tikai vīri?

Gaiteņos glītās rindās izkārtojušies bērnu ratiņi mani brīdināja, ka tik vēlā stundā bērni guļ un jāievēro klusums. Varbūt tāpēc te pārsvarā „krīta acīs" vīriešu kārtas pārstāvji, kuŗi itin skaļi savu laiku īsināja, smēķējot un tukšojot nejau limonādes pudeles vien. Redzēju arī, kā var izmantot bērnu ratiņus — trauks 12 kapeiku vērtībā tajos pazuda bez trokšņa. Varbūt tas bija jaunais tēvs, kuŗš izrīkojās, kā viņam tīk, ar sava bērna ratiem, bet varbūt tā bija dāvana citai mātei?

Kādā istabā man tika demonstrēts vecs spainis un kaut kāds rīks ar dažādiem sariem, ko varētu uzskatīt par slotu. Efektīgi izskatījās salauztās, vecās lietas, taču vai nav vieglāk nopirkt jaunu nekā pūlēties ar šādu darba rīku? Ne jau tāpēc, ka kopmītnes administrācijai nebūtu par to jārūpējas, bet gluži vienkārši — sev par prieku.

Varētu rakstīt krietni daudz par to, ka visos stūŗos prasīt prasās pēc remonta, ka istabiņās dzīvo ļoti saspiesti. Taču vēl vairāk uztrauc tas, ka visapkārt valda vienaldzība. Redzams, ka te dzīvo vienas dienas saimnieces.

Neņemos spriest, kas virtuvē tobrīd tika gatavots, bet tas netraucēja bērna autiņiem karāties tieši virs ēdiena garaiņiem. Blakus pilnajiem atkritumu spaiņiem uz grīdas bija sakrauts tikpat daudz atkritumu, ja ne vēl vairāk. Pusapģērbtās saimnieces ar matu rullīšiem galvās radīja nevīžīgu iespaidu. Un tādā izskatā viņa grozās pa gaiteņiem, kur tik daudz svešu vīriešu.

Izstaigājusies pa istabiņām un virtuvēm, nokļuvu pagrabā. Šeit beidzot sapratu, kāpēc istabiņās žāvējas tik daudz veļas. Kopmītne paredzēta 560 meitenēm, tāpēc arī veļas žāvētava tikai viena. Daudzām meitenēm nav citas vietas kā tikai istaba, kur žāvēt veļu.

Cik cilvēku dzīvo kopmītnē? Cik vientuļo māšu? Cik bērnu? Cik ģimenes paliks, kad drīzumā 70 ģimenes saņems dzīvokļus (bet kad? ref.) 46 vai varbūt vairāk? Zināt te nevar neko, jo precas vai katru dienu. Nākt te var jebkuŗā diennakts stundā. Ja nevar pagrūst no ceļa sardzi, tad var ielēkt pa logu, — šāda, ļoti kurioza, bija kopmītnes vadības nostāja. Kopmītnē ir televīzijas zāle, bet televīzijas nav. Zālē dzīvo 18 meitenes, kuŗas pagājušā gada jūlijā pēc techniskās skolas beigšanas tur nometinātas uz nedēļu. Šī „bezizmēra" nedēļa turpinās. Tomēr meitenes ir optimistes — vasarā viņas te esot bijušas 28.

Ir kopmītnē arī sarkanais stūrītis, taču arī tur mīt meitenes. Gribot negribot rodas priekšstats, ka jaunās strādnieces atbraukušas te tikai paciemoties.

Visām meitenēm reiz jākļūst par sievām un mātēm, bet vai nevajadzētu kopmītni vismaz pārdēvēt par ģimeņu kopmītni, ja jau administrācija gadiem ilgi nespēj atrisināt jautājumu par sievām un mātēm? Ja vēl līdz šim sev vietu (domājams, dzīvokli, ref.) nav atrisinājušas pagājušā gada absolventes, kur tad liks nākamās 150 šā gada jūlijā? Man parādīja dokumentu, kuŗā mēģināts pierādīt, ka nav kur izvietot 150 absolventes. Celtniecības ministrijai šīs 150 jaunās strādnieces acīm redzot galvas sāpes nesagādā. Un meitenes pa to laiku iekārtojas, kā var un prot. Bet neprot taču. Vai — negrib?

Skaidrīte Treiliņa rakstam devusi virsrakstu — Ap ļaunuma sakni rokoties. — Bet kā jau „izredzētā", viņa ļaunuma sakni nemeklē vis valdītājos un vadītājos, kas nespēj sagādāt un sacelt pietiekami daudz dzīvokļu, bet pašās kopmītnes meitenēs un domā, ka vairāk uzraudžu, kuŗas gan Treiliņa dēvē

(Turpinājums no 11. lp.)

Rīgas pa
izpelnījās
viņa.

4. Baltijas studiju konference

4. Baltijas studiju konference Stokholmā, kas bija pulcinājusi pētniekus no dažādām pasaules malām, jau iegājusi vēsturē. Baltijas institūta rīkoto konferenču zinātniskais līmenis, tāpat kā AABS rīkotās konferences Ziemeļamerikā, ir pietiekami augstā līmenī, lai arvien vairāk piesaistītu uzmanīgo nebaltiešu interesi. 4. konferencē piedalījās 31 nebaltiešu pētnieks no Austrālijas, Izraēlas, Kanadas, Vācijas, Francijas, ASV, Zviedrijas, Polijas un Skotijas. Bija patīkami iepazīties ar trim jauniem vēsturniekiem no ASV un Skotijas, kas apguvuši latviešu valodu tik labi, ka var iedziļināties latviešu vēsturē.

Lielais nebaltiešu skaits galvenokārt pārstāvēja jauno paaudzi. Ar to plašāk bija atvērtas durvis uz nebaltiešu akadēmisko pasauli, padarot Baltijas studiju lauku par patiesu starptautisku pētījumu lauku. Interesenti pavērot dalībnieku etnisko izcelsmi: 14 igauņu, 21 latvietis, 4 lietuvieši, 11 amerikāņu, 6 vācieši, 2 kanadieši, 2 austrālieši, 2 skoti, 2 izraēlieši, 5 zviedri un 1 polis. Konferenci atklāja Zviedrijas izglītības un kultūras ministrs Jans Eriks Vikstrems. Lielā biržas zāle bija delegātu, viesu un interesentu pilna, un no latviešu saimes bija ieradusies galvenokārt jaunatne.

Ministrs izteica gandarījumu, ka pētniecība nav aizmirsusi Baltijas telpu un ka Eiropas tautām ir kopējas vēstures un kultūras tradicijas. Zviedrija atbalsta pētniecību par Baltiju, jo tā rodas objektīvāka izpratne par Baltijas tautu likteņiem Eiropā.

Ministrs Vikstrems pieminēja Helsinku nolīgumā pieņemtos principus par plašākiem sakariem starp tautām, kas pilnā mērā attiecas arī uz Zviedrijas tuvākajiem kaimiņiem Baltijas tautām. Daudzās pūles un darbs, kas veltīts Baltijas institūta darbībai, bijis pašaizliedzīgs un ideālistisks, un ministrs izteica gandarījumu, ka Zviedrijas valdība financiāli atbalstījusi konferences. Taču pats Baltijas institūts nesaņem nekādu rēgulāru lielāku financiālu atbalstu. Šai sakarā tas griezies pie Zviedrijas valdības ar 2 lūgumiem, pirmkārt, lai izglītības un kultūras ministrija pieškirtu posteni Baltijas pētniecības institūta nodibināšanai pie Stokholmas universitātes; tā darbības lauks aptvertu dokumentāciju un pētniecību. Otrkārt, ministrijai arī lūgts budžetā paredzēt financiālu posteni institūta darbam.

Prof. Eriks Lēnrūts uzrunā izteica atzinību baltiešu saimei Zviedrijā par tās devumu zviedru kultūras dzīvei un priekšzīmi, kāpēc ir svarīgi nezaudēt etnisko identitāti. Viņš arī izteica sirsnīgu aicinājumu nākotnē sadarbībai ar Baltijas institūtu.

Beigu vārdus teica prof. Gunārs Hoppe, Stokholmas universitātes rektors. Viņš atzina, ka iecerētais Baltijas institūts pie viņa universitātes nav konfliktā ar universitātes programmu un ka universitāte augstu novērtētu valdības lēmumu par Baltijas pētniecības centra nodibināšanu pie universitātes.

Delegātus un lūgtos viesus pilsētas valdes namā uzņēma Stokholmas pilsētas galva R. Palme. Par pilsētas izrādīto viesmīlību prof. Valters Nollendorfs pateicās visu delegātu vārdā.

Baltijas institūta jaunajās telpās notika institūta biedru grāmatu izstāde. Vakarā notika tradicionālais vietējo baltiešu rīkotais saviesīgais vakars delegātiem Stokholmas vienīgajā augstceltnē. Šim vakaram Latviešu palīdzības komiteja, Zviedrijas latviešu centrālā padome, Latviešu nacionālais fonds, Baltiešu humanistiskā apvienība deva katra 500 kr., Igauņu komiteja 1000 kr., Baltiešu komiteja 500 kr., Igauņu centra padome 500 kr. Nelielo iztrūkumu sedza Baltijas institūts. Pavils Johansons nodziedāja trīs igauņu, latviešu un lietuviešu tautasdziesmas, kas spontāni izraisīja kopīgi dziedāto Pūt, vējiņi igauņu un latviešu valodā.

Otrā dienā draudzībā saliedēta pētnieku saime sāka lielo konferences darbu. Šeit, protams, nav iespējams pat aptuveni atstāstīt konferences zinātniskos priekšlasījumus. Ieguvēji bija ne tikai delegāti, bet arī kuplā interesentu saime, kas nāca katru dienu klausīties. Delegāti konferences kvalitatīvo līmeni augstu novērtēja. Beigu sesijā AABS prezidents Valters Nollendorfs uzskicēja daudzās problēmas, kas saistītas ar Baltijas pētniecības tālāko attīstību un nostiprināšanu. Sevišķi svarīgi būtu paplašināt pētniecību pāri nacionālajām robežām, piemēram, igauņu un latviešu valodas pratējiem kopējā salīdzinājumā apskatīt 1905. gadu Igaunijā un Latvijā. Patīkami, ka jaunais amerikāņu vēsturnieks S. Korsins no Mičigenas universitātes jau sācis šos pētījumus, salīdzinot urbanizāciju un tautību izmaiņu Tallinā, Rīgā un Varšavā priekš pirmās pasaules kara. Prof. Zigurds Zīle no Viskonsinas universitātes Madisonā un prof. Arno Livaks no Ratgeras universitātes jau lietoja šādu pieeju konferences sabiedriskās zinātnes sesijā, katrs lasot savus darbus par likumdošanu padomju varas periodikā Igaunijā un Latvijā 1917. — 1920. gadam.

Baltijas institūta priekšsēža vietniece prof. V. Rūķe-Draviņa papildināja V. Nollendorfa ierosinājumus nākotnes darbam, ieteicot piegriezt vērību arī vēl neapskatītiem laukiem, kā Gotlandes un Baltijas vēsturei, Baltijas tautu dziesmām un dejām, baltiešu sieviešu lomai trimdā un emigrācijā. Prof. R. Šilbajoris, kas agrāk saistoši salīdzināja jauno lietuviešu dzejnieku dzeju ar jauniem krievu opozicionārajiem dzejniekiem Ļeņingradā, izteica pateicību institūta valdei par ļoti labi noorganizētu konferenci. Sevišķus aplausus izpelnījās latviešu meitenes, kas rūpējās par konferences raito norisi, nākot talkā jau nedēļu pirms konferences. Tāpat sirsnīgus aplausus izpelnījās Stokholmas latviešu dejas kopa Zibenītis, kas ar saviem jaunajiem, pašu gatavotajiem tautas tērpiem dejoja iepriekšējā dienā.

Tomēr lielāko atzinību no delegātiem saņēma Baltijas institūta sekretārs Imants Rebāne, kad BI priekšsēdis Gunārs Larsons pieminēja viņa ieguldīto laiku konferences sagatavošanā un plānošanā. Paredzams, ka delegāti atgriezīsies pēc 2 vai 3 gadiem uz piekto Baltijas studijas konferenci Skandinavijā.

Atis Lejiņš

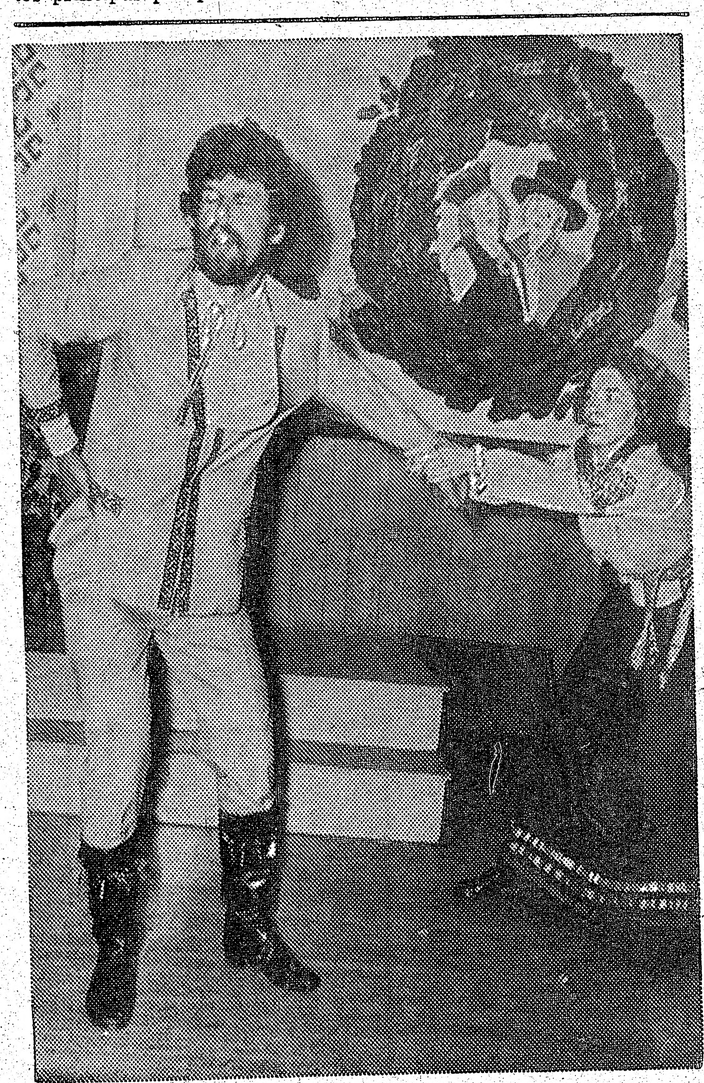

Rīgas paviljona deju priekšnesumu laikā visvairāk aplausu izpelnījās Vecmeitas deja. Attēlā Andris Grants un Hezere Kalviņa. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Toronto Karavānas Rīgas paviljona dailamatniecības izstādē, no kreisās: Inta Gugāne, Anita Silarāja un Anita Martinsone. Foto: J. Liģers

Brīdinājums no trakumsērgas

Skarboro priekšpilsētas veselības pārvalde Toronto brīdina iedzīvotājus no trakumsērgas, jo kādu šīs pilsētas daļas iedzīvotāju nupat sakodusi ar trakumsērgu saslimusi lapsa. Cietušais nekavējoties saņēmis pretpoti. Veselības pārvalde brīdina iedzīvotājus izvairīties no saskares ar meža vai mājas dzīvniekiem, kas ir šīs sērgas izplatītāji, un aicina vecākus it sevišķi uzraudzīt bērnus, kas skolas mācībām beidzoties tagad daudz laika pavada brīvā dabā. Par katru sakošanas gadījumu nekavējoties jāziņo savam ģimenes ārstam un veselības pārvaldei. Tuvāka informācija saņemama, zvanot: 438-7445.

Kā Rigā . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

par audzinātājām, spēšot gādāt par kārtību. Un beigās raksta: „Taču vai jaunuma sakne nav jāmeklē pirmām kārtām pašās jaunajās strādniecēs, kuŗas par kopmītni nav domājušas kā par savām mājām, bet gan pagaidu pietúrvietu, kuŗā pat netīrumi no durvju priekšas jāizmēž algotai apkopējai?"

Jāpiebilst, ka šādu kopmītņu Latvijā ir tūkstošiem, un visās apstākļi līdzīgi Berjozkai. Un šajās kopmītnēs jādzīvo arī jaunajām latvietēm.

P.B.

Apbalvoti Karavānas paviljoni

Lieltoronto internacionālās Karavānas apbalvojumu ballē 29. jūnijā Royal York viesnīcā M'ss Caravan titulu ieguva Miss New Delhi, 21 g. vecā Jaza Grenzla. Iepriekšējā gadā šo titulu ieguva lietuviete Ramona Siminkeviča, kas pārstāvēja Viļņas paviljonu. Pilsē'as galvas goda titulu šogad ieguva Operas paviljona galva Rudnejs Andersons. Ar protestu nācis Vīnes paviljona galva Hermans Reiters, kas draudējis izstāties no Karavānas, pārmetot Karavānas vadītājam Leo Kosāram: „Šī ir mana pēdējā piedalīšanās Karavānā. Vīnes paviljons tajā piedalījies jau deviņus gadus, bet vēl nekad neesam saņēmuši apbalvojumu, pat ne otrās vietas godalgu!" To teicis, viņš sarūgtinājumā nosviedis sava paviljona talāru.

Apbalvojumu ballē piedalījās ap 1000 viesu, daudzi no tiem tērpušies savos nacionālajos tautas tēroos. Toronto pilsētas galva Dēvids Krombijs paziņoja, ka Pertas paviljonam (Skotija) pieškirta godalga kā Karavānas labākajam paviljonam. Jau festivāla laikā laikraksti ziņoja, ka „labākā iedzeršana" esot skotu paviljonā. Kijevas paviljona Kalyna dejotāju grupa, kas deviņu dienu ilgajā festivālā dejoja katru vakaru trīs reizes un ar ukraiņu kāzu deju aizvien pulcināja daudz apmeklētāju, saņēma godalgu par labāko priekšnesumu.

Apbalvojumus vēl ieguva: Odesas (ukraiņu) paviljons par mūzikāliem priekšnesumiem, Vardas (bulgāru) paviljons par nacionāliem ēdieniem un Pragas (čechoslovaku) paviljons par telpu dekorējumiem. Toronto ooeras sabiedrības paviljons ieguva sneciālu apbalvojumu skatuves mākslā.

Internacionālajā karavānā šogad piedalījās pavisam 50 paviljoni. **(Is)**

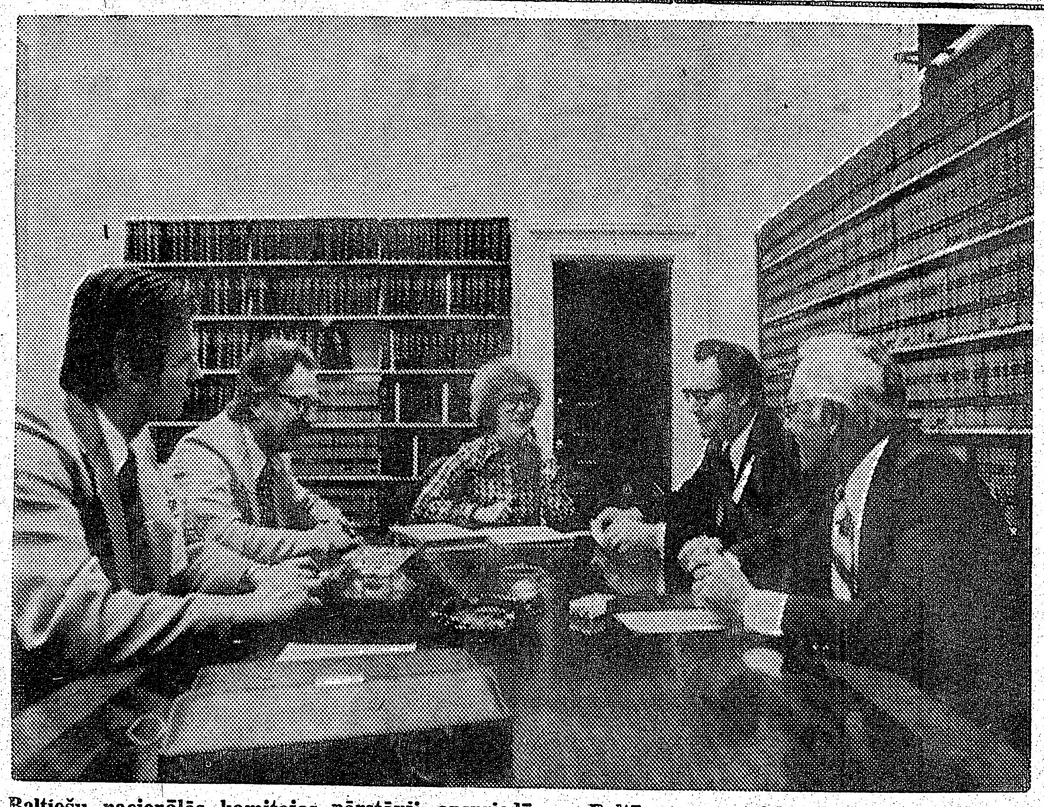

Baltiešu nacionālās komitejas pārstāvji apspriedē ar Baltā nama etnisko lietu kārtotāju Janu Petersoni. Attēlā no kreisās: Jānis Bolšteins, komitejas sabiedrisko lietu direktors, Maido Kari, igauņu pārstāvis, Jana Petersona, Baltā nama etnisko lietu pārstāve, Dr. John Genys, komitejas priekšsēdis un lietuviešu parstavis, Gunārs Meierovics, latviešu pārstāvis.

Kultūras sakari un baznīcas viedoklis

(Turpinājums no 9. lp.)

rā, ka baznīcai uz šīm problēmām jāraugās ne vien no nacionālpolitiskā, bet arī no morāles viedokļa; tad var gadīties, ka baznīcas viedoklis atšķirsies no mūsu centrālo organizāciju deklarētiem atzinumiem.

J.: Kā jūs vērtējat nesen, jūnija mēnesī, pieņemtos Luterāņu pasaules federācijas VI Asamblejas atzinumus un lēmumus? Vai tie neliecina, ka Luterāņu federācija sāk pārāk atklāti simpatizēt kreisiem novirzieniem?

A.: Laikā no 12. līdz 25. jūnijam Tanzānijā, Dar es Salaam pilsētā, notika LPF VI asambleja. Kā mūsu trimdas baznīcas pārstāvis asamblejā piedalījās māc. Elmārs E. Rozītis no Vācijas. Otra mūsu baznīcas delegāta sūtīšanu, kā tas bija asamblejā, kas pirms septiņiem gadiem notika Eviānā, Francijā, federācijas vadība šoreiz nav atļāvusi, aizbildinoties ar „telpu trūkumu". Ar Baznīcas virsvaldes prezidija piekrišanu tādēļ izšķīrāmies uz asambleju sūtīt gados jaunāku mācītāju, lai neviens nevarētu teikt, ka tikai vecākā paaudze vēl nespēj aizmirst pagātni un vērš uzmanību uz mūsu tautas un baznīcas traģēdiju.

Man vēl nav pilnīgas informācijas par asamblejas norisi, bet pēc tā, ko man ziņojis māc. E. Rozītis un ko lasu asamblejas biļetenos, spriežu, ka tā nav attaisnojusi savu nosaukumu: „Kristū — jauna sabiedrība". Asāk kā jebkad asamblejā, liekas, ir izpaudušās sociālās un rasu problēmas. Īpašu kāpinājumu rasu problēma sasniegusi, vēlot nākamo federācijas prezidentu. Ar 130 balsīm par prezidentu nākamiem septiņiem gadiem ievēlēts Tanzānijas luterāņu baznīcas bīskaps Josia Kibura. Viņa pretkandidāts, morāviešu baznīcas bīskaps Dienvidafrikā V. Habeigaarns dabūjis 118 balsis. Pēc šāda vēlēšanu rezultāta paziņošanas Afrikas krāsaino baznīcu delegāti sajūsmā sākuši dejot un dziedāt, bet pats jaunievēlētais prezidents pasteidzies visas baznīcas aicināt „piedalīties aktīvā cīņā pret sociālu diskrimināciju taisnīgā karā par brīvību Rodēzijā un Dienvidafrikā".

Mēs jau savlaicīgi bijām sagatavojuši un iesnieguši asamblejai rakstu par mūsu tautas un baznīcas stāvokli okupētajā Latvijā, aicinot asambleju pieņemt rezolūciju, kurā prasām, lai federācija atzīst, ka Latvija ir okupēta zeme, un lai vērš uz to pasaules foruma uzmanību; tāpat mēs prasījām, lai Pad. savienība pārtrauc krievu un citu svešu elementu iepludināšanu mūsu zemē un atvieglo noteikumus, kas ierobežo un apgrūtina palīdzības darbu kristiešiem un baznīcai Latvijā.

Šai sakarībā aizejošais federācijas prezidents sasaucis sēdi, kurā piedalījušies Baltijas zemju pārstāvji no trimdas baznīcām un arī tie delegāti, kas nākuši no okupētām Baltijas valstīm; no okupētās Latvijas trīs — archibīskaps J. Matulis, prāv. J. Liepiņš un māc. N. Kalniņš. Kad federācijas prezidents M. Juva apspriedes dalībniekus iepazīstinājis ar mūsu rezolūciju, visi trīs pārstāvji no okupētās Latvijas asi protestējuši pret šādām „politiskām" rezolūcijām. Es vispār nesaprotu, kādēļ aizejošais federāçijas prezidents šādu apspriedi noturējis, jo iesniegums bija adresēts asamblejai — tās plēnumam, un tikai tas arī varēja iesniegumu pieņemt vai noraidīt. Vai tiešām Dr. Juva domāja, ka no okupētās Latvijas atbraukušie delegāti būs tik drosmīgi, ka pievienosies rezolūcijai, kas prasa brīvību okupētām Baltijas valstīm? Es domāju, ka šo jautājumu mēs pārrunāsim Baznīcas virsvaldes plēnārsēdē un iesniegsim attiecīgu protestu, ja mūsu rezolūcija tiks „aizmirsta".

Mūsu balss tomēr ir sadzirdēta, tas vien jau ir liels panākums. Tā, piemēram, Luterāņu federācijas ziņu biļetens, ko izsūta visām federācijas baznīcām, 24. jūnija numurā raksta par eksilbaznīcu delegātu, igauņu bīskapa K. Vēma, lietuviešu prāvesta A. Traka un māc. E. Rozīša piedalīšanos. Eksilbaznīcu pārstāvji norādīja, ka baznīcas Baltijas valstīs vēl joprojām ir pakļautas stingriem ierobežojumiem, piemēram, jaunatnes darbā. Rusifikācijas process turpinās Latvijā, Igaunijā un Lietuvā. Mēs to redzam kā cīņu par brīvību un neatkarību.

— al —

Arģentīnā miris Visvaldis Gusts

Buenosairesā 11. jūnijā 69 g. vecumā pēkšņi miris Visvaldis Laimonis Gusts, kas savu sūtību bija uzņēmies pretkomūnisma propagandas darbu Arģentīnā. Visus šos garos gadus aizgājējs bija Latvijas pārstāvis Apspiesto nāciju asamblejas Arģentīnas delegācijā, veicot tur arī viceprezidenta pienākumus. Bieži par okupētajām Baltijas valstīm runājis izstādēs, sanāksmēs un radio raidījumos. Ar Latvijas nacionālā fonda atbalstu V. Gusts divi reizes gadā izdeva pretkomūnisma biļetēnu Noticero de los Paises-Bálticos, ko piesūtīja visiem, kam vien kāds vārds Arģentīnas valsts dzīvē, sākot ar valsts prezidentu un bruņoto spēku komandieriem, pie kam saņēmēji apliecinājuši, ka iepazinušies ar rakstiem, kas izgaismo pašreizējo politisko un saimniecisko stāvokli okupētajās Baltijas valstīs.

Cik lielu pašaizliedzību un uzupurēšanos propagandas darbs prasījis no aizgājēja, kas iztika no savas liesās pensijas (slimības dēļ atstāja darbu pirms 65 g. sasniegšanas) norāda tas, kas Arģentīnas valdība jau Perona laikā bija atņēmusi mūsu sūtnim Dr. P. Odiņam sūtņa statusu, un, kaut arī Latvijas aneksiju Pad. savienībā „līdz jautājuma izkārtošanai Apvienotajās Nācijās" neatzina, visos dokumentos Latvijā dzimušos apzīmēja kā dzimušus Pad. savienībā.

Rīdzinieki Visvaldi Gustu atcerēsies kā veiksmīgu burotāju neatkarīgās Latvijas jachtkluba regatās, jūras skautu un Latvijas vanagu organizācijas Jūras vanagu priekšnieku. Studējis Latvijas universitātē, kad arī uzņemts korporācijā Lettgallia. Maizes darbu strādāja cukura monopolā, vēlāk—darba pārvaldēs. No Vācijas bēgļu nometnēm devās uz Arģentīnu pie sava brāļa, kuŗu prezidents K. Ulmanis bija tur iecēlis par Latvijas tirdzniecības atašeju (viņš bija apprecējis prezidenta brāļa meitu).

Pēc aizgājēja sēro dzīvesbiedre Valda Ērika, brālis ar ģimeni un daudzie draugi pasaules tālēs. Latvijai nu pietrūks sīksts un nerimtīgs cīnītājs tālajā Arģentīnā. Sit tibi terra levis!"

Vanagu Kārlis

Padomju sūtnis nezina neviena gadījuma . . .

Laikraksta The Toronto Sun lasītāju vēstulēs, Letter of the Day, vietu 23. jūnija numurā ieguvis K. Lesiņs no Edmontonas:

Pad. savienības sūtnis Kanadā Aleksandrs Jakovļevs martā apmeklēja prēriju provinces. Edmontonā viņš sacīja: „Es nezinu neviena gadījuma, kur kādam nebūtu izsniegta atļauja apmeklēt Kanadu." Pēc šī paskaidrojuma vēstules rakstītājs informēja Pad. savienības sūtni, ka viņa ģimenei jau 10 gadus pēc kārtas Latvijā liegta atļauja apmeklēt Kanadu. Vēlāk sūtnis taisnojies, ka tikai 1,4 proc. liegtas izceļošanas vīzas. Uz šo paskaidrojumu tūliņ atsaucās Kanadas ukraiņu organizācijas priekšsēdis Ādams Mikitjaks, ka Toronto vien reģistrēti 92 gadījumi, kur Pad. savienība atteikusies izsniegt atļauju ģimeņu apvienošanai.

Nav šaubu, ka pēc izdarītām izziņām par Kanadas iedzīvotājiem, kam atrodas piederīgie Pad. savienībā, atklātos, ka 98,6 proc. aizliegts apvienoties un nevis 1,4 proc. kā to apgalvojis padomju sūnis.

Vēstules rakstītājs jautā, vai zināmiem pārstāvjiem nebūtu jāiedarbina „melu atklāšanas aparāts", lai informētu kanadiešu sabiedrību? Kanadieši domājot, ka ir izsmalcināti politiskās lietās, bet patiesībā tie esot nevainīgi bērni salīdzinājumā ar „lielā brāļa" sūtņiem.

Antons Pīpe atbrīvots

Pad. savienība atbrīvojusi 31 g. veco Beļģijas pavalstnieku Antonu Pīpi, kas martā bija sodīts ar 5 gadiem izsūtījumā uz spaidu darbu nometni par skrejlapiņu izplatīšanu pie Ļeņingradas universitātes. Čeka viņu arestēja 23. decembrī. Pīpe tiesā paskaidrojis, ka viņš vēlējies uzzināt, vai Pad. savienībā ir patiesa pilsoņu brīvība. Uz Beļģijas valdības atkārtotu pieprasījumu A. Pīpem atļauts atgriezties savā dzīves vietā Beļģijā.

Augstākā filmu godalga 2 sievietēm

PIEŠĶIRTAS RIETUMVĀCIJAS FILMU GODALGAS PAR 1977. G.

Lai veicinātu tādu filmu uzņemšanu, kas varētu pievērst arī citu valstu uzmanību, Rietumvācijas valdība katru gadu piešķir naudas prēmiju vairāku miljonu marku apmērā gada labākajām filmām, bet zelta un sudraba filmu lentes labākajiem tēlotājiem. Prēmijas pasniedz Berlīnē filmu festivāla laikā. Lai gan godalgošana nav salīdzināma ar ASV „Oskaru" piešķiršanām, tomēr Berlīnē ierodas visā pasaulē pazīstami kinoaktieŗi un režisori.

Prēmijas par 1977. gadu pasniedza Berlīnē 24. jūnijā Rietumvācijas iekšlietu ministrijas sekretārs, piedaloties daudzām prominentām filmu pasaules personībām. Augstāko prēmiju DM 500.000 (ap 220.000 dol.) un zelta kausu saņēma producente Regina Zīglera un jaunā režisore Helma Zandere par filmu Heinrichs. 300.000 marku prēmijas un sudraba filmu lentes saņēma par filmām: Muižnieka maize, Citadeles iekarošana, Grete Minde, Dāmu grupas bilde (uzņemta pēc Nobela prēmijas laureāta Bella romāna), Nulstunda un Meiteņu karš.. Par divām filmām saņēma DM 100.000 lielas prēmijas un filmu sudraba lentes, bet par vienu īsfilmu DM 50.000 lielu prēmiju un zelta filmu lenti.

Par atsevišķiem sniegumiem Rietumvācijas filmu mākslā zelta filmu lentes pasniedza režisoriem F. Šlēndorfam, H. Ch. Štencelam un H. Zanderei. Tāpat zelta filmu lentes ieguva aktieŗi Romija Šneidere — jau atzīta visā pasaulē, Brends Taubers un Katerine Huntere un vēl trīs kameras vīri.

Katru gadu zelta filmu lentes saņem arī vecie aktieŗi, kuŗi vācu filmu mākslu rādījuši ārpus savas zemes robežām. Šogad ar apbalvojumiem no Berlīnes mājās atgriezās Hanss Abichs, O.V. Fišers, Hildegarde Knefe, H. M. Majevskis, Pauls Zauerlenders, Marija Šella un Hanss Zēnkers.

Nav noliedzams, ka vācu filmas vēl arvien sirgst ar provinciālismu un stāv tālu aiz ASV, Francijas un Itālijas filmām.

P. B.

MEKLĒ

JĀNI ARTURU VĪTOLU,

Jāņa un Augustines dēlu, dzim. 1925. g. 19. janvārī. Iebraucis Kanadā 1952. g. no Anglijas. Meklē māsa Latvijā. Personas, kas par viņu kaut ko zinātu, lūgtas rakstīt I. Vītolam, 812 Upp. Wellington, Hamilton, Ont. L9A 3R6.

Satelitvalstis tikai piedzērušie runīgi

AUSTRUMBERLĪNĒ, ČECHOSLOVAKIJĀ, UNGĀRIJĀ, RUMĀNIJĀ, BULGĀRIJĀ

Vasaras brīvlaikā ceļotāji dažkārt izvēlas apmeklēt arī Maskavas satelītvalstis, lai ieskatītos „sociālistiskajā nometnē". Par saviem iespaidiem raksta kāds šo valstu apceļotājs:

Šķērsojam robežu starp brīvo pasauli un komūnistu despotiju, līniju, kur saduras divas dažādas politiskās iekārtas un divi pretēji pasaules uzskati. Aiz muguras paliek cilvēku tiesību valstis. Iebraucam kompartijas neierobežotās varas impērijā. Mūs apņem uzreiz cita gaisotne — esam uzreiz citā vidē, starp citādiem, drūmākiem cilvēkiem.

Pirmais, ko redzam no „sociālistiskās nometnes", ir sarkani plakāti, kas daudzina visgudro un visvareno kompartiju un dažādām frazēm mēģina to saistīt ar tautas masām — tātad būtībā pazemo un izsmej tautu. Piemēram: „Uz partijas vārdu var paļauties! Ar tautu un par tautu tas kļūst par īstenību!" Ar tamlīdzīgiem saukļiem ir pilna visa Austrumvācija. Taču vēl briesmīgāk acīs duras liekulīgi ņirdzīgais plakāts Čechoslovakijā: „Slava atbrīvotājiem!"

Pirmais, ko piedzīvojam pēc robežas pārbraukšanas, ir stingra kontrole. Visi dokumenti tiek neparasti pamatīgi pārbaudīti un muitnieces konfiscē visus rietumu žurnālus un avīzes. Acīm redzami, režīmam ir pāniskas bailes no brīvā iespiestā vārda. Kontroles atkārtojas pie katras robežas. Mainās tikai uniformas, bet birokratiskais farss visur apmēram tāds pats. Tikai, izbraucot no Kremļa satrapijām atpakaļ uz brīvo pasauli, tas pieņem rupjākas formas. Tā, piemēram, guļamvagonos pasažieriem nakts vidū strupi pavēl pieceltties no apakšējām gultām, lai pa pagultēm varētu meklēt bēgļus no „sociālistiskās paradīzes".

Komūnistu režīmam ir bailes ne tikai no iespiestā brīvā vārda vien. Visa tauta ir iebiedēta un cilvēki neuzdrošinās ar svešinieku brīvi sarunāties. Vietējie, acīm redzot, izvairās ielaisties sarunās ar ārzemnieku. Vācu „tautas armijas" pārstāvji pat „nezināja" lielāko pilsētu vārdus, kuŗām cauri brauca vilciens. Tā iznāca, ka aprunāties visumā varēja tikai ar piedzērušiem. Taču uz vakara pusi tādu nekad netrūka, it sevišķi starp gados jaunākiem, kas dzimuši un auguši sociālistiskā iekārtā.

Ja informācija tiek stingri ierobežota, tad toties visai augstu attīstīta, gandrīz vai „pilnveidota", ir oficiālā propaganda un dezinformācija. Tā, piemēram, krievu gide Austrumberlīnē mums stāstīja, ka Austrumvācijas karogs simbolizējot „pāreju no melnās fašisma nakts cauri asinīm uz komūnisma zeltīto sauli". Austrumberlīne esot Austrumvācijas galvaspilsēta, bet Rietumberlīne neitrāla, kādēļ arī karogam virs reichstaga nama rietumu pusē trūkst vapeņa. Mūris esot celts, lai nauda no austrumiem neaizplūstu uz rietumiem u.t.t.

Kā zināms, t.s. sociālistisko valstu naudas vērtība „brīvajā" valūtas tirgū ir samērā zema. Rietumu valūtu īstā vērtība ir vismaz 2 — 4 reizes augstāka nekā pēc pilnīgi patvarīgā oficiālā kursa. Tādēļ ir pavisam „likumsakarīgi", ka uz sociālistisko valstu kuģiem internacionālā satiksmē var maksāt tikai kapitālistu naudā. Tādēļ arī tūristi, kas pazīst vietējos apstākļus, neļauj sevi apkrāpt ar oficiālo kursu, bet cenšas izmantot privātos naudas mijējus, tādā veidā atbalstīdami valsts diskriminēto privātās uzņēmības sektoru, uz kuŗa galu galā balstās visu ekonomiski atpalikušo sociālistisko valstu saimniecība.

No visām satelitu zemēm visaugstākais dzīves līmenis, liekas, ir Ungārijā. Jūtami sliktāki apstākļi ir Rumānijā un Bulgārijā. Ungārija ir arī tā zeme, kur manāma vislielākā rietumu ietekme — no rietumu firmu reklāmām un lielā Hiltona hoteļa uz vecām klostera drupām Budas kalnā līdz gandrīz vai uniformēti džīnās tērptai jaunatnei Budapeštas ielās. Šķiet, ka 1958. gada revolūcija ungāriem tomēr daudz ko ir devusi. Ungāru apspiešana krieviem taču visai dārgi maksāja, gan sašautos tankus, gan kritušos. Šai ziņā pilnīgs pretstats ir 1968. gada invāzija Čechoslovakijā, kas krieviem izvērtās tikai par kaŗaspēka manevriem neparastos apstākļos. Budapeštā dega krievu tanki, bet Prāgā sadega tikai kāds čechu patriots — un Kremļa varasvīri tomēr laikam ir reālisti. Varbūt tādēļ pēdējā kaŗā un vēlreiz 1956. gadā izpostītā Budapešta šodien izliekas daudz dzīvāka un tīrāka nekā visu laiku saudzētā Prāga. Kaut māju fasādes vēl vietām krievu ložu izrobotas, uz Budapeštu brīvāk uzelpot pēdējā laikā brauc cilvēki no citām satelītu valstīm.

Vislabāk attīstību Ungārijā varbūt simbolizē slavenais Staļina piemineklis. Kur agrāk uz augsta pjedestāla stāvēja lielais elks Staļins, tur tagad pie tāda paša milzu marmora bluķa, ar apvītu sarkanu rožu vainagu pie kājām, stāv mazs Ļeņins. Salīdzinājumā ar turpat netālu stāvošiem vareniem maģāru virsaišiem, ar slaveno Arpadu priekšgalā, viņš izskatās gaužam niecīgs un nožēlojams — kā tam arī jābūt, skatoties gaŗākā vēsturiskā perspektīvā. Un šķiet, ka jau šodien Ļeņina ēna pārāk tālu vairs nekrīt. Laiki mainās. Sarkanā migla vietām sāk izklīst.

Pārcelšanās dēļ uz ASV

WILLOWDALĒ PĀRDODAMS

skaists 3 guļamistabu dzīvoklis (condominium), ar 2 vannas istabām, garāžu 2 mašīnām u. c. ērtībām. Cena $45,000. Zvanīt (416) 222-7887

IEGĀDĀJIETIES JAUNO ILGSPĒLĒJOŠO (41 min.)

SESTO

LATVIEŠU KAŖAVĪRU DZIESMU

SKAŅU PLATI

Cena $7.50, iesk. pasta izdevumus. Tālākpārdevējiem 20% atlaide. Plate pasūtināma pie DV vīru koŗa dalībnieka:

Mr. I. Helguts,
10 Muirhead Rd., Apt. 2302,
Willowdale, Ont. M2J 4P9, Canada.

Lūdzu piesūtīt sesto latviešu kaŗavīru dziesmu

skaņu plati ..... eks.

Vārds Uzvārds .....

Adrese .....

.....

Pievienoju čeku, M/o, skaidrā naudā .....

Paraksts .....

Pasaules gaidu priekšniece

Olive Beden - Paul

mirusi 1977. gada jūnijā Londonā, Anglijā

Sēro

latviešu gaidas un skauti

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

BAFALO

● Apspiesto tautu nedēļas ietvaros pilsētas vecākais St. Makovskis un apriņķa vecākais E. Rīgems 18. jūlijā pilsētas valdes namā pieņems apspiesto tautu pārstāvjus, starp tiem arī latviešus, kur abi kopīgi parakstīs apspiesto tautu deklarāciju. Veselu nedēļu pilsētas centrā augstos mastos plīvos apspiesto tautu karogi, atgādinot par zemēm aiz dzelzs aizkara. Apspiesto tautu nedēļas nobeigumā notiks bankets Statler Hilton viesnīcā ar viesa senātora Monighena piedalīšanos, priekšnesumiem un deju. Tautiešus, kas vēlētos piedalīties šinī banketā, lūdz zvanīt: 822-3579.

● Mākslas izstāde — Allentown festivāls notiek jau 20 gadu un tanī piedalās mākslinieki no visas apkārtnes pilsētām ar gleznām, dailamatniecības izstrādājumiem, keramiku, kalumiem un audumiem. Šogad apmeklētāju bija apm. 200.000 Tā kā izstāde ilgst divas dienas, aizņemot pilsētas centrā veselu kvartālu, tad latvieši allaž iegriezās sirsnīgajā un viesmīlīgajā Smiltiņu ģimenes mājā, kas atrodas minētajā rajonā. Šogad tur dārza svētkos piedalījās vairāk nekā 20 cilvēku.

● M Sc. gradu paidagoģijā Bafalo universitātē ieguvusi Silvija Sondera-Krefta. Sv. Jozefa viduskolu beidzis Edvards Būmanis, kas pirmos divus gadus nodomājis studēt elektroinženieŗu zinātnes E.C.C. kolledžā. Kenmore East vidusskolu beidzis Edvīns Treimanis. Viņš studēs tautsaimniecību Gennessio kolledžā.

● Luterāņu draudzes nākošais jauniešu iesvētes dievkalpojums notiks svētdien, 24. jūlijā, pl. 12.30 dienā, North Park luterāņu baznīcā (Starin un Wingate ielu stūrī). Dievkalpojumu vadīs māc. J. Prauliņš un viesis Artūrs Dūmiņš no Port Kolbornas Kanadā. E. A.

ČIKAGA

● Ilinojas latviešu pensionāru biedrības kārtējā mēneša sanāksmē 8. jūnijā Čikagas Latviešu biedrības namā brīvmāksliniece Elza Mekša iepriecināja ar 5 dziesmām, pašai spēlējot arī klavieŗu pavadījumus. Aprūpes daļas vadītāja A. Markitana izrādīja Tobago salā uzņemtās slīdītes un stāstīja par šo bijušo Kurzemes koloniju. Biedrības priekšnieks Rolands Kiršteins pateicās programmas izpildītājiem par vērtīgajiem priekšnesumiem. Kasieris A. Eizis ierosināja pie pensionāru biedrības dibināt dziedātāju ansambli. Dāmu komiteja priekšnieces Lūcijas Ozolipas vadībā bija rūpējusies par cienastu. Jūlijā kārtējā sanāksme nenotiks, bet nākošā atkal 10. augustā.

R. Kiršteins

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu tautieši 25. jūnijā līgoja V. Pogas saimniecībā pie Loveles, kas tagad kļuvusi par tradicionālu latviešu līgošanas vietu jau daudzus gadus. Latviešu biedrības iniciātīvā sarīkojuma noorganizēšanā piedalījās arī DV apvienība, latviešu katoļu draudze un pensionāru biedrība. Bija gādāts par kuplu programmu. Apmeklētāju skaits pārsniedza 200. Jāņu māte bija E. Brūna, Jāņu tēvs V. Lībants. Dejoja Liesmas dejotāji L. Kūlenieces vadībā. Dega vairāki ugunskuri. Deju mūziku spēlēja A. Doniņa deju kapella. Jāņu sieru sējējas godalgoja. 1. vietā ierindojās L. Rozenberga, 2. v. E. Viļuma un 3. v. E. Brūna.

SANDIEGO

● Sandiego 52 locekļu lielā draudze, kur 90 proc. ir DV organizācijā, savākusi un nosūtījusi 132 vēstules tieslietu komisijas locekļiem, vēlāk vēl 7 vēstules, protestējot pret divām firmām, kas izdevušas un izplatījušas pasaules ģeografiskās kartes, kuŗās redzams, ka Baltijas valstis iezīmētas kā Pad. savienības sastāvdaļa. Savākti arī vēl 93 dol. Patiesības fondam.

A. Vestmanis

(37. turpinājums)

„Nē, paldies, ēd vien un spēcinies," Kalums atbildēja un ielēja sev nepilnu karoti viras, tad paņēma ar diviem pirkstiem rupjās maizes šķēlīti.

„Tā tu drīz nomirsi badā, ja tik maz ēdīsi," Ceriņš brīnījās un piepildīja savu šķīvi gandrīz līdz malām, vēl piebilzdams: „Šī bļoda mums diviem jāizstrebj. To esmu smagi strādādams nopelnījis.

Vira garšoja labi. Otru karoti Kalums jau ielēja bez skubināšanas. Boršča ēdāju restorānā bija daudz. Cik varēja sadzirdēt, gandrīz visi runāja kādā slavu valodā.

„Tas tā ir tikai trešdienās, kad vāra boršču," Ceriņš paskaidroja.

Pie kases Stefānijas vietā tagad sēdēja vecāka dāma, iekrāsotiem vaigiem un vēl sārtākām lūpām. Viņas mati bija uzkrītoši dzelteni, sacelti gaisā un atgādināja linu kodeļu. Ausīs tai karājās spoži auskari, bet abu roku pirkstos bija vairāki gredzeni. Viņa varēja būt kāda Piļsudska laika Polijas aristokrata atraitne, ko kara vēji atdzinuši šinī krastā un kas lēnām noniķst kā vecie krievu emigranti pēc Pirmā pasaules kara Francijā, cariskās Krievijas atdzimšanu nesagaidījuši. Par dažiem emigrantiem, kas dzimtenes ilgās pēc daudziem gadiem atgriezās komūnistiskajā Krievijā nomirt, Staļina režīms bija gādājis, lai viņu ilgas ātrāk īstenotos.

„Vai tu nedomā, ka mums draud tāds pats liktenis?" Kalums iejautājās māksliniekam.

„Kāds liktenis?" Ceriņš uzrāvās kā no miega.

Kalums pabrīnījās par savu nepārdomāto jautājumu. Kā gan mākslinieks varēja zināt, ko viņš šinī brīdī domājis.

„Es domāju par šīs vecās dāmas likteni, tur pie kases," Kalums paskaidroja.

„Kas vainas kasierei? Spoža un kupla kā Ziemsvētku eglīte. Tādu es to redzu katru reizi, kad ierodos brīvpusdienās. Reiz gribēju viņu pat uzzīmēt, bet nebija klāt krāsaino pasteļu. Ir tipi, kas zīmējami tikai krāsās, ja tie paši ir bezkrāsaini." mākslinieks dzīvoja savā pasaulē. Nebija vērts pa vēsturi rakņāties.

Kalumam likās, ka korpulentā kasiere, kas zīmējama tikai krāsās, restorāna īpašniekam būtu bijusi daudz labāk piemērota nekā trauslā Stefānija, kas varbūt tagad viena garlaikojās savas lielās mājas dārzā un domāja par savu gaidāmā bērna tēvu.

No attālāka galdiņa piecēlās arī pats Žirbinskis, kas tur bija sarunājies ar kādu pusdienotāju. Ieraudzījis Ceriņu un Kalumu, viņš sniedza savu plato roku un pieklājības dēļ apjautājās, kā garšojis borščs?

„Nekas, tīri brašs!" Ceriņš atsaucās. „Varēja būt vēl biezāks, tāds, ka karote stāv bļodas vidū."

„Kad izkrāsosi manas mājas pagrabu, dabūsi arī, ka karote stāv," Žirbinskis jokoja. To teicis, viņš pierāva pie galda kādu blakus krēslu un tanī uzmanīgi apsēdās, iepriekš pārbaudīdams, vai krēslu nav uzlicis uz Ceriņa vai Kaluma kājas, labi atcerēdamies lielo nelaimes gadījumu ar Pastalnieku dzejnieces Lūcijas Vāveres mājā.

Polis gribēja, lai Ceriņš pagraba krāsošanu sāktu jau nākošā dienā, būšot īsāks laiks. Ko tā bez darba dīkdienojot, varēšot par velti ēst pusdienas kaut vai līdz Ziemsvētkiem.

„Jā, bet kā ar materiāliem?" Ceriņš interesējās. „Vispirms pēc paraugiem jāizvēlas krāsas, tad jāpasūtina. Vajadzīgs arī šķīdinātājs, otas un daudz kas cits. Tur paiet laiks. Palīga arī vajag, kas pietur kāpnes, lai nenolaužu kaklu."

„Divus par velti ēdināt es nespēju. Ja tev pašam ir kāds uzticams draugs, kas nepalaiž nagus un ēd pats savu maizi, kāpnes var pieturēt," Žirbinskis praktiski sprieda un paskatījās uz Kalumu.

„Kādas dienas varu palīdzēt," tas atbildēja, priecādamies, ka būs laba izdevība redzēt Stefāniju.

Žirbinskis abiem paspieda roku, ka darījums nokārtots, un steidzās pie cita galda, jo ar saviem uzticamajiem viesiem viņš gribēja aprunāties kā laipns namatēvs.

Nākošā dienā Ceriņš jau bija sameklējis katalogu, Žirbinskis izvēlējies krāsas un tās pasūtinājis.

„Ej tikai uz manu māju un sāc pindzelēt," restorāna īpašnieks mudināja, neļaudams māksliniekam nemaz labi pabeigt savas brīvpusdienas, un iedeva piecdesmit centu tramvaja biļetei, vēl piekodinādams:

„Tikai nenodzer!"

„Nē, es nopirkšu par to auto, tad tev ietaupīsies tramvaja nauda," Ceriņš biezādim atbildēja un steidzās pie Kaluma.

Romāna rakstītājs bija iegrimis savā darbā un nepamanīja, ka mākslinieks ienācis.

Mājas īpašnieks Jānis Pastalnieks bija ieteicis durvis nenoslēgt, lai no jumta istabas vienmēr varētu izsprukt laukā, ja aizdegtos gulta, kas jau reiz bija atgadījies ar iepriekšējo īrnieku, arī izlaidīgu vieninieku. Nevīža bija aizsnaudies ar degošu cigareti rokā un izdedzinājis gultas matracim lielu caurumu, tikko pats nenosmakdams. Ja Pastalnieks nebūtu laikā pamanījis aso gruzduma smaku un uzgāzis nevīžīgajam pīpmanim veselu spaini ūdens, tas jau tagad sen plivinātos pa debesīm kā mūžīgais gāju putns. Par to nebūtu bijusi liela nelaime, bet lielais krāms ar policiju un izmeklēšanu nebūtu gājis secen. Tam visam vēl klāt lielās klapatas ar apdrošināšanas biedrību, kas naudu gan saņem abām rokām, bet kad vajaga atlīdzināt ugunsgrēka zaudējumus, tad no nagiem to nevēlas izlaist kā vēzis beigtu zivi.

(Turpinājums sekos)

Guna Ikona

NO VĒSTUĻU CIKLA

Paiet garām
nevar —
satrauc, sanikno,
iekārdina.
Par tuvu pieejot
apmāj,
liek gleznot pašportretu,
bez rožainiem mākoņīšiem
priekšplānā.

Sasodītā!
Kā granītā cirsta —
marmora miesu.

Siržu zagle —
kā bērns pīlādžogas:
otro, trešo.
Mazu oranžu
virkne kaklam.
(Spožo uzvaru zelta
pogas krustiski krūtīm).
Agrās renesanses sānskats,
ar Noli Me Tangere
parakstu.

Bezmākoņu dienās
nogremdēlie aizvakari.
Atkal, atkal —
viļņos plostiņš vilina.

Mans medus
un maize
pirmais dzeltenais tauriņš
pēc ziemas
Jāņu alus reibums
svētdienas izbraukums
rakstītās kamanās

lēciens starp nebūt
un būt
esi

VĒSTULE II

Tālais,
pirms pārvēršos
pelnos,
kursim
šis vasaras mežu ugunskuru.

Arī tā varētu
rakstīt —
ceļmalā
atstātam gaidītājam,
(vēstulei pārlejoties
dzejā, un atpakaļ).

Jeb telegrammveidīgi:
NĀC. NĀC. NĀC. (Stop)
Pāri pagātnes pāliem —
visi punkti aizskaloti!

Vēstule nerakstās,
jo pārrauts tuvums
nav šaursliežu
vilciens, apstājies
nomaļā stacijā,
gadiem gaidot
turpinājuma zaļo
signālu.

Straume aizsprostā
sasalst —
jeb sažuburojas,
mainot virzienu.

Ella Andersone

DEDZIET BALTAS SVECES

Dedziet baltas sveces,
lai dzīve gaiša kļūtu
un pārtrūktu vergu važas.

Dedziet baltas sveces,
lai domas vieglas kļūst,
un dienas nav vairs saltas.

Dedziet baltas sveces,
lai dzīves smagums zūd,
un dienas lido tā kā
kaijas baltas.

Dedziet baltas sveces,
lai pasaule gaiša kļūst,
un debesīs spīd saule bālta.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Karaļa solijums

Otrajam pasaules karam pāri veļoties, Rīgas pilsētas algotā vikāra pienākumos ieracies, nebiju jutis, nedz manījis, ka vācieši mūsu dzimtenē lielā mērā bija iznīcinājuši čigānus. Tikai 1942. g. pavēlā rudenī, par Kandavas—Pūres mācītāju aizejot, man šī aina atklājās pilnā skaudrumā.

Latviešu tauta to bija mēģinājusi aizkavēt, jo mēs kaut kā mīlam šos tumšādainos, melnmatainos dzīves klejotājus, kas, savā laikā no tālās ziemeļrietumu Indijas nākdami, bija izbiruši kā piedzīvotāji pa visām Eiropas zemēm, bet galvenokārt Rumānijā un Serbijā. Tādi viņi ir pazīstami vēl joprojām: spēlētāji, dziedātāji, dejotāji, kāršu licēji, nākotnes zīlētāji, turīgākie kā zirgu audzētāji un pavisam reti kad — kāda cita nopietna vai nozīmīga darba darītāji. Pa ziemu čigāni dzīvo pilsētās, bet pavasarī met sievas un bērnus kulbās un brauc zaļumos. Zirgs ir un paliek čigāna galvenā manta. Man vēl tagad neaizmirstami atmiņā pavīd skati, kā čigāni un saimnieki mūsu Zemgales gada tirgos ar zirgiem mijās. Un izmaiņai domātos zirgus pārbaudīja — gan zobus, gan kājas, gan rikšiem, gan aulekšiem. Vēl tagad sadzirdu, kā sūkstās kaimiņu saimnieks, kad sprauslainais skrējējs, mājās pārvests, neder ne arklam, nedz vezumam. „Sasodīts, čikāns viņu bija sašpricējis ar terpentīnu, bet, pagaidi, es tev nākošreiz atdarīšu!" Mainīties zirgiem ar čigānu bija tāds pats risks kā tagad Amerikā garāžā pirkt lietotu automobili; parasti to pārdod, ja nepieciešams liels remonts. Un tomēr mūsu ļaudīm patika ņemties ar čigāniem, kaut gan, kad sētā sabira zīlētājas un mangotājas čigānietes, vajadzēja acis turēt vaļā, jo čigāni palaikam bija garnadzi. Taču arī piekerts, čigāns ir asprātību pilns un tiesnesim saka: „Es jau nebūtu ņēmis, ja tas būtu piesiets kā lopam pienākas, bet tas zirgs jau man pats kāju sarpā ieskrēja!"

Latvijā populārākais čigāns bija Rīgas fotografs — un galvenokārt zīlnieks — Finks, kas pats bija paredzējis savu deportāciju uz Sibiriju, bet viņa optimistiskie nākotnes pareģojumi bija ietekmējuši simtiem latviešu, ieskaitot arī vairākus manus draugus, kas tāpēc vien palika neizbraukuši. Rīgā savukārt populārs bija kafejnīcu vijolnieks Čunčiņš un vēl daži citi.

Man nonākot Kandavā, čigānu likteņa lappuse lasījās šādi: pēkšņi sastapos ar čigānu pārpalikums no visām Latvijas malām. Cik zinu, Vidzemē čigāni bija saglābti Cēsīs un Kurzemē — Kandavā un Sabilē. Būtu priecīgs dzirdēt, ka arī vēl kādā citā vietā. Runājot par Kandavu, ar cieņu jāpiemin pilsētas galvu Dauguli, pagasta vecāko Celmiņu, darbvedi Zommeru un, galvenais, nelaiķa mācītāju Richardu Zariņu. Tiem un vēl kādiem citiem bija brīnumaini izdevis pierunāt nežēlīgos okupantus no sava nodoma pagaidām atteikties. To dzirdot, bēgošie čigāni no visām malām bija saskrējuši Kandavā un Sabilē. Protams, bija stingri noteikumi — visiem čigāniem vajadzēja būt reģistrētiem, ģimenēm vajadzēja pastāvīgas dzīves vietas un ģimenes galvai un spējīgiem jauniešiem bija jāreģistrējas darba pārvaldē un jāstrādā derīgs darbs, par ko, zināms, saņēma arī atalgojumu. Tāpat visiem čigānu dokumentiem vajadzēju būt pilnīgā kārtībā. Visiem čigāniem tad arī — tāpat kā latviešiem — izsniedza pārtikas devas un citas normētas mantas. Tā nu man ar dokumentu rakstīšanu čigāniem darba bija papilnam. Gan Dievu daudzinādami un mutē nēsādami, Latvijas čigāni tomēr bija lielumā dzīvojuši atklātā grēkā. Reta laulība bija slēgta dzimtsarakstu nodaļā, vēl retāk pie kāda mācītāja. No Dieva un cilvēku likumiem raugoties, čigānu ģimenes bija pilnas ārlaulības bērnu. Tie nebija kristīti, jaunieši nebija iesvētīti. Kad par to pukojos, viņi man atbildēja: „Lielskungs, jūs jau paši saprotat, kā pie mums ir: krūmos mūs laulā, krūmos mūs izšķir, debess ar savu rasu mūs kristī!"

Taču čigāni varen ātri aptvēra, cik tiem var būt noderīgas gan laulāšanās, gan kristības, gan citas baznīcas svētības. Sakarā ar toreizējiem noteikumiem katrās kāzās, bērēs, kristībās pašvaldība piešķīra zināmas pārtikas devas, drēbes un apavus, kā arī dzērienus. Nu čigāni nāca pie manis strīpām, bija jālaulā tādi pāri, kam bērni jau lieli izauguši, un jākristī tādi bērni, kuriem būtu laiks jau bijis nākt iesvētes mācībā. Ar manām apliecībām staigāšana turpinājās pie mūsu ērģelnieka un diriģenta P. Dauguļa, kas ikdienā veica pilsētas galvas amata pienākums. Viņš — tāpat kā pagasta vecākais Celmiņš — bija zelta cilvēks un manas apliecības akceptēja.

Nu atkal čigāniem bija jānāk pie manis atpakaļ solījumus pildīt. Laulību un kristību reģistri nu pildījās ar švešu novadu čigānu vārdiem. Mans draudzes priekšnieks Augusts Bonfelds, īsts kristietis būdams, tikai nopūtās un ļāva tāpat visam iet savu gaitu. Uz rēgainā nāves draudu fona čigānu atjautības un izdarības — ar kuŗām piebārstīti mūsu tautas anekdoti un aforismi — tāpat turpināja dzirkstīt kā brīvības laikos.

Te nu lielā sirsnībā ar čigāniem ņēmās mana jaunā dzīves-

(Turpinājums 16. lp.)

TAS KUNGS IR MIERS

Soģu gr. 6:24

Tas Kungs ir miers!
To neaizmirst es gribu.
Šai patiesībai pieminekli celt:
sirds pateicību
par katrā cīņas laukā
miera žēlastību.

Tas Kungs ir miers!
Lai kāda tumsa klājas,
lai kājas grambās
vingri soļot stājas,
un tālāk taustīties
sirds vilcinājas.

Tas Kungs ir miers!
Tai dunā gurdinošā
kur domas apstājas,
kur sastingst dvēsle možā,
un griba nolaiž rokas,
citreiz drošā . . .

Tas Kungs ir miers, —
tai tuksnesī, kur blakām
ir stājies tumsas kungs
uz apmulsuma takām,
tu dzirdi viņu
melu vārdus sakām . . .

Tas Kungs ir miers!
Es raugos Viņa vaigā.
Viņš — mūžīgais —
pār maniem vilņiem staigā.
Tad līsti, miera rasa,
ausma svaigā.

Tas Kungs ir miers!

— Z. Dzenīte

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cress., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Sv. Jāņa draudzes māc. I. Gaide vasaras mēnešos sastopams baznīcā pirms un pēc dievkalpojumiem, vai citā laikā pēc iepriekšējas sazināšanās. Mācītāja mājas tālrunis 766-5525, Saulanē — 1(705) 424-1118. No 23.jūnija līdz 16. jūlijam mācītājs būs atvaļinājumā, kad vajadzības gadījumā jāsazinās ar draudzes priekšnieku J. Konci, tālr. 741-3378 vai draudzes kanceleju, kur darbiniece A. Konce sastopama otrdienās un ceturtdienās no pl. 12. — 8 vak., izņemot laiku no 20. jūl. līdz 19. augustam, kad kanceleja būs slēgta. Māc. I. Gaidi atvaļinājuma laikā aizstās archibīskaps A. Lūsis — 26. jūlija dievkalpojumā un māc J. Cālītis 10. jūlija dievkalpojumā.

10. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā. Māc. J. Cālītis. Pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē.

17. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā. Māc. I. Gaide

17. jūlijā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē, vada archibīskaps A. Lūsis.

Māc: J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. Toronto. Mājā 8 Rolland Road, 482-5743.

Māc. J. Cālītis vasaras mēnešos būs sastopams pēc iepriekšējas sazināšanās. Mācītāja mājas tālr. 482-5743 vai Sidrabenē, tālr. 1-335-2030.

10. jūlijā pl. 5 pēcp. Sidrabenes nometnes atklāšana ar dievkalpojumu.

17. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā.

24. jūlijā pl. 11 no rīta Sidrabenes nometnes bērnu svētku dievkalpojums.

31. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā. Māc. Ā. Čops.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

17. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tālavā.

31. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tālavā.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Lūgšanas trešdienas vakaros jūnijā, jūlijā un augustā nenotiks. Atsāks atkal septembrī.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., tālr. 533-9456 Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 213 East 15th Street, Hamilton, Ont. L9A 4G1; tālrunis 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 7.30 —9.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

10. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi būs vienu stundu agrāk nekā parasts — pl. 10 no rīta. Dievkalpojumi baznīcā nebūs 17., 24. un 31. jūlijā, kā arī 7. augustā pārbūves darbu un mācītāja atvaļinājuma dēļ. Šinī laikā vajadzības gadījumā sazināties ar dr. priekšnieku V. Dāboliņu, tel. 383-8138.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3433 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

10. jūlijā pl. 11 no rīta vasaras nometnes atklāšanas dievkalpojums Tērvetē. Dz. lapiņas.

10. jūlijā pl. 7 vak. dievkalpojums.

17. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē.

17. jūlijā pl. 7 vak. dievkalpojums.

31. jūlijā pl. 7 vak. dievkalpojums.

14. aug. pl. 11 no rīta Brīvības cīņu piemiņas dienas dievkalkpojums Ezerkalnos. Māc. E. Lange. Dziesmu lapiņas.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudzes Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 22. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborogh, Ont. Tālrunis 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

107.7 un TV 29. staciju

pl. 11.30 no rīta.

Tuvāka informācija,

700 CLUB, CBN FM radio tel. 889-3126.

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienu vakaros līdz pl. 8. vakarā.
Māra Gugāns-Lūsis

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
Veikali Toronto:
674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011
Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kaneva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi, atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.
Veikali atvērti:
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

Lotus FLOWERS
792 Bathurst St.,
(pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
TEL. 533-3884
PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI
Vienalga, kur dzīvojat: Sīdnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. Māra un Arvids Tīrumi

Realtor
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West,
Toronto M6R 1W9
Tel. 533-8553
CU Assurance
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
AUTO UN MĀJU
APDROŠINĀŠANA
Tel. 533-8553 **Ilmārs Jankovskis**

Izņācis
ANNAS E. OZOLIŅAS
dzejoļu krājums
ATMIŅU ZIEDI
autores izdevumā. Grāmata iesieta greznos audekla vākos. Tajā sakopoti turpat 150 dzejoļu, kuŗos silti notēlota dzimtenes daba un tēvu sēta, paužot dziļu mīlestību pret mūsu tēvu zemi. Ļoti piemērota dāvana katram gadījumam.
Maksā 5 dolari.
Dabūjama DV grāmatnīcā Toronto

Karaļa solijums

(Turpinājums no 15. lp.)

biedre, jo čigānu dzīves gudrība teica, ka ceļš uz mācītāja labvēlību ved caur viņa sievas sirdi.

Sievai iznāca pavisam nopietnas sarunas ar čigānietēm, kas lūgtin lūdzās, lai viņa parunā ar savu vīru, kuŗš viņas salaulājis, lai tagad viņš atkal tās atlaulā, jo pāris jaunajām sievām dzīve bija nelaimīga. Bija arī daudz vientiesības. Tā, piem., kāda čigāniete par 50 markām centās manai sievai pārdot savas konfekšu devas. „Lai mācītāja bērniņiem tiek saldumiņš!" Pēc manas dzīvesbiedres jautājuma, kur viņa liks šo naudu, čigānie'e atzinās, ka rītā vīrs pie cienīgtēva vedīs bērniņus kristīt un ka tam vajadzīgas 25 markas, ko mācītājam maksāt. No darījuma gan nekas neizņāca, arī man ar konfekšu turzu nemaksāja.

Lielās mācītājmājas krāsnis trijos stāvos ēda malku dienām un naktīm. Tā ap mūsu māju vienmēr grozījās čigāni — citi, pagasta rīkoti, veda malku no meža, citi — baznīcas padomes uzdevumā — to zāģēja, un kāds vienmēr, manis atalgots, to skaldīja. Gan vešana, gan zāģēšana, gan ciršana gāja lēni, vairāk atpūšoties un runājot par to, ko darīs un kā būs. Malkas cirtējiem parasti trūka vai nu viss, vai daļa labās rokas rādītāja pirksta, kādreiz pat divi pirksti. Čigāns teica: „Kā negudrs biju paņēmis cirvi kreisā rokā, lai labo pūtinātu, bet redzi, cik dārgi tas man maksāja — pirksta dēl neļāva tēvu zemi aizstāvēt (tādā veidā izvairījās no kara klausības).

Novietot darbā čigānus nebija tik viegli, jo Kandavā trūka rūpniecības. Šai ziņā Sabilei ar kartupeļu fabriku gāja drusku vieglāk. Citi čigāni dzīvoja pilsētā aizvesto latviešu dzīvokļos, citi uz laukiem pie labiem saimniekiem. Bet lai nu kā — visiem kabatā bija dokumenti un visi kaut ko darīja.

Iepazinies ar čigāniem, atklāju viņu dzīves īpatnības. Čigānu tauta joprojām dzīvoja ciltīs, bet šīs ciltis pieskaņotas attiecīgās valsts robežām. Tā piem., bija Igaunijas čigāni, Latvijas čigāni, Polijas čigāni u.t.t.

Katras valsts cilts priekšgalā bija samērā parlamentāriskā ceļā vēlēts karalis, kur gan sievietēm nebija nekādas līdzrunāšanas. Latvijas karalis bija J. C., un viņa sēdeklis bija bijis Tukumā. Briesmu dienās viņš bija izmucis uz Kandavu, un tā nu es kluvu čigānu karaļa mācītājs. Viņa dēliem nebija tiesību mantot tīšulu — tam bija vajadzīgas jaunas vēlēšanas. Karaļa vecākais dēls nu kļuva par manas ģimenes un daudzo cieminu kučieri, jo no Kandavas mācītāja mājas līdz Kandavas dzelzcela stacijai bija savi 7 kilometri. Tā nu bieži iznāca arī ar karali sastarties. Apmainījāmies ar informāciju. Es viņam šo to pastāstīju, ko ziņo aizliegtie ārzemju raidītāji; viņš man šo to pastāstīja, par ko nerakstīja mūsu laikraksti, kaut viņa informācijas tīkls bija gaužām sapostīts.

Tā ritēja pāris strauji dzīves gadi Kandavā, līdz krita Jelgava, Tukums, Mandona un briesmas draudēja Rīgai.

Kādu vakaru pie manis nesaukts ieradās mans čigānu kučieris: „Karalis grib ar tevi steidzīgi runāt!" Līdz karaļa dzīvoklim pilsētā divi kilometri, un pēc pusstundas ierados viņa mājoklī. Tur bija pats namatēvs un daži čigānu vecajie. Karaļa vaigs bija nopietns un viņa runa svinīga: „Cienīgtēvs, tu pret mums esi bijis vairāk enģeļis nekā cilvēks. Mēs zinām, ka tu esi nolēmis mukt uz Zviedriju. Lai Dievs tevi un tavu ģimeni svētī! Viņi te ienāks, bet viņi te nepaliks. Tagad nāk rudens un ziema, tāpēc mēs tevi lūdzam, atstāj savus mazos bērniņus pie mums. Mēs viņus sargāsim ar savām dzīvībām un veselus tev atdosim. Bet pats tu ar sievu mūc, jo viņi tevi meklēs nokaut." Te vairs nebija nekādu joku, un man acis kļuva valgas. Labais pilsētas galva Daugulis bija jau miris, pagasta vecāko bija apcietinājuši vācieši — čigāni tiešām domāja, ka mana ietekme tos turēja pie dzīvības, kaut man ar vāciešiem nebija nekādu darīšanu. Uz mirkli man galvā atblāzmoja operas „Trubadūrs" fābula. Arī pār mums nāca liels ugunsgrēks.

Kaut atbilde man bija zināma uz vietas, es karalim to tūlīt nesacīju, jo negribēju viņu apvainot. „Es atnākšu rītvakar, pēc sarunām ar mācītāja kundzi."

Otrā vakarā, protams, ar sievu izrunājies, nesu karalim atbildi no mums abiem.

„Dārgais brāli karali! Mācītāja kundze un es — mēs esam aizgrābti līdz asarām, jo jūs mums lielu godu parādāt. Bet cienmāte bez bērniem nomirtu žēlabās un man vairs nebūtu ne sievas, nedz bērniem mātes. Bet jūs esat labi kristieši, jo Kristus saka: „Ko jūs esat vienam no Maniem vismazākajiem brāļiem darījuši, to jūs esat Man darījuši." Līdz kapa malai mēs to neaizmirstam."

Šāda atbilde karalim patika. Skrāmies, bet ne uz mūžu. Gadījās sastapties vēl kādās bērēs. Ja kāds ir bijis čigānu bērēs, tad jūs zināt: izvadot visi kliedz, raud, vaimanā cits par citu, kā to spēj darīt īsti dienvidu laudis. Bet pārnākot no kapiem, pie pusdienu galda, jau ieskanas ermonikas. Un vēlāk dejošana iet pilnā sparā. Kāds kandavnieks nesen stāstīja, ka atceras iesvētes dienu, kad jauniešu gājienā arī čigāniņš nācis ar melnu uzvalku un baltu tauriņa kakla saiti. Tas izskatījies savādi. Uz to varu apgalvot, ka tai laikā vēl biju loti jauns un man visi cilvēki likās cilvēki kā paši. Pagāja prieki, dzīrotāju dziesmas nomainīja Rīgas bēres, un Kandavas mācītājs ar sievu un bērniem valējā zveinieku laivā iebrauca vētrainā Baltijas jūrā.

Kad beidzās karš un Pad. savienība sāka pieņemt vēstules no Zviedrijas, manas divas pirmās ar vienādu saturu aizgāja uz Kandavu čigānu karalim. Pietiktu to zināt viņam, tad visa Kandava un Kurzeme zinātu, ka māc. Elmārs Caune ir izglābies. Atbilde nenāca. Pēc pāris gadiem pienāca zina no karaļa, ka viņš pats nebija uzdrošinājies rakstīt. Mēs biiām metuši tiltu pār Baltijas jūru.

Mūs, mācītājus, draudzēs dažādi atalgo: naudā un graudā. Ir arī garīga alga: uzslavas, kritika, pateicība un šad tad nievai. Mana mācītāja mūža lielākā alga tomēr ir un paliek „karaļa" solījums Kurzemes Šveices pakalnā, mūsu gaismas pilij grimstot.

Māc. Elmārs Caune
(Ceļa Biedrs)

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) ar
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17. Tālr. 534-0583
EAGLE'S NEST

JAUNAS GRĀMATAS
A. Voitkus — Vēja nestas lapas, rom. $9.00
U. Ģērmanis — Tālu tālumā, lielā plašumā ... $9.00
V. Mobergs — Zaldāts ar salauztu šauteni $8.00
Alf. Dziļums — Plosti sēklī ..... $ 7.50
G. Janovskis — Kaijas kliedz vētru, rom. ... $ 8.50
A. Michelsons — Gambija, rom. ..... $ 7.50
Confrontations with tyranny, sešas lugas angļu valodā sak. A. Straumanis $15.00
Archīvs I — V un XI — XVI ..... katrs $10.00
E. Dunsdorfs — Latvijas vēst. atlants $12.00
V. Klīve — Vai jums ir filozofija? ..... $ 7.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5.
Tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

Svarīgas pārmaiņas vecuma pensiju izmaksās

Līdz ar pēdējo vecuma pensijas čeku pensionāri saņēmuši arī īpašu paziņojumu par pārmaiņām vecuma pensiju izmaksās. Sniedzam šī grozījuma latvisko tulkojumu arī mūsu lasītājiem.

Nesen Kanadas parlaments pieņēma maiņas likumā par pensiju izmaksām, kas stājas spēkā ar š. g. 1. jūliju. Galvenie papildinājumi ir šādi: tiem, kas jau pensiju saņem, nekādas pārmaiņas nav paredzētas, bet pārmaiņas skars turpmākos pensiju saņēmējus. Ja jūs esat 25 g. vecs vai vecāks un esat dzīvojis Kanadā ar 18. g. v. vai jūs esat saņēmis imigrantu vīzu pirms š. g. 1. jūlija, sasniedzot 65 dzīves gadus, jums būs tiesības izvēlēties vai nu līdzšinējo pensiju plānu vai jauno. Viena no svarīgākām pārmaiņām ir prasība par nodzīvoto laiku šinī zemē. Lai jūs būtu tiesīgs saņemt pensiju, pēc līdzšinējiem noteikumiem bija trīs dažādas prasības; daļu pensija nebija paredzēta.

Pēc jaunajiem noteikumiem pensiju nosaka tikai šinī zemē nodzīvotais laiks. Lai saņemtu pensiju, pēc 18 gadu sasniegšanas šinī zemē jānodzīvo 10 gadi. Tas ir viss, kas nepieciešams, lai saņemtu pensiju ar 65 gadiem.

Pilnu pensiju maksā tiem, kas nodzīvojuši šinī zemē 40 gadus pēc 18 gadu vecuma. Pus pensiju par nodzīvotiem 20 gadiem, četurto daļu pensijas par 10 gadiem u.t.t. Ja jūs esat nodzīvojuši Kanadā 20 un vairāk gadus, jūs varat saņemt pensiju ārpus Kanadas. Otrs nozīmīgs jaunā likuma noteikums ir tas, ka valdībai būs tiesības vienoties ar citām zemēm par sociāliem nodrošinājumiem. Tas varētu palīdzēt immigrantiem, kas izdarījuši iemaksas, savā dzimtenē, lai pensiju iemaksas tiktu pārskaitītas uz Kanadu. Dažos gadījumos iespējams saņemt pensiju pēc jaunajiem noteikumiem, kur pēc vecajiem tas nebūtu bijis iespējams, piem., lai gan kāds nodzīvojis Kanadā vairāk nekā 10 gadu, bet ja tie nav nodzīvoti pirms 65 gadu vecuma, pēc vecajiem noteikumiem viņš nebija tiesīgs saņemt pensiju. Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem viņš var saņemt daļēju vecuma pensiju.

Ja jums būtu kādi jautājumi par vecuma pensijām, lūdzu sazinieties ar tuvāko Vecuma pensijas biroju (Old Age Security Canada Pension Plan Office).

Garantētā papildus ienākuma saņēmēju zināšanai

Daži veci ļaudis saņem ģimenes pabalstu tāpēc, ka viņi apgādā bērnus vai mazbērnus. Pēc vecajiem noteikumiem, ja kāds saņem garantēto papildus ienākumu, no tā tika atskaitīta puse no ģimenes pabalsta. Sakarā ar jauno noteikumu garantētais ienākums netiek vairs samazināts un viņš saņem visu ģimenes pabalstu. Garantēta ienākuma līmeni noteiks, pamatojoties uz 1977. g. ienākumu, un tas attiecas uz personām, kas saņem ģimenes pabalstu. Likums stāsies spēkā 1978. g. aprīlī.

Kanadas pensiju plāna un Kvebekas pensiju plāna izmaksas un privātu darba nespējas apdrošinājumu izmaksas.

Pēc vecajiem noteikumiem pensionāri, kas zaudēja zināma veida ienākumus, kā bezdarba apdrošināšanas pabalstu, privātu sabiedrību pensiju izmaksas vai darba ienākumus, varēja pieprasīt paaugstināt garantēto ienākumu katrā laikā tekošā gadā. Turpretī zaudējot cita veida ienākumus, bija jāgaida līdz nākamā gada aprīlim, kad garantētā ienākuma līmeni varēja noteikt.

Pēc jaunajiem noteikumiem, kas stājas spēkā ar š. g. 1. jūliju, arī cita veida ienākuma samazināšanās gadījumā garantēto ienākumu līmeni var paaugstināt tanī pašā gadā, piem. tādu ienākumu samazināšanās kā Kanadas pensiju plāna, Kvebekas pensiju plāna, atraitņu vai darba nespējas maksājumi 65 gadu vecumā, kā arī samazināti alimentu vai privāti apdrošinājumu maksājumi darba nespējas gadījumā. Pensionāri, kam ir samazināti šādi apdrošinājuma maksājumi kopš 1976. g. 1. janvāra, ir tiesīgi pieprasīt garantētā ienākuma maksājuma paaugstinājumu.

Toronto DV novusa kluba darbība

Sezonas nobeigumā 3. un 4. jūnijā latviešu novusisti sacentās pēc Kanadas meistartitula vīriešu un sieviešu grupā. Piedalījās 12 vīrieši un 4 sievietes. Ar techniski augstu spēles veidu H. Vaits otru gadu pēc kārtas izcīnīja Kanadas meistara godu un saņēma DV kluba dāvāto ceļojošo balvu. Pirmās, otrās un trešās vietas ieguvēji saņēma balvas, par kuŗām bija gādājis novusa klubs.

Sacensību rezultāti: vīriešiem — 1. H. Vaits, 2. V. Teteris, 3. U. Martinaitis, 4. V. Lukovskis, 5. P. Kalniņš, 6. M. Baumeisters, 7. O. Roze, 8. Z. Jākobsons, 9. J. Ertmans, 10. I. Bērziņš, 11. A. Salzemnieks un 12 A. Bērziņš..

Sievietēm — 1. A. Avota, 2. E. Thalera, 3. V. Nurse un 4. O. Jākobsona.

Dubultspēlēs vīriešiem: 1. M. Baumeisters un Teters, 2. I. Bērziņš un V. Martinaitis, 3. H. Vaits un P. Kalniņš, 4. O. Roze un V. Lukovskis, 5. A. Salzemnieks un Z. Jākobsons. Sievietēm — 1. A. Avota un V. Nurse, 2. Thalera un O. Jākabsona.

Laikraksts

LATVIJA AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī spiestuvē

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS

rīko

GRUPU LIDOJUMU UZ AUSTRĀLIJU

no 16. dec. '77 — 13. janv. '78, sakarā ar

27. Austrālijas Latviešu Kultūras dienām

11. Latviešu skautu Džamboreju un

2. Latviešu rakstnieku kongresu

$ 863.00 W/COAST

Pieprasiet brīvu katalogu

Travel Service

Latvian Vacation Club

12636 S. E. 161 St., Renton, Wash. 98055, U.S.A.

Tel. (206) 255-6082

Pārstāvis Kanadā:

Mr. P. RATNIEKS — DV BOOKSTORE,
491 College St., Toronto, Ont., Canada M6G 1A5.
Tel. (416) 921-7121

PAVADIET ATVAĻINĀJUMU un NEDĒĻAS NOGALES

skaistajā Nipissing ezera 10,5 akru salā

SANALULU CAMP

PRIEŽU MEŽS, ZIVJU BAGĀTĪBA, PELDĒŠANĀS SMILŠU LĪCĪ

Tuvākai informācijai lūdz zvanīt: K. SUNTAŽS Toronto, (416) 751-6829 — Nipissing (705) 724-5910, vai rakstīt — 51 Wexford Blvd., Scarborough, Ont. M1R 1L2

GRAND RAPIDI

● Latviešu baptistu draudzes izbraukums 17. jūlijā uz A. Pakalna īpašumā pie Rokfordas (6610 Rīgas ielā) sāksies pl. 12 dienā, bet pl. 2 pēcp. turpat dievkalp. Piedalīsies solistes Vilma Landsmane un Marta Cakare un apvienots Čikagas un Grand Rapidu koris. Mācītāji — V. Landsmanis un A. Stefenbergs. Iepriekšējās dienas vakarā jaunajās dievkalpojuma telpās svētbrīdis un piemiņas mielasts ar sākumu pl. 5 pēcp.

● 14. jūnija rītā Bladžeta slimnīcā miris 67 g. v. Reinis Dunkulis. Viņš bija dzimis Vecgulbenes pag., kur strādāja sava tēva lauksaimniecībā. Piedalījies Otrā pasaules karā, pārcietis gūstu Putlosā un Beļģijā. Ieceļojis ASV un sākumā dzīvojis Ņujorkā, vēlāk pārcēlies uz Indianapoli, pēc tam uz Grand Rapidiem. Nelaikim veltīts aizlūgums notika Egebīnes bēru namā 16. jūnijā. Guldīts smiltājā Vudlona kapsētā, izvadot māc. Kr. Hermanim. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu draudzes vārdā atvadījās un ziedus nolika V. Lībants, A. Unglenieks, vairāki paziņas no dzimtenes laikiem un dziesmu draugi no tuvām un tālām vietām. R. Dunkulim paliek dzīvesbiedre, māsa Grand Rapidos, māsa dzimtenē un citi radi un paziņas. V. Z.

O. Tiltas . . .

(Pārnesums no 4. lp.)

pēdējās latviešu skolas un divas pēdējās kārtējās skolas liecības resp. liecību foto kopijas. Pēc saņemtā pieprasījuma skola attiecīgajam kandidātam piesūtīs izzinu veidlapu un to kandidāta mītnes zemes centrālās latviešu organizācijas izglītības nozarei apjautāties par kandidāta piemērotību. Kandidātu galīgo izraudzīšanu veiks Latviešu centrālā komiteja Vācijā saziņā ar MLĢ Stipendiju komisiju.

Izraudzīs izteikti latviskus un sabiedriski ievirzītus jauniešus, kas ar savu stāju un rosmi pozitīvi ietekmētu savus gados jaunākos un latviskajā plāksnē ne tik stiprus skolas biedrus.

Stipendijas 1978. kalendāra gadam pieprasāmas līdz 1977. gada 1. septembrim, bet stipendijas 1978./79. mācību gadam līdz 1978. 1. martam, rakstot MLĢ direktoram, Lettisches Gymnasium, Wienburgstr. 52-54, 4400 Munster, Germany.

Vai vecie sumērieši bija latviešu radi?

Vai latviešu valoda ir vecāka par grieķu un latīņu valodu? Vai dainas runā par tūkstoš gadu senu astronomisku gadījumu?

THE BALTIC:

ORIGIN OF THE INDO-EUROPEAN PEOPLES AND LANGUAGES

By ANDIS KAULINS

(J. D. Stanford University)

$5.00 (brošēta, 100 lpp.), pasts pēc tarifa.

Pasūtināma:

Mr. Andis Kaulins
c/o Arvids Kaulins
1565 So. 26th Str.
Lincoln, Nebraska 68502

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA

uzņem

visās klasēs

JAUNUS SKOLĒNUS

1977./78. mācību gadam,

kas sākas 22. augustā.

Lūgums pieteikties laikus, atsūtot arī pēdējās liecības kopiju skolas direktoram E. Silkalnam,

LETTISCHES GYMNASIUM,

Wienburgstr. 52-54,

4400 Münster/Westf. - Germany.

Ja esat nodomājuši iegādāties

Jaunu 1977. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 7.00, sestdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

M6R 2N5 Tālr.: 531-3098.

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. — Arnolds Bērziņš
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS

226-6950
5385 Yonge St. Suite 20,
(Northtown Shopping Plaza)
Willowdale, Ont.

445-5325
72 Northdale Rd.
Willowdale, Ont.

sovereign GENERAL INSURANCE COMPANY
LIFE ASSURANCE COMPANY

PĀRDODAMA VASARNĪCA

100 pēdas uz Muskoka North upes krasta, liels mežs, puķu un sakņu dārzs, ābele un ogu krūmi, pilnīgi mēbelēta, 3 guļamistabas, 30 x 20 pēdu, izolēta koka māja 8 g. veca, ar slēgtu verandu. Zemes platība 1 akrs, 0,8 jūdzes no 11. lielceļa, pie Bracebridge. Laiva, motors, elektr. ūdenspumpis un traktors. Cena $26.000. Zvanīt J. Sveķis, 762-4190, vai rakstīt 36 Ellis Ave., Toronto M6S 2X1.

LAIKRAKSTAM **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE,, Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $25.—
☐ 6 mēnešiem $13.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.50

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda

Vladimira cietums

(Turpinājums no 5. lp.)

mitra. Jāizstrādā (kas atkal ir pret cietuma darba noteikumiem) vismaz 3000 vienību; tiem, kas strādā pie plāksnīšu salikšanas — 1500. Šī darba norma ir samērā augsta jau tad, ja darba apstākļi ir normāli, bet gandrīz neiespējams to sasniegt cietuma apstākļos. Normas nepildīšanas sekas — devu samazināšana un citi ierobežojumi. Par strādāšanu ieslodzītie saņem papildus 100 gr. maizes dienā un tikpat daudz ziepju mēnesī.

Cietumnieki, kas pieprasīja uzlabot darba apstākļus — ielikt koka grīdas, iekārtot pietiekamu apgaismojumu un noņemt režģus no logiem, lai varētu ieplūst dabiskā gaisma, uzlabot apkuri un samazināt personu skaitu kamerā, kā arī atļaut par izpelnīto naudu pirkt vairāk maizes, — atbildes nedabūja. Viss palika pa vecam, izņemot, ka pavasara beigās nodarbināja visus politiski apcietinātos. Tā kā nebija pietiekami darba kameru, cietumniekiem lika strādāt viņu pašu kamerās ar ļoti vāju apgaismojumu.

Tā kā pēc noteikumiem, kas atzīti starptautiskā mērogā, politiskam cietumniekam ir tiesības sūdzēties par cietuma vai kriminālo likumu pārkāpumiem no cietuma administrācijas puses, tad, lai šiem „sūdzētājiem" atriebtos, administrācija tiem piedēvē „apvainojošas valodas, rupju izteicienu vai nepamatotu pārmetumu lietošanu" sūdzībā un — soda par to. Par līdzīgu sūdzību mūsu tautietis Gunars Rode, līdz ar Juriju Vudku un Aleksandru Čekalinu 1975. gada oktobrī nonāca soda kamerā uz 15 dienām. Viņi bija ziņojuši administrācijai, ka pārtikas devās bijušas „ēšanai nepiemērotas reņģes." Kad Rode sūdzējies par šo sodu, viņam oficiāli paskaidrots, ka turpmāk ikviens cietumnieks, kas rakstīs „neslavu ceļošas un ciniskas" sūdzības, izpelnīsies vēl stingrākus disciplinārus sodus." Kad Gunāra Rodes nopietnās slimības gadījumā pārējie ieslodzītie, starp tiem arī Bukovskis, bija sacēluši troksni, lai vērstu sargu uzmanību uz Rodes nopietno stāvokli, tie visi saņēma sodu 15 dienas soda kamerā. Tā esot bijusi cietuma disciplīnas pārkāpšana . . .

Šajās soda kamerās nonāca arī visi tie politiskie ieslodzītie, kas atteicās strādāt. No sākuma tādu esot bijis daudz, bet jau 1975. gada decembrī to skaits stipri samazinājies. Noķūt soda nometnē un izciest tur „piespriestās" 15 dienas prasījis ļoti lielu morālu un fizisku izturību, kas ne katram cietumā novārgušajam bijis pa spēkam.

Par soda kamerām pastāsta kāds cits, kas tur bijis ieslodzīts vairākkārt. „Vispirms," viņš uzsver, „neviens droši nezina, cik ilgi viņam soda kamerā būs jāpaliek. Noteiktais maksimālais dienu skaits ir 15, bet nereti nelaimīgais pavada 20, 25 un pat 70 dienas." Par kameru šo „pazemes bedri" pat grūti apzīmēt. Tā ir mitra, auksta un sastāvējušu, smirdīgu gaisu. Tuvumā ir kanālizācijas vadi, ar vaļējiem posmiem. Ja ieslēdz kameras ventilātoru, ko var izdarīt tikai sargs koridorā, tad kamerā „ierauj" tieši šo smirdošo kanālizācijas gaisu. Nereti sargs piedraudot cietumniekam ar „ventilācijas ieslēgšanu." Gulēšanai vakaros kamerā noliek koka rāmi ar krustu pārsietiem dzelžiem; izsniedz plānu kokvilnas segu. No rīta „gultu" izņem, tā ka cietumniekam nav nekā kur atsēsties. Dažās kamerās gar sienām esot šauri „mūrīši", bet uz tiem telpas trūkuma dēļ neesot iespējams atsēsties — neesot vietas, kur kājas nolikt. Vienīgo gaismu dodot vāja, pa pusei aizklāta spuldze pie griestiem. Apkures, protams, nekādas. Arī kustības iespējas ierobežotas ar soli uz priekšu un atpakaļ — jo telpa ir tikai apm. 0.60 m reiz 1,2 m. liela. Kārtējās pastaigas ārā aizliegtas. Katra otrā diena ir „bada diena" ar karstu ūdeni un gabalu maizes.

Dažās soda kamerās esot pusцilindriski mūra izveidojumi pie sienas, apm. 20 — 25 cm diametrā un 50 cm augustumā. Tie domāti sēdēšanai, bet ar padomju sistēmas pazīstamo nežēlību sēdekļa vieta ir apklāta ar grumbuļainu cementu vai pat metalla asumiem, kas sēdēšanu uz tā padara neiespējamu. Visu labierīcību sistēmu aizstāj vai nu spainis vai — atsevišķos gadījumos — ar ūdeni noskalojama tualetes bļoda", kas gandrīz vienmēr esot aizsērējusi. Lai šo spīdzināšanu vēl pastiprinātu, tad nelaimīgajam atņem arī visas siltās drēbes (ja viņam vēl tādas ir!) un kamerā ievieto tikai plānajā kokvilnas apakšveļu. Aukstums, bads un nervu saspīlējums liedz ieslodzītajiem miegu.

Liecības par šīm soda kamerām 1975. gada jūlijā sakopojusi t. s. Helsinku grupa. Tās sastāda tikai daļu no tiem pārkāpumiem pret cilvēka tiesībām, kas jau gadiem notiek Padomju savienībā.

Vai mēs brīvajā pasaulē darām pietiekami, lai vērstu pasaules uzmanību uz mūsu tautiešu ciešanām Vladimira un citos padomju necilvēcīgā režīma cietumos?

T. P.

A. Eglītis - TV RENTALS

161A Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L3

Tel. 537-1401

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks St. ČUKULS**

Iznākusi Krišjāņa Ozoliņa atmiņu grāmata

CELIES AUGŠĀ

Grāmata rakstīta raitā, saistošā valodā, kurā autors, pēc profesijas skolotājs, veltījis sirsnīgas rindas saviem vecākiem, sevišķi mātei, kas aizgājusi pāragrā nāvē, priekšvārdos aicinot: „Mīlējiet, godājiet savas mātes! Un ja arī viņas būtu kapā — viņu dvēseles vēl mūžīgi nebeidz sūtīt jums savu īsto, dziļo svētību!" Autors notēlojis savu ļoti smago pusbāļa bērnību, ganu gaitas, vēlāk jaunekļa gadus, grūto izglītības ceļu un beidzot pirmo skolotāja darbu Līvbērzē, ģimenes dzīves nodibināšanu. Latvijai jau pietuvojies Pirmais pasaules karš, pie Daugavas baigi rūc lielgabali. Grāmata sevišķi varēs interesēt mūsu tā laika vecāko paaudzi, bet tikpat labi ar vēlākās audzes. Tai 294 lappušu, un tā iznākusi glītā iesējumā, ar Dainas Skujas illustrācijām, Amber Printers and Publishers Ltd. iespiedumā Toronto. Grāmata maksā tikai $7.50. Dabūjama Daugavas Vanagu grāmatnīcā Toronto.

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

IZIRE TELPAS

sarīkojumiem - viesībām
klāj viesību galdus

Tel. 922-2931

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENAS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12. dienā — 12 naktī,
piektdienās un sestdienās no pl. 12. dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country RE Ltd., Realtor
V. PALMA - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN

Māju īpašniekī!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

Ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:
1) Ietaupa darbu un laiku 2) Izolāciju un apkures izdevumus
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGI
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

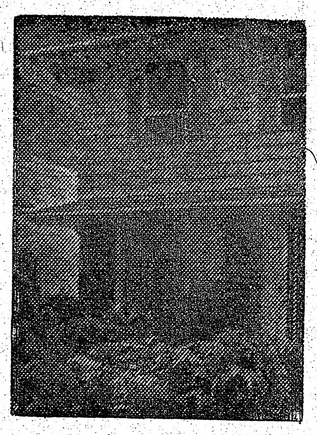

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 Īpašnieks Arturs Mimo
2226 Dundas St. W. Toronto, M6R 1X3

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● C'rist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tiosot Bulova.
Latviešiem atlaide.

Torland Real Estate Limited
264-2391
Pārstāvis: Konst. KARKLIŅŠ
691-3873

8 istabu ķieģeļu māja ar visām ērtībām. Iemaksa $5000.
— Palīdzam ar iemaksu un obligāciju sagādi par zemiem procentiem.

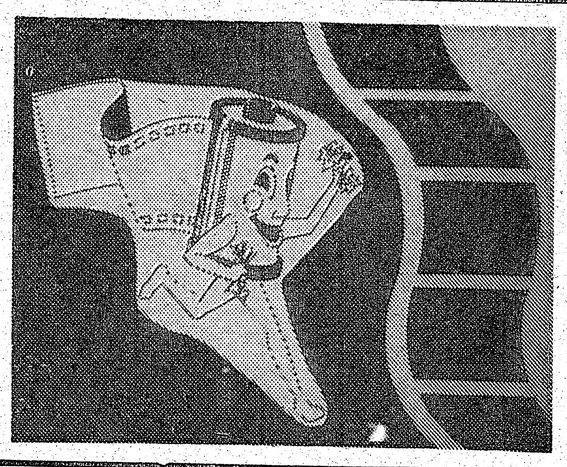

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDIŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalos
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto
Ont. M6H 1L6. Tālr. 533-2837

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M6G 1A5

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

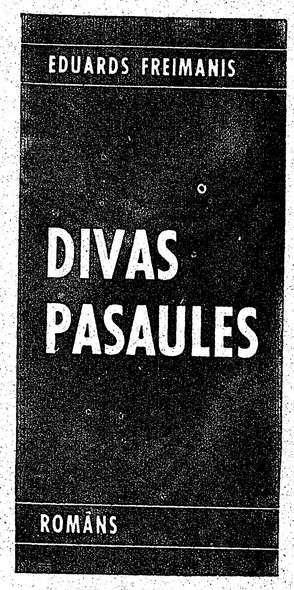

Amber Printers & Publishers Ltd. Toronto nupat iespiedusi Eduarda Freimaņa romānu Divas pasaules, glītā kabatas formāta izdevumā (Paperback), kas latviešu trimdas grāmatniecībā līdz šim nebija praktizēts. Grāmatai 332 lappuses un tā maksā $3.50. Atkalpārdevējiem 20 proc. atlaide, un tā pieprasāma apgādam.

Apmirušī gandrīz visi latvieši

SIBIRIJAS LATVIEŠA STĀSTS

„Smags darbs, bads, nehigiēniski dzīves apstākļi (lai ātrāk saslimtu un nomirtu), sals, sargu sitieni, spērieni, pazemojumi un inkvizicijas kambaŗi," tā izsūtīto latviešu ikdienu Sibirijas spaidu nometnēs raksturo latvietis, kas pats Baigā gada naktī no 13. uz 14. jūniju apcietināts un deportēts, bet pēc ilgiem gadiem nokļuvis atkal brīvībā.

Vitālijs Labinskis, Minsteres latviešu ģimnazijas internāta pārvaldnieks, kas Sibirijas vergotavās pavadījis 17 gadu, saka: „Viss tur bija iekārtots tā, lai dzīvais aprok beigto. 1941.-1942. kaŗa gados nometnēs apmira 95 proc. izsūtīto latviešu. Latvju tauta krieviem nav vajadzīga, bet tās zeme gan!"

Lielākā bagātība vergotavās bijis viras katliņš. Labinskis stāsta:

Mēs, izsūtītie latvieši, valkājām vecas armijas ‚pufaikas,' kājās mums bija apavi, gatavoti no traktoru riepām, līdzīgi pastalām, bet ļoti smagi. Ieslodzītie bija raiba masa, noskrandući, nemazgājušies, novājējuši. Kā piedeva bija viras katliņš. Pavārs ielēja tajā viru, bet ja katliņa nebija, bija jāgaida, kamēr kāds draugs paēd. Nomirušā katliņš palika par „mantojumu" dzīvajiem. Ja katliņa nebija, pavārs bieži ielēja viru cepurē vai mēteļa stūrī.

Tie bija kaŗa gadi, no 1941. gada jūnija līdz 1945. gada maijam, kas mums neizsniedza arī karotes. Vira parasti ūdeņaina, kurā kādreiz varēja sagaršot miltus, citreiz atkal zirņu mizas, bet reti kādu zivs gabaliņu vai kartupeļa šķēlīti.

Arī man bija skārda katliņš. Tilpums — 1 litrs. Bet katliņš izdila, un kaimiņos neviens nemira, lai iemantotu citu. Ko darīt? Kur dabūt citu? Es novājēju tā, ka mani nevarēja izsūtīt darbos.

Ejot garām nometnes milzīgajai atejas bedrei, ieraudzīju, ka atejas vedēji bija aizmirsuši smeļamo spaini. Es tūlīt zināju, ka šis spainis būs mans jaunais katliņš, lai gan liels.

Ar akmeņiem atdauzīju spainim divas trešdaļas. Aso malu norīvēju, vienā pusē izsitu caurumu, lai būtu kur pakārt pie jostas.

Vitālijs Labinskis bieži piedomā, kāpēc viņš ir viens no tiem 5 proc. latviešu, kas toreiz palika dzīvi un var liecināt par patiesību, ko pasaulei pauž Solžeņicins. Atbilde meklējama starp Dieva gribu, labu veselību un laimi.

—ib—

Apsūdzība nav sagatavota

ASV Imigrācijas un naturālizācijas pārvaldes ierosinātā apsūdzība pret Vili Hāzneru bija paredzēta iztiesāšanai 15. jūnijā Albanijā, Ņujorkas pavalstī. Īsi pirms noliktās tiesas dienas pārvaldes advokāti lūguši tiesas datumu atlikt līdz 25. oktobrim, jo lieta vēl neesot sagatavota. Tiesā bija jāiesniedz pierādījumi par apsūdzētajam piedēvētajiem nodarījumiem, kā arī jāuzdod liecinieki. Viļa Hāznera advokāts Ivars Bērziņš pret lietas vilcināšanu protestēja un pieprasīja to iztiesāt tūlīt, tiesnesis tomēr piekrita valdības iestādes priekšlikumam un lietu atlika līdz 25. oktobrim.

Ventspils - galvenā padomju naftas osta

Okupētās Latvijas laikraksts Cīņa 10. jūnijā publicējis interviju ar „vissavienības naftas eksporta apvienības ‚Sojuznefteksport' Ventspils kantoŗa pārvaldnieku Villi Grammatikopulo, kas pastāsta, ka pagājušā gadā caur Ventspils ostu izvests vairāk naftas nekā no līdzšinējiem lielākajiem padomju naftas vārtiem — Novorosijskas.

Pēdējos gados padomju naftas un tās produktu eksports pakāpeniski pārvietojoties no dienvidiem uz rietumiem — Ventspili un Klaipēdu, jo no tām samērā tuvu līdz padomju naftas patērētājām valstīm Rietumeiropā: Somijai, Rietumvācijai un Beļģijai. Arī uz Portugali vieglāk kuģot no Ventspils nekā no Novorosijskas.

Eksports no Ventspils pārsniedzot 70% no visa Somijas naftas patēriņa. Galvenais noņēmējs Somijā esot padomju un somu firma „Suomen Petroli", Rietumvācijā „Bomin", Beļģijā padomju un beļģu akciju sabiedrība „Nafta B", kuŗa noorganizējusi filiāli arī Dānijā, kas jau izvērtusies par patstāvīgu padomju un dāņu firmu „DFN", uz kuŗu vien ik mēnesi no Ventspils dodoties 10 līdz 15 kuģu.

Osta tagad padziļināta, šogad pirmais tankkuģis, grieķu „Marizina", ar 70.000 t naftas devies uz Hjūstonu, ASV. Pēdējos gados Ventspils bazes kapacitāte dubultojusies, šogad pieaugšot par 20 procentiem. Naftas vada posmā no Ventspils līdz Polockai uzbūvētas papildus sūkņu stacijas.

Šoreiz tikai pieminot, ka Ventspils ostas „vērienīgā" izbūve notiek Pad. savienības, ne okupētās Latvijas interesēs, un tā var tikai ieplūdināt Latvijā vairāk krievus, Grammatikopulo uzdotie dati liecina par spēcīgu ekspansiju.

Taču katrai lietai ir vairākas puses. Īstenībā Pad. savienība iekļūst ar katru brīdi lielākos parādos iepretim kapitālistiskajām zemēm un spēj maksāt ar jēlvielām.

PAZUDIS SŪTĪJUMS BREŽŅEVAM

Zviedrijas pastā pazudis ierakstīts sūtījums, kas izsūtīts no Stokholmas 17. maijā un adresēts Brežņevam Maskavā. Sūtījumā bijis 22.454 personu parakstīts līgums atļaut Padomju savienības izceļot krievu disidenta Valentīna Agapova piederīgiem. V. Agapovs patlaban atrodas Zviedrijā. Par pazudušo sūtījumu zviedru pasts ievadījis izziņu.

MASKAVA APRĀJ EIROKOMŪNISTUS

Maskavas žurnāls Novoje Vremja vērsis niknu uzbrukumu pret Spānijas komūnistu partiju un tās vadītāju Santjago Karillo, kas apsūdzēts par imperiālisma atbalstīšanu, palīdzēšanu Atlantijas paktam un pat par „pretpadomju nostāju". Iepriekšējās nedēļas beigās spāņu komūnisti pulcējās uz divu dienu sanāksmi, un tajā 81 gadu vecā partijas prezidente Doloresa Ibaruri, kas nesen atgriezās no Pad. savienības pēc 40 tur pavadītiem gadiem, asa satura rezolūciju noraidīja Maskavas uzbrukumus, aprādot, ka Spānijas komūnistu partija ejot „neatkarīgu ceļu uz demokratisku sociālismu". Maskavas uzbrukumi vēršas arī pret italiešu un franču komūnistu partijām, uzsverot, ka eirokomūnisms neesot pieņemams nevienam īstam komūnistam.

Maskava kļuvusi iecirtīga

Belgradas sarunās krievi izrāda lielu nepiekāpību, atteikdamies vispār apspriest rietumvalstu priekšlikumus konferences darba gaitai. Padomju delegāts Voroncovs par vienīgo iespējamo sarunu bazi ieteicis Maskavas priekšlikumus un brīdinājis, ka tos nepieņemot, konference varētu arī nenotikt. Vašingtonas vērotāji ziņo, ka krievi ir ļoti nepiekāpīgi arī kodolieroču ierobežošanas jautājumā, vēlēdamies pārbaudīt, vai prezidents Kārters negrozīs savu stingro nostāju cilvēka tiesību aizstāvēšanā. Prezidents Kārters par šādu Maskavas atbalsi esot pārsteigts, jo cilvēka tiesību jautājumā padomju varas rīcību izvērtējis ar tām pašām mērauklām kā visās citās valstīs.

Cilvēka tiesības nedrikst pieminēt

Maskavas televīzija nedēļas sākumā atteikusies noraidīt ASV sūtņa Pad. savienībā Malkolma gadskārtējo neatkarības dienas runu tādēļ, ka viņš citējis prezidenta Džimija Kārtera cilvēka tiesību viedokli. Televīzijas vadība izteikusi neapmierinātību par dažiem runas paragrafiem, kur teikts, ka ASV turpinās iestāties par cilvēka tiesībām un to pārkāpšanas nosodīšanu visur, kur tas notiek.

ASV sūtnis Pad. savienībā kopš 1974. g. katru 4. jūliju teicīs īsu uzrunu Pad. savienības televīzijā, bet šogad padomju studija tekstu noraidījusi un ierosinājusi 3 minūšu garo runu pārstrādāt, cilvēka tiesības neminot. Sūtnis atteicies to darīt.

GRAND RAPIDI

® No 346 skolēniem, kas šinī gadā beidza Centrālo vidusskolu, Andris Zušmanis bija pirmais, saņemot arī vairākas balvas un goda rakstus. Jau kopš gadiem viņš ar labām sekmēm spēlē trompeti, piedalās Grand Rapidu simfoniskajā orķestrī un kvintetā ar pūšamiem instrumentiem, kuplina latviešu un amerikāņu sarīkojumus, dzied latviešu korī un dejo tautas deju grupā Liesma. Centrālo vidusskolu sekmīgi beigušajos ierindojušies arī pārējie latviešu zēni: Jānis Bole, Miķelis Birze un Ēriks Puriņš.

V.Z.

Dzīve Minsteres ģimnazijā

KĀDA AUDZĒKŅA IKDIENA

Elmārs Baltgalvis no Etlingenas (pie Karlsrūes) ir Minsteres latviešu ģimnazijas 11. klases audzēknis. Viņš dzimis 1959. gadā Hāmelnā pie Hanoveras. MLĢ internātā Rīga viņš dzīvo jau trešo gadu, un dzīve tur viņam patīk. Par savu ikdienu Minsterē viņš izsakās:

Skolas diena man sākas pulksten 7 sešas reizes nedēlā, kad pamodina internāta vadītājs Imants Balodis vai audzinātājs Jānis Neimanis. Pulksten 7.20 ēdu brokastis, dzeru pienu vai augļu sulu, netrūkst svaigu augļu:

Desmit minūtes pirms astoņiem esmu skolas aulā, kur notiek rīta lūgšana. Tad eju uz klasi. Diendienā man ir sešas stundas. Skola beidzas pulksten 13.10, kad eju pusdienot. Šogad man ir tikai divas stundas pēcpusdienā — vingrošana un dziedāšana.

Skolas darbus padaru parasti tūlīt pēc skolas beigām. Mani mīļākie priekšmeti ir vēsture, latviešu valoda (patlaban lasām Jāņa Jaunsudrabiņa darbus), bioloģija un dziedāšana. Mani mīļākie latviešu rakstnieki un — dzejnieki Rūdolfs Blaumanis, Andrejs Eglītis un Veronika Strēlerte. Vācu literātūrā tuvs Frīdrichs Dirrenmats.

Brīvajā laikā daudz lasu, sportoju vai klausos skaņu plašu mūziku. Bieži apmeklēju koncertus, priekšlasījumus un Minsteres botānisko dārzu pils tuvumā. Esmu ierakstījies MLĢ un pilsētas bibliotēkās. Gājiens uz pilsētas centru ilgst 15 minūtes, bet brauciens autobusā maksā vienu marku.

Vakariņas ir pulksten 18. Vēlāk, pirms iešanas gulēt, varam dabūt vēl sviestmaizes, tēju, kakao. Internāta durvis dežūrējošais audzinātājs slēdz pulksten 22.30 — un pusstundu vēlāk ir naktsmiers.

Esmu ļoti pateicīgs vecākiem, kas mani atsūtīja pirms 3 gadiem uz Minsteri, kur dzīvoju un mācos latviskā vidē. Tapat esmu pateicīgs skolotājiem un internāta audzinātājiem, kas diendienā pūlas, lai mēs, jaunie, iegūtu latvisku izglītību, neaizmirstu latviešu valodu un nepazustu latviešu tautai.

„Es ceru ieraudzīt Minsterē daudz jaunu latviešu seju no Eiropas un aizjūras 22. augustā, kad sāksies jaunais skolas gads," saka Elmārs Baltgalvis.

—ib—

Gaŗezera vasaras koncerti

Gaŗezera sarīkojumu vadītājam V. Miķelsonam izdevies noorganizēt labas kvalitātes koncertus. Tie turpināsies visu vasaru nedēļu nogalēs. Jāņus ar pilnu koncertu Dziesmulejā ielīgoja Toronto sieviešu koris Zīle Arvīda Purva vadībā. Kaut arī vājinātā sastāvā, Zīles arvien prot lidot. Lai neiznāktu atkārtošanās, par viņu debiju Gaŗezerā nerakstīšu, jo nesen laikrakstā bija mana recensija par Zīļu koncertu Klīvlandē. 25. jūnijā Kronvalda zālē koncertēja dziedone profesore Skaidrīte Līduma - Hildebrante no Indianapoles. Romantiski noskaņota programma bez jaunumiem, bez laikmetīgām iekrāsām: Haralds Berīno, Jānis Norvilis, Jānis Kalniņš, Helmers Pavasars, Eižens Freimanis, Jānis Mediņš un vairākas operu ārijas, ieskaitot Jāņu Kalniņa Dziesmu par Brīnumputnu no viņa operas Lolitas Brīnumputns. Jūsmīga klausītāju atsaucība, atkārtojumi, piedevas. Hildebranti dzirdēju pirmo reizi, un tā bija visai simpatiska iepazīšanās. Dziedone darbojas par dziedāšanas profesori koledžās, viņu var vēl pieskaitīt latviešu dziedoņu jaunākajai paaudzei. Skaistas nokrāsas, augsts, pilnībā izskolots soprāns, ieskaitot koloratūras. Spožās augšas iesniedzas trešajā oktāvā. Rutinētais pianists Valdis Treimanis, kā arvien, arī šinī koncertā bja techniski drošs un uzmanīgs dziedones partneris. Nav nekādu šaubu, ka Hildebrante ir viena no visspožākajām mūsu dziedonēm. Būtu visai vēlams viņu daudz vairāk nekā līdz šim ievērot gan koncertapvienībām, gan citiem koncertu rīkotājiem, ja viņi vēlas pirmšķirīgu koncertu. Ar savu spožo balsi viņa ir augstu kāpusi amerikāņu aprindās. Ir laiks viņu pienācīgi novērtēt arī mums — latviešiem.

J. KALNIETIS

Gleznotājs Pēteris Purmalis

„Esmu liels individuālists," sava skaistā, modernā dzīvokļa darbnīcā Minsteres universitātes rajonā pie Hindenburga laukuma saka gleznotājs Pēteris Purmalis, viens no nedaudzajiem latviešu krāsu meistariem Rietumvācijā, un norāda uz bagātu, krāšņu portretu un ainavu klāstu.

Pirms 38 gadiem Rīgā dzimšais mākslinieks studējis gleznieclību Minsterē, vairākkārt papildinājies Parīzē un Amsterdamā, ir docents Minsteres tautas augstskolā un skolotājs MLĢ. Purmalim tuvi 19. gadsimta franču impresionisma un pēcimpresionisma strāvojumi, no latviešu otas meistariem viņam patīk Strunke jaunākais, Liberts, Tīdemanis, Annus, Gailis u.c.

Šovasar P. Purmalis pavadīs atkal vairākas nedēļas Spānijā, kur nepārtraukti gleznos portretus un ainavas. „Neviens mākslinieks nedrīkst pazaudēt kontaktu ar publiku," saka Purmalis, tāpēc drīzumā Minsterē notiks viņa darbu izstāde.

—ib—